

PATVIRTINTA

Klaipėdos regiono plėtros tarybos

2023 m. kovo 10 d. sprendimu Nr. K/S-10

(Klaipėdos regiono plėtros tarybos 2023 m.

lapkričio 23 d. sprendimo Nr. K/S-41

redakcija)

2022–2030 M. KLAIPĖDOS REGIONO PLĖTROS PLANAS

I SKYRIUS

REGIONO PLĖTROS PLANO TERITORINĖ APRĖPTIS IR REGIONO ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis

Regionas jungia 7 savivaldybes – Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Palangos miesto, Neringos, Kretingos rajono, Skuodo rajono ir Šilutės rajono. Regionas ribojasi su Latvijos Respublika šiaurėje bei Rusijos Federacijos Kaliningrado (Karaliaučiaus) sritimi pietuose.

Klaipėdos regionas užima 5.222 kv. km. plotą ir yra vienas mažiausių šalies regionų. Pagal gyventojų skaičių (321,849 tūkst., 2021 m. pradžios duomenimis) ir gyventojų tankumą (61,6 gyv. /1 km², 2021 m. pradžios duomenimis) Klaipėdos regionas nusileidžia tik Vilniaus ir Kauno regionams. Klaipėdos miestas yra laikomas Klaipėdos regiono centru.

Iš kitų Lietuvos regionų Klaipėdos regionas išsiskiria tuo, kad keturios iš minėtų šio regiono savivaldybių ribojasi su Baltijos jūra. Regionas nuo seno išsiskiria jūrinio verslo tradicijomis, čia taip pat siekiama nuolatinės turizmo ir rekreacijos sektorių plėtros. Baltijos jūra, Kuršių marios ir Kuršių nerijos pusiasalis – unikalūs kraštovaizdžio elementai, išskiriantys Klaipėdos regioną iš kitų šalies regionų.

Klaipėdos regiono ekonomikos variklis – Klaipėdos valstybinis jūrų uostas – yra labiausiai į šiaurę nutolęs neužšalantis rytinės Baltijos jūros uostas. Strategiškai patogi geografinė padėtis apsprendžia du pagrindinius Klaipėdos regiono privalumus – regionas yra vienas iš patraukliausių atvykstamajam bei vietiniam turizmui vystyti, o taip pat yra svarbiausias šalies transporto mazgas, jungiantis Vakarus ir Rytus. Dėl unikalios geografinės padėties Klaipėdos regionas yra vienas iš ekonomiškai stipriausių šalies regionų ir yra strategiškai patrauklus investicijoms, svarbių strateginių objektų vystymui ir verslo plėtrai.

1 pav. Klaipėdos apskrities žemėlapis

KLAIPĖDOS REGIONO ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ**Regiono problemos ir jų giluminės priežastys, sąsajos su Regionų plėtros programoje¹ (toliau – RPP) nustatytais pagrindinėmis regioninės plėtros problemomis****I. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA**

Lietuvos statistikos departamento (toliau – VDA) duomenimis, 2021 m. pradžioje Klaipėdos regione buvo 321 849 gyventojai. Tai sudarė 11,5 proc. visos šalies gyventojų. Didelė dalis regiono gyventojų koncentruojasi Klaipėdos mieste (beveik 46,3 proc.).

Nors visoje šalyje *nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje*² 2017-2021 m. laikotarpiu sumažėjo 1,3 proc., Klaipėdos regione šis skaičius padidėjo 1776 gyventojais, arba 0,6 proc. Nuolatinių gyventojų skaičius 5 metų laikotarpiu labiausiai (14,5 proc.) išaugo Klaipėdos r. sav. 2329 asmenimis arba 4,3 proc. ir Palangos m. sav. 1297 asmenimis arba 8,4 proc. Nuolatinių gyventojų skaičius taip pat augo ir Klaipėdos m. sav. 699 asmenimis arba 0,5 proc. ir Neringos sav. 512 asmenimis arba 16,5 proc. Tačiau fiksuotas ir sumažėjimas: nuolatinių gyventojų skaičius sumažėjo Skuodo r. sav. 1307 asmenimis arba -7,4 proc., Kretingos r. sav. 919 asmenų arba -2,4 proc. ir Šilutės r. sav. 835 asmenimis arba -2,1 proc.

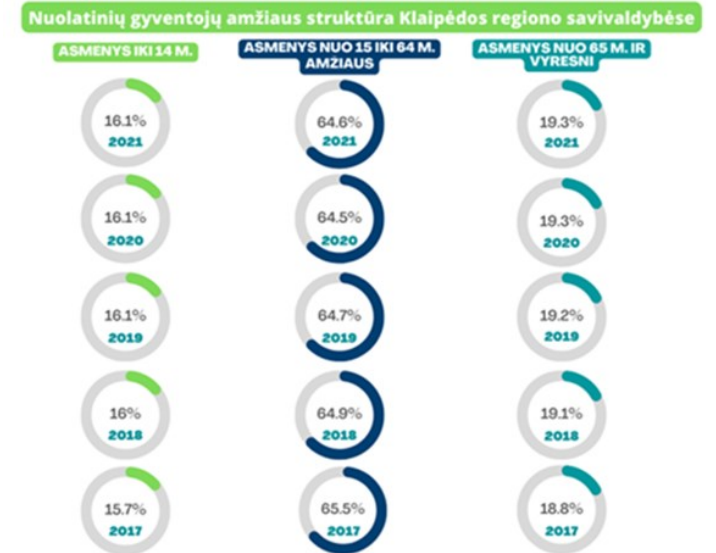
¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“

² Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Gyventojų skaičius ir sudėtis. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>

Gimusiųjų ir mirusiųjų skaičius turi įtakos *natūraliai gyventojų kaitai*³, kuri šalyje ir 2017–2021 m. laikotarpiu buvo neigiama. Analizuojamu laikotarpiu Klaipėdos regione šis rodiklis taip pat buvo neigiamas (vidurkis siekė -1312 asmenų kasmet) ir kasmet svyravo. Pažymėtinas ženklus rodiklio kritimas nuo -834 asmenų 2019 m. iki -1 782 asmenų 2020 m. (-113,7 proc.). 2021 m. šis rodiklis nukrito iki -2 398 asmenų, t. y. -25,7 proc. lyginant su 2020 m. Teigiama rodiklio reikšmė buvo stebima tik Klaipėdos r. sav. 2017-2019 m. (20-59 asmenys) ir Neringos sav. 2017-2020 m. (6-21 asmenų). 2017–2021 m. laikotarpiu natūralios gyventojų kaitos rodiklio vidutinė reikšmė buvo teigiama tik Neringos sav. (8 asmenys), nedidelė neigiama reikšmė stebima Klaipėdos r. sav. (-10 asmenų). Didžiausias neigiamas rodiklis buvo Klaipėdos m. sav. (-581 asmuo), Šilutės r. sav. (-269 asmenys), Kretingos r. sav. (-192 asmenys). Skuodo r. sav. šis rodiklis siekė vidutiniškai -158 asmenis, Palangos m. sav. – -109 asmenis. Palyginimui vidutinė metinė natūrali gyventojų kaita/10 tūkst. gyventojų buvo aukščiausia Neringos sav. (+1 asmuo) ir Klaipėdos r. sav. (0 asmenų). Žemiausias rodiklis buvo stebimas Skuodo r. sav. (-464 asmenys) ir Šilutės r. sav. (-168 asmenys). Palangos m. sav. šis rodiklis siekė -29 asmenis, Klaipėdos m. sav. -10 asmenų, Kretingos r. sav. -13 asmenų. 2017-2021 m. vidutinė metinė natūrali gyventojų kaita/10 tūkst. gyventojų visame Klaipėdos regione buvo -16 asmenų, tuo tarpu Lietuvoje rodiklis buvo ženkliai blogesnis – -55 asmenys.

VDA teikiamais vidaus migracijos duomenimis⁴, *atvykusiųjų ir imigrantų* Klaipėdos regione 2021 m. buvo 10 452 asmenys. Palyginimui į Klaipėdos regioną 2021 m. atvyko 515 asmenų/10 tūkst. gyventojų, t. y. daugiau, nei į Vilniaus regioną (406 asmenys/10 tūkst. gyventojų) ir Kauno regioną (399 asmenys / 10 tūkst. gyventojų). Atvykusiųjų ir imigrantų Lietuvoje 2021 m. buvo 390 asmenų / 10 tūkst. gyventojų. Pagal atvykusiųjų ir imigrantų skaičių/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regionas 2021 m. pirmavo šalyje. 2017-2021 m. laikotarpiu atvykusiųjų ir imigrantų skaičius/10 tūkst. gyventojų augo (išskyrus 2020 m.) ir padidėjo nuo 399 iki 515 asmenų/10 tūkst. gyventojų arba 29,3 proc. Regione 5 m. laikotarpiu santykinai daugiausia atvykusiųjų buvo į Neringos sav. (vidutiniškai 1131 asmenys/10 tūkst. gyventojų kasmet), Klaipėdos r. sav. (852 asmenys/10 tūkst. gyventojų) ir Palangos m. sav. (634 asmenys/10 tūkst. gyventojų). Į Klaipėdos m. atvykusiųjų ir imigrantų buvo 401 asmuo/10 tūkst. gyventojų, Kretingos r. sav. – 384 asmenys/10 tūkst. gyventojų. Santykinai mažiausiai asmenų atvyko į periferines Šilutės r. (320 asmenys/10 tūkst. gyventojų) ir Skuodo r. (278 asmenys/10 tūkst. gyventojų) savivaldybes. Vidutinis atvykusiųjų ir imigrantų skaičius/10 tūkst. gyventojų per metus Klaipėdos regione 2017-2021 m. laikotarpiu augo vidutiniškai 7,0 proc. per metus. Sparčiausiai šis rodiklis augo Klaipėdos m. sav. (11,7 proc.), Neringos sav. (11,3 proc.) ir Palangos m. sav. (8,7 proc.). Lėčiausiai šis rodiklis augo Kretingos r. sav. (2,7 proc.) ir Šilutės r. sav. (3,3 proc.). Klaipėdos r. sav. vidutinis rodiklio augimas per metus siekė 4,0 proc., Skuodo r. sav. – 6,6 proc.

Iš regiono *išvykusiųjų ir emigrantų* skaičius 2021 m. buvo 12 224 asmenys. Palyginimui iš Klaipėdos regiono 2021 m. išvyko 379 asmenys/10 tūkst. gyventojų, t. y. daugiau, nei iš Vilniaus regiono (269 asmenys/10 tūkst. gyventojų) ir Kauno regiono (323 asmenys / 10 tūkst. gyventojų). Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas 2021 m. viršijo šalies vidurkį (320 asmenų / 10 tūkst. gyventojų). 2017-2021 m. laikotarpiu Klaipėdos regione išvykusiųjų ir emigrantų skaičius/10 tūkst. gyventojų mažėjo nuo 474 iki 379 asmenų/10 tūkst. gyventojų arba 15,0 proc., tuo laikotarpiu šalyje rodiklis mažėjo lėčiau (nuo 412 iki 320 asmenų/10 tūkst. gyventojų arba 6,1 proc.).

2 pav. Nuolatinių gyventojų amžiaus struktūra Klaipėdos regiono savivaldybėse metų pradžioje

³ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Gimstamumas. Natūrali gyventojų kaita. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>

⁴ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Gyventojų migracija. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>

Regione 5 m. laikotarpiu santykinai daugiausia išvykusiųjų buvo iš Neringos sav. (vidutiniškai 661 asmuo/ 10 tūkst. gyventojų per metus), mažiausiai – iš Klaipėdos m. sav. (389 asmenys/ 10 tūkst. gyventojų). Analizuojamu laikotarpiu iš Klaipėdos r. sav. vidutiniškai per metus išvyko ar emigravo 485 asmenys/10 tūkst. gyventojų, Kretingos r. sav. – 410 asmenų/10 tūkst. gyventojų, Palangos m. sav. – 414 asmenų/10 tūkst. gyventojų, Šilutės r. sav. - 424 asmenys/10 tūkst. gyventojų) ir Skuodo r. sav. - 460 asmenų/10 tūkst. gyventojų. Vidutinis išvykusiųjų ir emigrantų skaičius/10 tūkst. gyventojų per metus iš Klaipėdos regiono 2017-2021 m. laikotarpiu mažėjo vidutiniškai 5,4 proc. per metus, t. y. lėčiau, nei vidutiniškai iš šalies (-6,1 proc.). Sparčiausiai šis rodiklis mažėjo Šilutės r. sav. (-10,2 proc.), Kretingos r. sav. (-6,5 proc.) ir Skuodo r. sav. (-5,6 proc.), lėčiausiai – Palangos m. sav. (-1,0 proc.), Neringos sav. (-1,5 proc.) ir Klaipėdos r. sav. (-2,8 proc.).

Lyginant nuolatinių regiono gyventojų *amžiaus struktūrą*⁵ 2017-2021 m. laikotarpiu Klaipėdos regiono gyventojų dalis iki 14 metų amžiaus vidutiniškai siekė 16,0 proc. ir šiek viršijo šalies vidurkį (15,0 proc.), 15-64 m. amžiaus nuolatinių gyventojų dalis (64,8 proc.) buvo šiek tiek mažesnė už šalies vidurkį (65,3 proc.), o pensinio amžiaus gyventojų dalis (19,2 proc.) iš esmės atitiko šalies vidurkį (19,7 proc.). 2017-2021 m. laikotarpiu Klaipėdos regiono gyventojų dalis iki 14 metų amžiaus nežymiai augo nuo 15,7 iki 15,9 proc. (vidutiniškai 0,3 proc. per metus), tuo tarpu šalyje šis rodiklis išliko stabilus. Tiek pat (vidutiniškai 0,3 proc. per metus) analizuojamu laikotarpiu mažėjo 15-64 m. amžiaus nuolatinių gyventojų dalis (nuo 65,5 iki 64,6 proc.), tuo tarpu šalyje šio amžiaus gyventojų dalis mažėjo lėčiau (vidutiniškai -0,2 proc. kasmet). Pensinio amžiaus (65 m. ir vyresni) gyventojų dalis regione augo nuo 18,8 iki 19,5 proc. (vidutiniškai 0,9 proc. per metus), tuo tarpu šalyje šios amžiaus grupės gyventojų dalis augo lėčiau (vidutiniškai 0,8 proc. per metus).

*Išlaikomo amžiaus žmonių dalis*⁶ regione 2017-2021 m. laikotarpiu vidutiniškai 1 proc. punktu viršijo šalies vidurkį ir augo nuo 53 iki 55 proc. Šalyje šis rodiklis analizuojamu laikotarpiu paaugo šiek tiek mažiau – nuo 52 iki 53 proc. Pažymėtina, kad išlaikomo amžiaus žmonių iki 14 m. amžiaus koeficientas vidutiniškai 2 proc. punktais viršija šalies vidurkį (atitinkamai 25 proc. ir 23 proc.), o žmonių virš 65 m. amžiaus koeficientas atitinka šalies vidurkį (30 proc.). Vidutinis išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas 2017-2021 m. laikotarpiu buvo didžiausias Palangos m. sav. (60 proc.), Skuodo raj. savivaldybėje (59 proc.) ir Klaipėdos m. sav. (57 proc.), mažiausias – Neringos (39 proc.) ir Klaipėdos raj. (47 proc.) savivaldybėse. Iš jų išlaikomo amžiaus žmonių iki 14 m. amžiaus koeficientas buvo didžiausias Klaipėdos m. sav. (26 proc.), Klaipėdos r. sav. (25 proc.), Kretingos r. ir Šilutės r. sav. (po 24 proc.). Mažiausias šio amžiaus žmonių koeficientas buvo Neringos sav. (19 proc.), Skuodo sav. (21 proc.) ir Palangos sav. (22 proc.). Analizuojamu laikotarpiu vidutinis išlaikomo amžiaus žmonių virš 65 m. amžiaus koeficientas buvo didžiausias Palangos m. sav. (38 proc.) ir Skuodo r. savivaldybėje (37 proc.) ir mažiausias – Neringos sav. (20 proc.). Klaipėdos m. sav. šis rodiklis siekė 31 proc., Kretingos r. sav. ir Šilutės r. sav. – po 30 proc. 2017-2021 m laikotarpiu išlaikomo amžiaus žmonių iki 14 m. amžiaus koeficientas augo Klaipėdos m. ir Klaipėdos r. sav. (vidutiniškai po 1 proc. per metus), išliko stabilus Kretingos r. sav. ir Palangos m. sav. ir mažėjo Neringos sav. (-8 proc.), Skuodo (-2 proc.) ir Šilutės r. sav. (-1 proc.). Analizuojamu laikotarpiu vidutinis išlaikomo amžiaus žmonių virš 65 m. amžiaus koeficientas išliko stabilus 4 regiono savivaldybėse – Klaipėdos r. sav., Kretingos r. sav., Skuodo r. sav. ir Šilutės r. sav. Šis rodiklis augo Neringos sav. (vidutiniškai 5 proc. kasmet), Klaipėdos m. sav. (3 proc.) ir Palangos m. sav. (1 proc.).

Vertinant gyventojų išsilavinimą⁷, aukštą išsilavinimą (ISCED 5, 6, 7, 8⁸) turinčių 25-64 m. amžiaus gyventojų skaičius/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regione 2021 m. siekė 2 417 asmenis. Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas atsiliko tiek nuo šalies vidurkio (2 471 asmenys/10 tūkst. gyventojų), tiek nuo Vilniaus (3 550 asmenys) ir

⁵ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Gyventojų skaičius ir sudėtis. Išvestiniai gyventojų skaičiaus rodikliai. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

⁶ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Gyventojų skaičius ir sudėtis. Gyventojų senėjimo rodikliai. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

⁷ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Švietimas ir gyventojų išsilavinimas. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

⁸ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2013 m. gruodžio 11 d. įsakymas Nr. V-1232 „Dėl Lietuvos standartizuoto švietimo klasifikatoriaus švietimo programoms pagal lygį klasifikuoti tvirtinimo“

Kauno (2628 asmenys) regionų. Tokia tendencija buvo stebima visą 2017-2021 m. laikotarpį. Vidutinį išsilavinimą (ISCED 3, 4) turinčių gyventojų skaičius/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regione 2021 m. siekė 2 668 asmenis. Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas nežymiai atsiliko tiek nuo šalies vidurkio (2 700 asmenų/10 tūkst. gyventojų), tačiau lenkė Vilniaus (2 166 asmenys) ir Kauno (2 583 asmenys) regionus. Žemą išsilavinimą (ISCED 0, 1, 2) turinčių gyventojų skaičius/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regione 2021 m. siekė 242 asmenis. Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas atsiliko tiek nuo šalies vidurkio (278 asmenys/10 tūkst. gyventojų), tačiau lenkė ženkliai Vilniaus regioną (143 asmenys) ir Kauno regioną (209 asmenys).

Gyventojų išsilavinimo galimybes ir jaunimo pritraukimo į regioną potencialą didina regione veikiančios profesinio ir aukštojo švietimo įstaigos.

Klaipėdos regione 2022-2023 mokslo metais Klaipėdos regione veikė 6 *profesinio mokymo įstaigos*. Iš jų 4 veikė Klaipėdos mieste ir po vieną Skuode bei Šilutėje. Taip pat veikia 2 praktinio mokymo bazės (Pervalkoje ir Palangoje). Kaip ir visoje Lietuvoje, regiono profesinio mokymo įstaigose pastaruoju metu mokinių skaičius mažėjo. ŠVIS duomenimis regiono profesinio mokymo įstaigose nuo 2015 metų kasmet sumažėdavo vidutiniškai po 9 proc. (apie 330) mokinių.

Regiono *aukštųjų mokyklų* tinklą 2020 m. sudarė 8 aukštosios mokyklos arba jų filialai: Klaipėdos universitetas, LCC tarptautinis universitetas, Vilniaus dailės akademijos Klaipėdos fakultetas, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Klaipėdos fakultetas, Socialinių mokslų kolegija, Klaipėdos valstybinė kolegija, Lietuvos verslo kolegija, Lietuvos aukštoji jūrėivystės mokykla. Visos šios aukštosios mokyklos įsikūrusios Klaipėdoje. Didžiausios aukštosios mokyklos pagal studentų skaičių – Klaipėdos universitetas ir Klaipėdos valstybinė kolegija.

*Klaipėdos universitete*⁹ veikia 3 fakultetai: Socialinių ir humanitarinių mokslų, Jūros technologijų ir gamtos mokslų, Sveikatos mokslų – ir 2 mokslo institutai (Baltijos regiono istorijos ir archeologijos; Jūros tyrimų). Universitete studijuoja apie 3000 studentų.

*LCC tarptautinis universitetas*¹⁰ siūlo 6 bakalauro ir 2 magistro studijų programas. Jame studijuoja apie 700 studentų iš daugiau kaip 50 šalių, 68 proc. dėstytojų yra iš užsienio.

II. EKONOMIKA IR VERSLAS

II.1. EKONOMINĖ SITUACIJA

Klaipėdos regionas yra strategiškai patrauklus investicijoms, svarbių strateginių objektų vystymui ir verslo plėtrai dėl unikalios geografinės padėties – universalus transporto mazgas leidžia regioną greitai ir patogiai pasiekti sausumos, vandens ir oro keliais. Dėl gerai išvystytos susisiekimo sistemos valstybiniais keliais, geležinkeliais, jūros ir oro keliais galima pasiekti Latviją, Kaliningrado sritį (Rusijos Federacija), Skandinavijos ir Vidurio Europos šalis.

Regiono veikia *Klaipėdos laisvoji ekonominė zona* (Klaipėdos LEZ) – antra pagal dydį ir antra pagal joje įsikūrusių įmonių skaičių laisvoji ekonominė zona Lietuvoje. Klaipėdos LEZ teritorija užima 412 ha plotą, įsikūrusi strategiškai patogioje miesto vietoje, greta pagrindinio šalies magistralinio kelio A1 (Vilnius-Klaipėda). Klaipėdos LEZ teritorijoje veiklą vykdo daugiau kaip 100 įmonių, kuriose sukurtų darbo vietų skaičius viršija 5 900. 2021 m. Klaipėdos LEZ buvo įsikūrę 43 investuotojai iš 18

⁹ Klaipėdos universitetas. <https://www.ku.lt/>

¹⁰ LCC tarptautinis universitetas. <https://lcc.lt/lt/>

pasaulio šalių. Klaipėdos LEZ veikia stambios plastiko ir cheminių medžiagų gamybos, metalo apdirbimo, maisto perdirbimo, transporto ir logistikos, elektra varomų transporto priemonių ir automobilių elektronikos gamybos, laivybos paslaugas teikiančios ir kitos įmonės.

2020 m. Klaipėdos regiono *bendrasis vidaus produktas*¹¹ (BVP) to meto kainomis siekė 5,3 mlrd. eurų, – tai sudarė 10,6 proc. viso šalies BVP ir buvo 3-ioje vietoje po Vilniaus ir Kauno regionų. Ši dalis tendencingai traukėsi ir buvo mažiausia per pastarųjų penkerių metų laikotarpį. Lyginant Klaipėdos regiono BVP to meto kainomis su pagal šį rodiklį arčiausiai jos esančiu Kauno regionu – atotrūkis 2020 m. siekė 4,9 mlrd. eurų arba net 48,1 proc. 2020 m. per metus BVP augo beveik visoje šalyje, tačiau Klaipėdos regione BVP sumažėjo 57,6 mln. eurų arba 1,1 proc., tuo pat metu Lietuvoje BVP paaugo 1,3 proc. BVP 2020 m. taip pat mažėjo Alytaus (6,9 mln. eurų) ir Tauragės (1,6 mln. eurų) regionuose. Vidutiniu laikotarpiu (2016-2020 m.) augimo tempai Klaipėdos regione išliko panašūs – vidutiniškai po 6,2 proc. kasmet ir atitiko augimo tempą Lietuvoje (6,2 proc.).

2020 m. *BVP to meto kainomis vienam regiono gyventojui* buvo 16,4 tūkst. eurų ir buvo 3-ioje vietoje, lyginant su kitais regionais. Pagal šį rodiklį nuo arčiausiai aukščiau sąrašė esančio Kauno regiono atotrūkis siekė 1,6 tūkst. eurų (arba 8,9 proc.), o atotrūkis nuo Vilniaus regiono net 9,2 tūkst. eurų (arba 35,9 proc.). Regionas atsiliko nuo šalies vidurkio 1,3 tūkst. eurų arba 7,3 proc. 2020 m. per metus BVP vienam gyventojui Klaipėdos regione traukėsi 1,8 proc. ir tai buvo vienintelis regionas šalyje, kurioje augimo tempas buvo neigiamas. 2016-2020 m. laikotarpiu vidutinis rodiklio augimo tempas buvo lėčiausias tarp šalies regionų – tik 4,5 proc., tuo metu bendrai šalyje rodiklis augo vidutiniškai po 6,9 proc. kasmet.

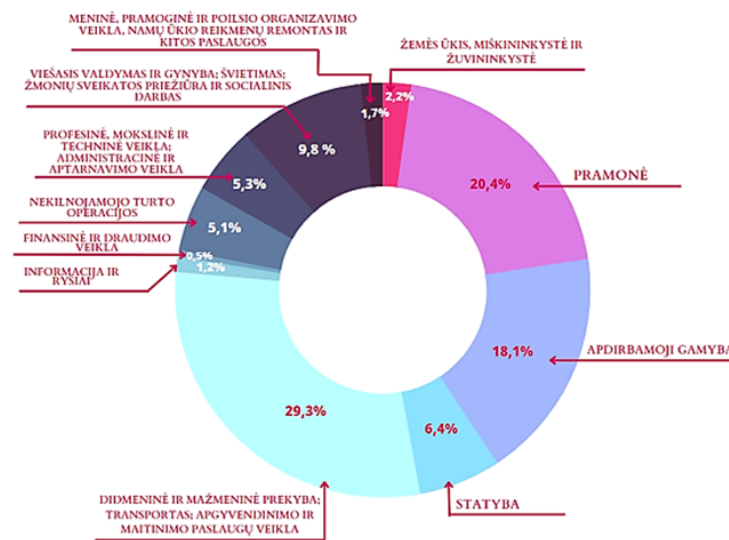
¹¹ Valstybės duomenų agentūra. Ūkis ir finansai (makroekonomika). Nacionalinės sąskaitos. Bendrasis vidaus produktas (BVP): <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

VDA duomenimis 2020 m. Klaipėdos regione daugiausiai bendrosios pridėtinės vertės sukurta didmeninės, mažmeninės prekybos, transporto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriuje (29,3 proc.), pramonėje (20,4 proc.) (iš jos apdirbamojoje gamyboje – 18,1 proc.), kiek mažiau – viešojo valdymo, gynybos; švietimo, sveikatos priežiūros ir socialinio darbo sektoriuje (9,8 proc.). Palyginti su visos šalies BVP struktūra matyti, kad Klaipėdos regione santykinai didesnė BVP dalis sukurama didmeninės, mažmeninės prekybos, transporto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriuje (atitinkamai 29,3 proc. ir 26,4 proc.), pramonėje (atitinkamai 20,4 proc. ir 17,6 proc.), iš jos apdirbamojoje gamyboje (atitinkamai 18,1 proc. ir 15,2 proc.). Kitų ekonominės veiklos rūšių indėlis į BVP Klaipėdos regione ir visoje šalyje skyrėsi mažiau ir varijavo 0,2–2,7 procentinio punkto ribose. Regiono ekonomikoje reikšmingą dalį užima prekybos, transporto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektorius bei pramonė, tačiau apdirbamojoje gamyboje svarbią dalį sudaro vidutinės-žemos (plastikai ir jų produktai) bei žemos pridėtinės vertės prekių (tabako, baldų) gamyba. Aukštesnę pridėtinę vertę galinti sukurti profesinė, mokslinė, techninė veikla regione nėra pakankamai išvystyta - 2018 m. jos našumas siekė vos 80,9% šalies vidurkio („Versli Lietuva“ analizės duomenimis¹²), o į šią veiklą nukreiptų materialinių investicijų dalis regione buvo mažiausia pastaraisiais metais.

Klaipėdos regione *pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą* (nefinansų įmonių)¹³ 2020 m. siekė 3 089 642 tūkst. EUR. Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus¹⁴ 2019 m. siekė 22,2 tūkst. EUR / asm. ir pagal šį rodiklį regionas buvo antras šalyje po Vilniaus regiono (25,9 tūkst. EUR / asm.).

Klaipėdos regiono *materialinės investicijos*¹⁵, tenkančios vienam gyventojui, 2019 m. buvo didžiausios iš visų regionų šalyje ir siekė 4 952 Eur. Šis rodiklis gerokai viršijo šalies vidutinį rodiklį (3 414 Eur/gyventojui) ir šalyje nuo Klaipėdos regiono nežymiai atsiliko tik Vilniaus regionas (4 544 Eur/gyventojui). Didesnės nei vidutiniškai šalyje materialinės investicijos, sudaro galimybes diegti technologines naujoves, didinti našumą ir konkurencingumą. Materialinių investicijų augimo tempas 2015–2020 m. laikotarpiu svyravo tarp teigiamo ir neigiamo, staiga išaugo 2019 m., o 2020 m. sumažėjo 1 546 Eur. Tai buvo žymesnis smukimas nei 2016 m., kai materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, sumažėjo 319 Eur.

Pagal *materialinių investicijų, tenkančių vienam gyventojui*, pritraukimą 2019 m. regione pirmavo Klaipėdos m. savivaldybė (7 883 Eur/gyv.), tačiau 2020 m. šis rodiklis sumažėjo 3 387 Eur/gyv., o aukščiausią rodiklį 2020 m. pasiekė Neringos savivaldybė (6 556 Eur/gyv.). Tiek 2019, tiek 2020 m. vidutinį šalies rodiklį atitiko materialinės investicijos Klaipėdos r. (2019 m. – 3 597 Eur/gyv., 2020 m. – 3 327 Eur/gyv.) ir Palangos m. (2019 m. – 3 705 Eur/gyv., 2020 m. – 3 124 Eur/gyv.) savivaldybėse. Ženkliai nuo kitų regiono savivaldybių ir šalies vidurkio atsiliko materialinių investicijų pritraukimas Kretingos r. (2019 m. – 1 368 Eur/gyv., 2020 m.

3 pav. Klaipėdos regione sukurta bendroji pridėtinė vertė, to meto kainomis pagal ekonomines veiklos rūšis 2020 m.

¹² Versli Lietuva. „Klaipėdos apskrities ekonomikos struktūra ir raida. Regioninė ekonomikos apžvalga“, 2020 m. rugsėjis.

¹³ Valstybės duomenų agentūra. Verslo statistika. Verslo struktūra ir finansai. Metiniai verslo struktūros rodikliai. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

¹⁴ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros programos rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>

¹⁵ Valstybės duomenų agentūra. Verslo statistika. Materialinės investicijos. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

– 1 637 Eur/gyv.), Šilutės r. (2019 m. – 1 609 Eur/gyv., 2020 m. – 1 996 Eur/gyv.) ir Skuodo r. (2019 m. – 753 Eur/gyv., 2020 m. – 531 Eur/gyv.) savivaldybėse. Materialinių investicijų pritraukimas 2016-2020 m. laikotarpiu Klaipėdos r. savivaldybėje nuosekliai mažėjo (5-15 proc. kasmet), augo tik Šilutės r. savivaldybėje (15-26 proc. kasmet). Kitose regiono savivaldybėse rodiklio dinamika buvo nestabili.

Pagal ekonomines veiklas Klaipėdos apskrityje 2020 m. daugiausiai materialinių investicijų teko transportui ir saugojimui (22,2 proc.), nekilnojamojo turto operacijoms (20,3 proc.), kasybai, karjerų eksploatavimui, apdirbamajai gamybai (16,5 proc.). Šioms trimis ekonominės veiklos grupėms 2020 m. teko daugiau nei pusė (59,1 proc.) visų materialinių investicijų regione. Mažiausia materialinių investicijų dalis buvo nukreipta į informacijos ir ryšių (0,3 proc.) ir apgyvendinimo, maitinimo paslaugų (1,4 proc.) veiklas. Klaipėdos regiono materialinių investicijų pasiskirstymą pagal ekonomines veiklas 2020 m. palyginus su bendru jų pasiskirstymu šalyje, pažymėtina, kad didžiausios investicijos šalyje taip pat nukreiptos į anksčiau įvardintas sritis, tačiau priešingai nei Klaipėdos regione, šalyje jų daugiau skiriama ne transportui ir saugojimui (11,6 proc.), o nekilnojamojo turto operacijoms (22,4 proc.).

II.2. VERSLAS

2021 m. pradžios duomenimis Klaipėdos regionas pagal *įregistruotų ūkio subjektų metų pradžioje*¹⁶ /10 tūkst. gyventojų (808 ūkio subjektai/10 tūkst. gyventojų) buvo 3 vietoje tarp šalies regionų po Vilniaus (1 410 subjektai) ir Kauno (848 subjektai) regionų ir atsiliko nuo šalies vidurkio (891 ūkio subjektas/10 tūkst. gyventojų).

2021 m. pradžioje Klaipėdos regione veikė 12,2 tūkst. ūkio subjektų (11,3 proc. visų *veikiančių ūkio subjektų* šalyje) ir buvo 3-ioje vietoje tarp šalies regionų. Palyginimui pagal *veikiančių ūkio subjektų skaičių*/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regionas (380 ūkio subjektai/10 tūkst. gyventojų) buvo 2 vietoje tarp šalies regionų, nusileisdamas Vilniaus (538 ūkio subjektai) ir Kauno (387 ūkio subjektai) regionams, ir nežymiai atsiliko nuo šalies vidurkio (385 ūkio subjektai/10 tūkst. gyventojų). 2017-2021 m. laikotarpiu *veikiančių ūkio subjektų skaičių*/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regione stabiliai didėjo nuo 363 iki 380 vnt. Pagal augimo dydį Klaipėdos regionas (17 ūkio subjektų/10 tūkst. gyventojų) buvo 4-oje vietoje lyginant su kitais regionais, ir atsiliko nuo šalies vidurkio (20 ūkio subjektų/10 tūkst. gyventojų). Pagal augimo tempą (vidutiniškai 1,2 proc. kasmet) regionas buvo 7-oje vietoje tarp šalies regionų. Tuo metu Lietuvoje *veikiančių ūkio subjektų skaičius*/10 tūkst. gyventojų augo vidutiniškai 1,3 proc. per metus.

2021 m. 99,6 proc. regione veikusių įmonių buvo smulkios ir vidutinės įmonės (SVV), kuriose dirbo 0-149 darbuotojų. Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas nežymiai viršijo šalies vidurkį (99,1 proc.). Pagal SVV įmonių skaičių/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regionas (314 vnt./10 tūkst. gyventojų) nežymiai viršijo šalies vidurkį (311 vnt.) ir buvo 2 vietoje tarp šalies regionų, nusileisdamas tik Vilniaus regionui (456 vnt./10 tūkst. gyventojų). Didžiausia MVĮ dalis teko didmeninei ir mažmeninei prekybai, variklinių transporto priemonių ir motociklų remontui (23,7 proc.), transportui ir saugojimui (13,2 proc.), statybai (13,0 proc.), apdirbamajai gamybai (10 proc.). 2021 m. viduryje Klaipėdos apskrityje veikė 36 didelės įmonės (kuriose dirbo daugiau kaip 250 darbuotojų), iš jų 3 įmonės, kuriose dirbo virš 1000 darbuotojų. Pagal didelių įmonių skaičių/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regionas (1,1 įmonės /10 tūkst. gyventojų) dvigubai atsiliko nuo šalies vidurkio (2,8 įmonės /10 tūkst. gyventojų) ir užėmė 4 vietą tarp šalies regionų. Didžiausių darbdavių penketuką sudarė krovinių kelių transporto, laikinojo įdarbinimo, sveikatos priežiūros, baldų gamybos įmonės.

VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimais¹⁷, *verslumo lygis*, vertinant pagal 1000-iui gyventojų tenkančių MVĮ skaičių, Klaipėdos regione buvo 3-ioje vietoje palyginti su kitomis apskritimis – 2020 m. pradžioje 1000-iui Klaipėdos apskrities gyventojų teko 31,2 veikiančios MVĮ, o tuo metu Lietuvoje – vidutiniškai 31,0 MVĮ. Pagal

¹⁶ Valstybės duomenų agentūra. Verslo statistika. Veikiantys ūkio subjektai. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

¹⁷ Versli Lietuva. „Klaipėdos apskrities ekonomikos struktūra ir raida. Regioninė ekonomikos apžvalga“, 2020 m. rugsėjis.

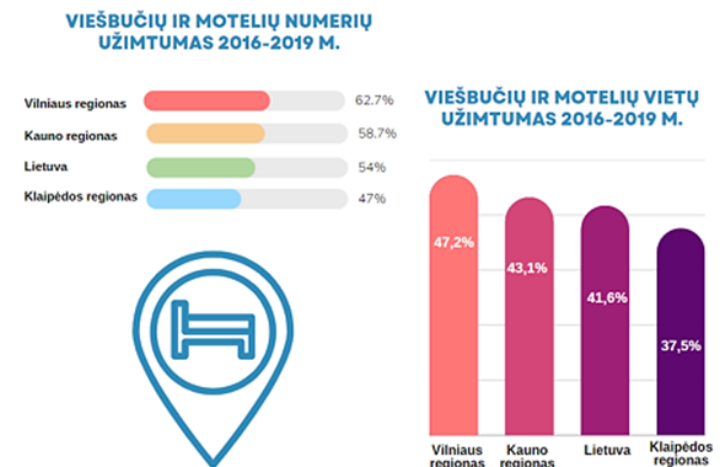
savivaldybes Klaipėdos apskrityje aukščiausias verslumo lygis buvo Neringos (60,3), Palangos m. (40,5) ir Klaipėdos m. (37,0) savivaldybėse, o žemiausias – Skuodo r. savivaldybėje (14,1).

II.3. TURIZMAS

Pagrindinis veiksnys, išskiriantis Klaipėdos regioną iš kitų regionų – Klaipėdos uosto ir gamtos sąveika, gausūs rekreaciniai ištekliai, palanki geografinė padėtis, unikalus Mažosios Lietuvos istorinis palikimas. Klaipėdos regionas pasižymi aukštu gamtinių teritorijų rekreaciniu potencialu bei turtingu istoriniu ir kultūriniu paveldu – Baltijos jūra ir jos paplūdimiai, UNESCO paveldo objektas, du kurortai (Neringa ir Palanga), saugomų teritorijų gausa; regione veikia labiausiai lankomas šalies muziejus – Lietuvos jūrų muziejus. Regione išvystytas platus ir įvairiapusiškas kultūros įstaigų tinklas (aukštosios menų ir kultūros institucijos, bibliotekos, kultūros centrai, meno / kultūros inkubatoriai, muziejai, teatrai, koncertų salės), vykdoma tiek meno mėgėjų kolektyvų veikla, tiek profesionaliojo meno sklaida, edukaciniai renginiai. Čia didelė kultūrinių renginių pasiūla, suformuotos išskirtinės renginių tradicijos, atskleidžiančios krašto savitumą. Turizmo informacijos centrų lankytojų skaičius yra didelis, lyginant su kitais šalies regionais.

2021 m. Klaipėdos regione veikė 1 206 *apgyvendinimo įstaigos*¹⁸, tai sudarė 28,3 proc. visų apgyvendinimo įstaigų šalyje. Pagal šį rodiklį nuo artimiausio žemiau sąrašė esančio Vilniaus regiono atotrūkis siekė 319 apgyvendinimo įstaigų arba net 26,5 proc. Pagal apgyvendinimo įstaigų skaičių/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regionas (37 įstaigos) buvo 1-oje vietoje tarp šalies regionų ir dvigubai viršijo šalies vidurkį (15 įstaigų/10 tūkst. gyventojų). Vidutiniu laikotarpiu 2017-2021 m. pagal apgyvendinimo įstaigų skaičių/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regionas išliko pirmaujančiu šalyje (išskyrus 2019 ir 2020 m., kuomet buvo antroje vietoje po Alytaus regiono). Klaipėdos regione 2021 m. didžiausias apgyvendinimo įstaigų skaičius buvo Palangos m. savivaldybėje (526 vnt. arba 43,6 proc. visų regiono įstaigų) ir Neringos savivaldybėje (247 vnt. arba 20,5 proc. visų regiono įstaigų). Mažiausias apgyvendinimo įstaigų skaičius buvo Skuodo r. savivaldybėje – tik 2 apgyvendinimo įstaigos. 2021 m. Klaipėdos regiono apgyvendinimo įstaigose buvo 37 611 vietų, tai sudarė beveik trečdalį visų vietų šalyje (28,9 proc.). Pagal *vietai skaičių apgyvendinimo įstaigose* /10 tūkst. gyventojų 2021 m. Klaipėdos regionas (1 167 vietos/10 tūkst. gyventojų) buvo pirmas šalyje ir šalies vidurkį (462 vietos) viršijo 2,5 karto. Pagal *vietai skaičių apgyvendinimo įstaigose* /10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regionas buvo pirmaujantis šalyje visą 2017-2021 m. laikotarpį. Vidutiniu laikotarpiu 2017-2021 m. vietų skaičius regione tendencingai augo vidutiniškai 13,4 proc. kasmet ir šio rodiklio augimo tempas beveik visą laikotarpį viršijo vidutinį augimo tempą šalyje (12,3 proc.). Pažymėtina, kad vietų skaičiaus augimas Klaipėdos regione išliko teigiamas ir 2019-2020 m. laikotarpiu, nors šis skaičius dėl Covid-19 pandemijos mažėjo pusėje šalies regionų ir vidutiniškai šalyje sumažėjo 0,7 proc. Pagal vietų skaičiaus apgyvendinimo įstaigose /10 tūkst. gyventojų vidutinį augimo tempą 2017-2021 m. Klaipėdos regionas (18,8 proc.) šalyje buvo tik 6 vietoje, tačiau atitiko rodiklio augimo tempo vidurkį šalyje (18,9 proc.)

Pagal *nakvynių skaičių apgyvendinimo įstaigose* 2021 m. Klaipėdos regionas (1,7 mln. nakvynių) pirmavo šalyje, tačiau pagal užsieniečių nakvynių skaičių buvo tik trečioje vietoje (121,8 tūkst.).

4 pav. Viešbučių ir motelių numerių ir vietų užimtumas

¹⁸ Valstybės duomenų agentūra. Verslo statistika. Turizmas. Apgyvendinimo įstaigų rodikliai. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>

Pagal nakvynių skaičių apgyvendinimo įstaigose / 10 tūkst. gyventojų 2021 m. Klaipėdos regionas (53,7 tūkst. nakvynių/10 tūkst. gyventojų) buvo 2 vietoje po Alytaus regiono (55,5 tūkst. nakvynių). Pagal užsieniečių nakvynių skaičių /10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regionas (3,8 tūkst. nakvynių/10 tūkst. gyventojų) buvo tik trečioje vietoje tarp šalies regionų, ženkliai atsilikdamas nuo Vilniaus (7,4 tūkst. nakvynių) ir Alytaus (6,4 tūkst. nakvynių) regionų. Pagal užsieniečių nakvynių skaičių Klaipėdos regione 2021 m. pirmavo Klaipėdos m. (60,9 tūkst. nakvynių arba 49,6 proc. visų užsieniečių nakvynių regione) ir Palangos m. (36,0 tūkst. nakvynių arba 29,3 proc.) savivaldybės.

Viešbučių ir motelių numerių užimtumas vidutiniu laikotarpiu iki Covid-19 pandemijos 2016-2019 m. Klaipėdos regione vidutiniškai siekė 37,5 proc. ir buvo gerokai mažesnis, nei šalies vidurkis (41,6 proc.). Palyginimui viešbučių ir motelių numerių užimtumas per analizuojamą laikotarpį Vilniaus regione siekė 47,2 proc., Kauno regione – 43,1 proc., Alytaus regione – 49,8 proc. Paminėtina, kad 2020 m. viešbučių ir motelių numerių bei vietų užimtumas mažėjo beveik visuose šalies regionuose, Klaipėdos regione jis sudarė atitinkamai 12,3 proc. ir 16,4 proc. 2021 m. numerių užimtumas regione išaugo 2,5 proc., o vietų – 4,7 proc. Kituose šalies regionuose vyko tiek neigiami, tiek teigiami rodiklio pokyčiai. Vis dėlto priešpandeminio lygio Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Alytaus regionai nepasiekė.

Pagal lankytojų skaičių turizmo informacijos centruose¹⁹ 2019 metais Klaipėdos regionas (262,7 tūkst. lankytojų, iš jų 187,1 tūkst. arba 74,2 proc. buvo užsieniečiai) buvo trečioje vietoje po Šiaulių (399,8 tūkst., iš jų 264,1 tūkst. užsieniečiai) ir Vilniaus (280,4 tūkst., iš jų 226,6 tūkst. užsieniečiai) regionų. Tai sudarė 20,0 proc. visų šalies TIC lankytojų skaičiaus. Pagal lankytojų skaičių turizmo informacijos centruose/10 tūkst. gyventojų 2019 metais Klaipėdos regionas (8,3 tūkst. lankytojų/10 tūkst. gyventojų, iš jų 5,9 tūkst. – užsieniečiai) buvo 2 vietoje po Šiaulių (15,2 tūkst., iš jų 10,1 tūkst. – užsieniečiai) ir ženkliai viršijo šalies vidurkį (4,7 tūkst., iš jų 2,8 tūkst. – užsieniečiai). Pažymėtina, kad VDA duomenimis TIC lankytojų skaičius sezono ir ne sezono metu skiriasi net 10 kartų.

Lietuvoje turizmo sektoriuje sukurta pridėtinė vertė²⁰ 2020 m., palyginti su 2019 m., sumažėjo 42,6 proc. ir sudarė 741,9 mln. EUR, arba 1,7 proc., šalies bendrosios pridėtinės vertės. Turizmo pridėtinė vertė, palyginti su bendrąja šalies pridėtine verte, sumažėjo 1,2 proc. Palyginimui turizmo sektoriaus pridėtinės vertės dalis, palyginti su bendrąja pridėtine verte, Latvijoje siekė 4,9 proc., Austrijoje – 5,5 proc.

Regiono yra stebima, kad turizmo sektoriaus paslaugos regione taip pat kuria mažą pridėtinę vertę – daugiausia pajamų yra gaunama iš apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų. Turizmo vystymui nepakankamai efektyviai išnaudojamas regione turimas aukštas rekreacinių išteklių, turtingo istorinio ir kultūrinio paveldo potencialas bei dalykinio turizmo potencialas. Regiono savivaldybėse trūksta turistams įdomių traukos produktų ir paslaugų, objektai nepritaikyti lankymui, neužtikrinamas kultūros, architektūros paveldo įveiklinimas. Kultūros paslaugų prieinamumas regione yra netolygus, trūksta paslaugų įvairovės ir jų kokybės. Nepakankamai išvystyta kokybiško aktyvaus laisvalaikio infrastruktūra. Regione organizuojama nepakankamai bendrų regiono turizmo informacijos ir rinkodaros veiklų, aiškiai nesuformuotas vienintelio šalies jūrinio regiono identitetas.

APIBENDRINIMAS:

Klaipėdos regionas atsilieka nuo Vilniaus, Kauno regionų pagal pagrindinius socialinius ir ekonominius rodiklius. Nors regione nežymiai didėja gyventojų, tačiau tik Klaipėdos m., Klaipėdos raj., Neringos ir Palangos m. savivaldybėse, tuo tarpu kitose savivaldybėse stebimas ženklus mažėjimas. Taip pat keičiasi gyventojų amžiaus struktūra: mažėja darbingo amžiaus asmenų ir daugėja vyresnio amžiaus asmenų. Dėl didelės emigracijos ir mažo gimstamumo neužtikrinama gyventojų kaita. Mažėjantis darbingo amžiaus gyventojų skaičius ir aukštos kvalifikacijos darbuotojų trūkumas nesudaro galimybių vystyti aukštos pridėtinės vertės verslui.

¹⁹ Valstybės duomenų agentūra. Lankytojų skaičius turizmo informacijos centruose. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S8R503#/>

²⁰ Valstybės duomenų agentūra. Informacinis pranešimas „Turizmo sektoriaus pridėtinė vertė“ (2021-12-17). <https://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranesimai?articleId=9521214>

Klaipėdos regione stebima teigiama neto migracija. Nors atvykusių asmenų skaičius/10 tūkst. gyventojų buvo didesnis nei į Vilniaus regioną ir Kauno regioną, iš regiono išvykusių asmenų skaičius/10 tūkst. gyventojų taip pat buvo didesnis, nei iš Vilniaus ir Kauno regionų. Tai rodo, kad regione nesukuriamos sąlygos išlaikyti aktualių sričių specialistus, nenuosekliai vykdomos talentų išlaikymo iniciatyvos, kas taip pat stabdo aukštos pridėtinės vertės verslo plėtrą.

Nors pagal gyventojų dalį regionas yra 3-ioje vietoje šalyje, tačiau jame sukuriamas tik dešimtadalis visos šalies BVP. Klaipėdos regione dominuoja žemų ir vidutinių technologijų įmonės, regionas išlieka priklausomas nuo žemesnės pridėtinės vertės užsakomosios gamybos. Aukštesnę pridėtinę vertę galinti sukurti profesinė, mokslinė, techninė veikla regione nėra pakankamai išvystyta. Aukštesnę pridėtinę vertę galinti sukurti profesinė, mokslinė, techninė veikla regione nėra pakankamai išvystyta. Tai rodo nepakankamai veiksmingai išnaudojamą žmogiškąjį kapitalą ir infrastruktūros galimybes regione.

Klaipėdos regionas turi išskirtinį gamtinį, istorinį, kultūrinį ir rekreacinį potencialą, gerai išvystytą apgyvendinimo paslaugų tinklą, tačiau šis potencialas nėra pakankamai išnaudojamas. Itin mažas turistų skaičius ne sezono metu byloja apie nepakankamą turizmo produktų ir kultūros paslaugų pasiūlos išnaudojimą ne sezono metu.

III. TRANSPORTAS IR SUSISIEKIMAS

Klaipėdos regionas yra svarbus Lietuvos bei viso Baltijos regiono transporto mazgas. Čia plėtojamos visos transporto rūšys: automobilių, geležinkelių, vandens ir oro.

Klaipėdos valstybinis jūrų uostas²¹ yra multimodalinis, universalus, giliavandenis, labiausiai į šiaurę nutolęs neužšalantis uostas Baltijos jūros rytų pakrantėje. Uosto įplaukos kanalo gylis – 15,5 m. Uostas per metus gali perkrauti virš 70 milijonų tonų įvairių krovinių. Per Klaipėdos uostą eina pagrindinės laivybos linijos į įvairius Europos uostus. Klaipėdos uostas naudojamas ir turizmo tikslams – kruizinių laivų terminalas 2019 m. priėmė 51 kruizinį laivą su 68,1 tūkst. keleivių. Dėl Covid-19 pandemijos visi kruizinių laivų reisai 2020-2021 m. buvo atšaukti.

Palangos oro uostas²² valdo valstybės įmonė „Lietuvos oro uostai“. Oro uosto infrastuktūra leidžia aptarnauti mažo ir vidutinio dydžio orlaivius. Palangos oro uostas yra regioninis oro uostas, aptarnaujantis skrydžius į Norvegiją (Oslas), Airiją (Dublinas), Daniją (Kopenhaga), Didžiąją Britaniją (Londono Stanstedo ir Lutono oro uostai), Latviją (Ryga). Palangos oro uostas rekordiniais 2019 m. aptarnavo 338 tūkst. keleivių, 2020 m. – 120 tūkst. keleivių. Oro uostas turi išvystytą kelių susisiekimą su svarbiausiais regiono miestais bei kaimyninėmis valstybėmis.

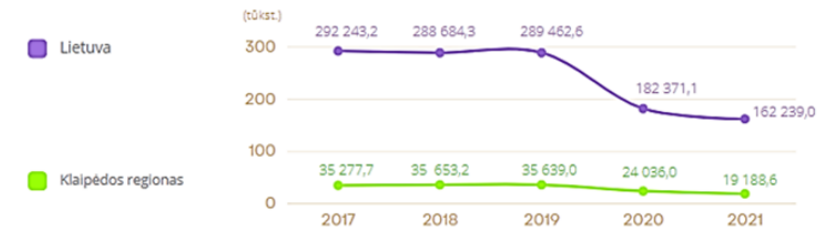
Klaipėdos regione prasideda *geležinkelio linija²³ Klaipėda – Vilnius*, kuri yra tarptautinio IXB transporto koridoriaus dalis. Šiuo metu tai yra intensyviausiai naudojamas Lietuvos geležinkelis, juo pervežama daugiau kaip 60 proc. geležinkelių gabenamų krovinių bei apie 40 proc. keleivių srauto šalyje. Iki 2023 m. baigus elektrifikuoti

²¹ <https://portofklaipeda.lt/>

²² Valstybės įmonė Lietuvos oro uostai. <https://www.palanga-airport.lt/>

²³ <https://www.atviraklaipeda.lt/2021/01/11/elektrifikavus-gelezinkeli-tarp-vilniaus-ir-klaipedos-sumazes-ir-triuksmas-ir-tarsa/>

geležinkelio ruožą, kroviniai ir keleiviai bus vežami su nuline CO₂ emisija, o į aplinką bus išmesta apie 150 tūkst. tonų mažiau teršalų. 2021 m. Klaipėdos regione autobusais buvo pervežta 19 189 tūkst. keleivių, tai sudarė 11,8 proc. visų *autobusais pervežtų keleivių*²⁴ šalyje ir tarp regionų buvo 3-ioje vietoje po Vilniaus ir Kauno. Vertinant pagal pervežtų keleivių skaičių/10 tūkst. gyventojų, 2021 m. Klaipėdos regione autobusais buvo pervežta 595 keleiviai/10 tūkst. gyventojų, t. y. šiek tiek daugiau, nei vidutiniškai šalyje (577 keleiviai/10 tūkst. gyventojų), tačiau beveik dvigubai mažiau, nei Vilniaus regione (1 182 keleiviai). 2020 m. lyginant su 2019 m. dėl Covid-19 pandemijos keleivių pervežimas autobusais regione sumažėjo 370 keleivių/10 tūkst. gyventojų arba 33,0 proc., tuo metu vidutiniškai šalyje rodiklio kritimas siekė 37,0 proc. Pažymėtina, kad pasibaigus pandemijos apribojimams 2021 m. pervežtų keleivių skaičius ir toliau mažėjo 156 keleiviais/10 tūkst. gyventojų arba 20,1 proc., lyginant su 2020 m. Vidutiniu laikotarpiu 2017-2021 m. autobusais pervežtų keleivių skaičius/10 tūkst. gyventojų regione traukėsi vidutiniškai -13,0 proc. kasmet, tuo tarpu vidutinis rodiklio kritimo tempas šalyje buvo -11,9 proc. Klaipėdos regione 2021 m. didžioji autobusų keleivių dalis – 17 049 tūkst. keleivių (tai sudarė 1 122 keleivių/10 tūkst. gyventojų) arba 88,8 proc. visų regiono keleivių buvo pervežta Klaipėdos m. savivaldybėje. Tolimojo susisiekimo maršrutais 2021 m. santykinai daugiausia keleivių buvo pervežta Palangos m. sav. (31 keleivis/10 tūkst. gyventojų), Skuodo r. sav. (26 keleiviai) ir Šilutės r. sav. (18 keleivių). Vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršrutais santykinai daugiausia keleivių pervežta Neringos sav. (242 keleiviai/10 tūkst. gyventojų) ir Kretingos r. sav. (165 keleiviai). Vietinio (miesto) susisiekimo maršrutais – Klaipėdos m. savivaldybėje (969 keleiviai/10 tūkst. gyventojų).

5 pav. Pervežtų keleivių skaičiaus dinamika Klaipėdos regione ir šalyje 2017-2021 m. laikotarpiu

2021 m. Klaipėdos regione keleiviai buvo pervežami 524 *autobusų maršrutais*. 2020 m. lyginant su 2019 m. autobusų maršrutų skaičius regione susitraukė 185 maršrutais arba 39,5 proc., tačiau pasibaigus Covid-19 pandemijos apribojimams 2021 m. maršrutų skaičius didėjo iki 524 maršrutų ir viršijo priešpandeminį lygį (2018 m. 384 maršrutai). 2017-2021 m. laikotarpiu maršrutų skaičius regione augo 67,9 proc. Analizuojamu laikotarpiu maršrutų skaičius regione kito netolygiai: maršrutų skaičius Klaipėdos m. sav. padidėjo net 269,6 proc., Klaipėdos r. sav. 54,1 proc., Kretingos r. sav. 14,9 proc., kitose regiono savivaldybėse maršrutų skaičius mažėjo.

Vieninga transporto sistema Klaipėdos regione nėra suformuota. Sutarčių pagrindu vieninga transporto sistema funkcionuoja tik tarp Klaipėdos m. ir Klaipėdos r. sav. Kitos regiono savivaldybės į vieningą sistemą nėra įsijungusios.

2021 m. vienam Klaipėdos regiono gyventojui vidutiniškai teko 59 kelionės autobusu. Pagal *vidutiniškai vienam gyventojui tenkančių kelionių autobusais* rodiklį Klaipėdos regionas antras šalyje po Vilniaus (118 kelionių) regiono ir 1,7 procentinio punkto viršijo šalies vidurkį (58 kelionės). 2020 m. lyginant su 2019 m. dėl Covid-19 pandemijos rodiklis susitraukė 37 vnt. arba 33,0 proc., tačiau pasibaigus pandemijos apribojimams rodiklis ir toliau mažėjo 21,3 proc. Ikipandeminiu laikotarpiu 2015-2019 m. vidutiniškai vienam gyventojui tenkančių kelionių autobusais skaičius regione nežymiai didėjo vidutiniškai 0,3 proc. kasmet, tuo tarpu Lietuvoje šiuo laikotarpiu rodiklis mažėjo vidutiniškai 2,2 proc. kasmet.

²⁴ Valstybės duomenų agentūra. Transportas ir ryšiai. Kelių transporto rodikliai. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

2021 m. pabaigoje Klaipėdos regione buvo 223,1 km *dviračių takų*²⁵, tai sudarė 14,5 proc. visų šalies dviračių takų. Pagal dviračių takų ilgį/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regionas (6,9 km/10 tūkst. gyventojų) šalyje užėmė 5-ą tarp šalies regionų ir viršijo šalies vidurkį (5,5 km). Regione tuo metu ilgiausias dviračių takų tinklas buvo Klaipėdos m. (98,8 km arba 44,3 proc. regiono takų) ir Klaipėdos r. (65,8 km, arba 29,5 proc.) savivaldybėse, trumpiausias – Skuodo r. (7,0 km arba 3.1 proc.) ir Kretingos r. (8,2 km arba 3,7 proc.) savivaldybėse. Pagal dviračių takų ilgį 10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regione pirmavo Neringos sav. (33,3 km/10 tūkst. gyventojų) ir Klaipėdos r. sav. (11,6 km). Santykiniai mažiausias dviračių takų tinklas buvo Kretingos r. sav. (2,2 km/10 tūkst. gyventojų), Skuodo r. sav. (4,3 km) ir Šilutės r. sav. (4,7 km). 2021 m. Klaipėdos m. sav. dviračių ilgis siekė 6,5 km/10 tūkst. gyventojų, Palangos m. sav. – 7,7 km/10 tūkst. gyventojų. Pagal dviračių takų tinklo tankumą 2021 m. Klaipėdos regionas (0,04 km/km²) pirmavo šalyje, kartu su Kauno regionu, ir dvigubai viršijo šalies vidurkį (0,02 km/km²). Dviračių takų tinklo tankumas 2021 m. didžiausias buvo Klaipėdos m. sav. (1,01 km/km²), Palangos m. sav. (0,16 km/km²), Neringos (0,09 km/km²) ir Klaipėdos r. sav. (0,05 km/km²). Tuo tarpu Kretingos r. sav., Skuodo r. sav. ir Šilutės r. sav. dviračių takų tinklas sudarė 0,01 km/km².

Regiono yra stebima, kad vis didesnė dalis gyventojų ir regiono svečių naudojami alternatyviomis transporto priemonėmis (dviračiais, riedžiais, paspirtukais) savo kasdienėms kelionėms ir rekreacijai. Augant bemotorio transporto priemonėmis besinaudojančių gyventojų skaičiui, regione nepakankamai ir netolygiai išplėta infrastruktūra ir jungtys kasdieninėms kelionėms.

Taip pat yra stebima ekologišku kuru varomų transporto priemonių skaičiaus augimo tendencija. Augant ekologišku kuru varomų transporto priemonių skaičiui ir didėjant jų populiarumui, regione yra nepakankamai išvystyta alternatyviųjų degalų užpildymo / įkrovimo infrastruktūra. Ekologiškų viešojo ir privataus transporto priemonių naudojimo populiarėjimas sukuria prielaidas susijusios susisiekimo ir degalų užpildymo / įkrovimo infrastruktūros plėtrai.

*Kelių transporto priemonių skaičius*²⁶ 2021 m. pabaigoje Klaipėdos regione siekė 213,2 tūkst., tai sudarė 11,1 proc. visos šalies kelių transporto priemonių. Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, 2021 m. Klaipėdos regione siekė 500 vnt. Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas buvo 8-oje vietoje tarp šalies regionų ir nežymiai atsiliko nuo šalies vidurkio (504 automobiliai/1 tūkst. gyventojų). 2017-2021 m. laikotarpiu transporto priemonių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, regione tendencingai augo vidutiniškai 4,7 proc. kasmet ir pagal augimo tempą 0,1 procentinio punkto atsiliko nuo vidutinio šio rodiklio augimo tempo šalyje (4,8 proc.).

2021 m. Klaipėdos regione įvyko 359 *kelių eismo įvykiai, kuriuose nukentėjo žmonės*²⁷, iš jų dėl neblaivių vairuotojų kaltės – 14 eismo įvykių. Tai sudarė atitinkamai net 12,3 proc. ir 7,7 proc. šalies rodiklio. Pagal sužeistųjų kelių eismo įvykiuose skaičių²⁸ 2019 m. Klaipėdos regionas (473 asmenys) užėmė 3-ią vietą šalyje po Vilniaus (999 asmenys) ir Kauno regionų (849 asmenys). Pagal sužeistųjų kelių eismo įvykiuose skaičių /10 tūkst. gyventojų 2019 m. Klaipėdos regionas (17 asmenų/10 tūkst. gyventojų) pirmavo šalyje ir viršijo šalies vidurkį (13 asmenų). 2017-2019 m. laikotarpiu regione sužeistųjų kelių eismo įvykiuose skaičius/10 tūkst. gyventojų mažėjo 13,4 proc. ir pagal rodiklio mažėjimą buvo 2-je vietoje po Šiaulių regiono (-15,6 proc.).

²⁵ Valstybės duomenų agentūra. Transportas ir ryšiai. Kelių ilgio ir išlaidų keliams rodikliai. Dviračių takų ilgis metų pabaigoje. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

²⁶ Valstybės duomenų agentūra. Transportas ir ryšiai. Kelių transporto rodikliai. Kelių transporto priemonių skaičius metų pabaigoje. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

²⁷ Valstybės duomenų agentūra. Transportas ir ryšiai. Kelių transporto rodikliai. Kelių eismo įvykių rodikliai. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

²⁸ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros planų rengimas. Regionų plėtros planams aktualūs rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295>

2019 m. Klaipėdos regione žuvusiųjų keliuose skaičius milijonui gyventojų siekė 66 asmenis ir tai atitiko rodiklio vidurkį šalyje (66,6). Pagal žuvusiųjų keliuose skaičių milijonui gyventojų 2019 m. Klaipėdos regionas buvo 5-oje vietoje tarp šalies regionų. 2014-2019 m. laikotarpiu žuvusiųjų keliuose skaičius milijonui gyventojų Klaipėdos regione sumažėjo 13,6 proc., tuo tarpu šalyje šis rodiklis mažėjo ženkliai daugiau (-26,6 proc.).

Klaipėdos regione *vidaus vandens keliai*²⁹ eina Nemunu bei Kuršių mariomis. Valstybinės reikšmės vidaus vandens kelias Klaipėda-Kuršių marios-Nemuno upė-Kaunas yra įtrauktas į Europos svarbiausių tarptautinės reikšmės vidaus vandens kelių tinklą (E41).

Valstybinės reikšmės vidaus vandens kelio ruožas Nidos uostas – Lietuvos Respublikos valstybės siena yra tarptautinės reikšmės vidaus vandens kelio E70 dalis ir jungia Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos vidaus vandens kelius. Valstybinės reikšmės vidaus vandens kelio ruožo ilgis yra 4 km.

Klaipėdos mieste veikia nuolatinis vandens transportas – Senojoje ir Naujojoje perkėlose keltai kelia keleivius ir transporto priemones tarp Klaipėdos žemyninės dalies ir Smiltynės. AB „Smiltynės perkėla“ duomenimis³⁰ 2021 m. keltais į abi puses buvo perkelta 2 447 tūkst. keleivių, 263 tūkst. dviračių ir 710 tūkst. transporto priemonių. 2018-2021 m. laikotarpiu perkeltų keleivių skaičius išaugo 7,1 proc., perkeltų transporto priemonių skaičius mažėjo 1,7 proc. Klaipėdos regiono transporto sistemoje 2021 m. keltais keleivių buvo perkelta daugiau nei 100 kartų daugiau, nei pervežta autobusais (19,2 tūkst.).

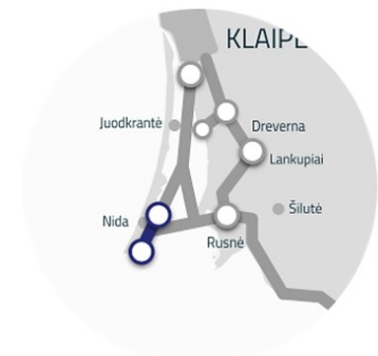
Reguliariais maršrutais vidaus vandens keliais yra sujungtos tik dvi regiono savivaldybės – Klaipėdos m. ir Neringos sav., tuo tarpu reguliarius susisiekimas vidaus vandens keliais su dar 2 regiono savivaldybėmis – Klaipėdos r. ir Šilutės r., nėra išvystytas.

Kitas vidaus vandens transportas regione išnaudojamas epizodiškai rekreaciniais tikslais vežant į Smiltynę, Jūrų muziejų, Nidą. Šie maršrutai ne visada turi pastovų tvarkaraštį, nėra integruoti į regiono viešojo transporto sistemą.

Nuo 2020 m. vasaros maršrutu Kaunas-Nida-Kaunas reguliariai keleivius veža legendinis greitaeigis laivas „Raketa“, talpinantis 60 keleivių.

APIBENDRINIMAS

Klaipėdos regionas, būdamas trečiu pagal dydį šalies regionu su išvystyta pramone ir logistika, vieninteliu šalyje jūrų uostu bei žinomais kurortais, yra suinteresuotas turėti subalansuotą, išplėtotą ir darnią susisiekimo sistemą, atitinkančią verslo, gyventojų, ir turistų poreikius. Augant gyventojų sąmoningumui aplinkos apsaugos, sveiko ir aktyvaus gyvenimo būdo klausimais, vienas svarbiausių darnios plėtros ir darnaus judumo aspektų yra bemotorio transporto vystymas. Saugiam bemotorio transporto vystymui turi būti sukurta tinkama infrastruktūra. Nors pagal dviračių takų tinklo tankį Klaipėdos regionas yra 1-as šalyje, šių takų tinklas regione yra išvystytas netolygiai – didžiausias dviračių takų tinklo tankis stebimas Klaipėdos m. sav., žiedinėje Klaipėdos r. sav. ir kurortinėse Neringos bei Palangos m. sav. Tuo tarpu kaimiškiosiose savivaldybėse dviračių takų tinklas išvystytas mažiau.

6 pav. Valstybinės reikšmės vidaus vandens kelio ruožo Nidos uostas – Lietuvos Respublikos valstybės siena schema

²⁹ Vidaus vandens kelių direkcija. <https://vvkd.lt/vandenu-keliai/vidaus-vandenu-keliu-schemas/>

³⁰ <https://keltas.lt/apie-mus/statistika/>

Vidutiniu laikotarpiu autobusais pervežtų keleivių skaičius regione mažėjo, todėl galima daryti išadą, kad viešojo susisiekimo sistema regione yra nepakankamai patraukli ir neatitinka gyventojų ir regiono svečių poreikių. Susisiekimo sistema Klaipėdos regione nėra integrali.

IV. APLINKOS APSAUGA

VDA duomenimis 2021 m. Klaipėdos regione į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių buvo išmesta 4 813,3 tonų teršalų, tai sudarė 7,9 proc. visos šalies rodiklio. Lyginant su kitais šalies regionais Klaipėdos regionas tarp šalies regionų buvo 4-oje vietoje pagal išmetamų kietųjų medžiagų, fluoro ir anglies monoksido kiekį, 5-oje vietoje pagal sieros dioksido ir azoto oksido kiekį. Analizuojant tendencijas vidutiniu laikotarpiu, 2017-2021 m. šis rodiklis Klaipėdos regione nuosekliai mažėjo vidutiniškai 3,3 proc. kasmet, tuo tarpu šalyje rodiklis mažėjo lėčiau (vidutiniškai -2,3 proc. kasmet).

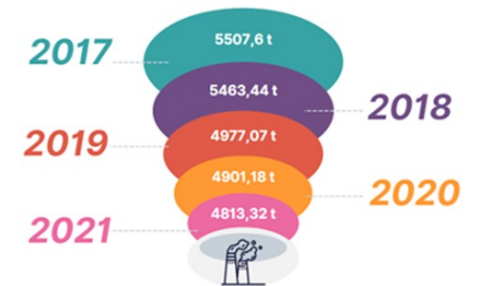
2021 m. Klaipėdos regione daugiau kaip pusė teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, buvo išmesta Klaipėdos m. savivaldybėje (2 893,7 t arba 60,1 proc.), kiti 19,0 proc. arba 915,2 tonų buvo išmesta Klaipėdos r. savivaldybėje. Šiose savivaldybėse koncentruojasi stambūs pramonės ir verslo subjektai, tokie kaip Klaipėdos valstybinis jūrų uostas, Klaipėdos laisvoji ekonominė zona. Šias savivaldybes kerta intensyviu eismu pasižyminti transporto magistralė A1 Klaipėda-Kaunas-Vilnius. Mažiausiai oras buvo teršiamas Neringos (24,1 t arba 0,5 proc.) ir Skuodo r. (46,1 t arba 1,0 proc.) savivaldybėse. 2021 m., lyginant su 2020 m., tarša į orą iš stacionarių šaltinių 2 regiono savivaldybėse mažėjo, o Klaipėdos m. savivaldybėje augo 1,0 proc., Neringos sav. – 19,9 proc., Palangos m. sav. 13,3 proc., Skuodo r. sav. 212,5 proc., Šilutės r. sav. 24,1 proc. Vidutiniu laikotarpiu 2017-2021 m. į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis augo Skuodo r. (vidutiniškai 25,0 proc. kasmet) ir Šilutės r. (7,9 proc.) savivaldybėse, tuo tarpu mažėjo Klaipėdos m. (-3,5 proc.), Klaipėdos r. (-5,3 proc.), Kretingos r. (-13,1 proc.), Palangos m. (-1,8 proc.) ir Neringos (-9,7 proc.) savivaldybėse.

Viena iš oro taršos pasekmių – priešlaikinė gyventojų mirtis. *Priešlaikinės mirtys, priskiriamos ilgalaikiam kietųjų dalelių KD2,5 poveikiui*, 2019 m.³¹ Klaipėdos regione siekė 83 asmenis/100 tūkst. gyventojų. Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas buvo 7-oje vietoje tarp šalies regionų.

Regiono savivaldybės vykdo aplinkos oro, triukšmo, dirvožemio, paviršinių vandenų, želdynų ir kraštovaizdžio nuolatinę stebėseną, vadovaudamosi patvirtintomis savivaldybių aplinkos monitoringo programomis. Aplinkos taršos monitoringo ir kontrolės priemonių stiprinimas, nuolatinis ir operatyvus oro taršos fiksavimas bei kitos kontrolės priemonės taip pat prisideda prie oro taršos mažinimo.

*Šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau ŠESD) išmetimas 1 gyventojui*³², susidarantis dėl gyventojų kelionių įtakos (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto naudojimo) Klaipėdos regione 2019 m. siekė 1,42 tCO₂e / gyv. ir sutapo su šalies rodikliu. Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas buvo 6-oje vietoje tarp šalies

TERŠALŲ, IŠMESTŲ Į APLINKOS ORĄ IŠ STACIONARIŲ TARŠOS ŠALTINIŲ, KIEKIS KLAIPĖDOS REGIONE 2017-2021 M.

7 pav. Į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekio dinamika Klaipėdos regione 2017-2021 m.

³¹ Regionų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“

³² LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros programos rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>

regionų. Klaipėdos regione išmetamų ŠESD kiekis sudaro 9 proc. viso šalyje išmetamo kiekio³³. Daugiausia teršalų regione sugeneruoja Klaipėdos elektrinė ir Suskystintų gamtinių dujų importo terminalas.

Regiono 2021 m. *nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros plotų santykis*³⁴ 1500 gyv./km² ir didesnio tankumo teritorijoje siekė 2,17, tai buvo vienas blogiausių rodiklių šalyje (regionas buvo 9-oje vietoje tarp šalies regionų). Šalyje minėtas rodiklis 2021 m. siekė 1,15. Klaipėdos regione istoriškai mažai dėmesio buvo skiriama žaliosios infrastruktūros vystymui dėl urbanizacijos, plėtros ir priemiesčių. LR bendrajame plane Klaipėdos miestas yra priskiriamas Europos lygio urbanistiniams centrams³⁵. Taip pat daroma išvada, kad Klaipėdos urbanistinio centro augimas vyksta ne vien miesto savivaldybės teritorijoje, bet plečiasi į Klaipėdos r. savivaldybę. Didelę reikšmę nepralaidžių dangų plėtrai turėjo ir istorinės priežastys – dar XIII amžiuje pradėjęs kurtis Klaipėdos jūrų uostas šiuo metu užima 558 ha miesto teritorijos. Regione būtina vadovautis Bendrajame plane nustatytų urbanizuotų teritorijų vystymo principų - siekti darnaus miestų vystymo – skatinti saugias, įtraukias, prieinamas žaliąsias ir kokybiškas viešąsias erdves kaip socialinio ir ekonominio vystymosi veiksnius, darniai panaudoti jų potencialą; stiprinti ir intensyvinti visų urbanistinių centrų ekologines struktūras, projektuoti ekosistemų paslaugas, stiprinti ir kurti žaliuosius koridorius ir žaliąsias jungtis; kraštovaizdžio architektūros priemonėmis žaliąsias erdves darniai integruoti į istorinį urbanistinį kraštovaizdį, išsaugant jo vertingąsias savybes³⁶.

Kita Klaipėdos regiono problema – kaip ir visoje šalyje didelis cheminėmis medžiagomis ir dėl kasybos darbų praeityje pažeistų teritorijų, darančių neigiamą įtaką aplinkai ir žmonių sveikatai, skaičius. Ši problema turi būti sprendžiama, įgyvendinant praeityje užterštų teritorijų sutvarkymo veiklas ir pritaikant šias sutvarkytas teritorijas visuomenės reikmėms.

Komunalinių atliekų tvarkymo administravimą Klaipėdos regione vykdo UAB „Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras“³⁷ (KRATC). 2021 m. regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne buvo priimamos ir tvarkomos nepavojingos atliekos, pavojingos statybinės atliekos, turinčios asbesto, bei apdorojamos dugno pelenų (šlako) atliekos. Mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginyje rūšiuojamos mišrios komunalinės atliekos. Didžiųjų atliekų (baldu) apdorojimo aikštelėje priimamos ir tvarkomos didelių gabaritų atliekos. Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse priimamos ir tvarkomos žaliosios atliekos. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse iš gyventojų surenkamos didelių matmenų atliekos, statybinės atliekos, padangos, antrinės žaliavos ir buityje susidariusios pavojingos bei elektros ir elektroninės įrangos atliekos. Klaipėdos regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne pašalinamų mišrių komunalinių atliekų ir didžiųjų atliekų kiekis 2020 m. lyginant su 2019 m. mažėjo, o mišrių statybinių ir griovimo atliekų ir kitų pramonės ir komunalinių atliekų kiekis ženkliai augo. KRATC duomenimis 2020 m. sąvartyne pašalinta 6,0 tūkst. t komunalinių atliekų, arba 3,4 proc. nuo viso regione sutvarkyto komunalinių atliekų kiekio (176,7 tūkst. t). Deponuojamų šios kategorijos atliekų kiekis, lyginant su 2019 m., sumažėjo 5,2 proc. Mišrių komunalinių atliekų priimta 99,4 tūkst. t (2,2 proc. mažiau nei 2019 m.), didžiųjų atliekų 11,3 tūkst. t (16,2 proc. mažiau), mišrių statybinių ir griovimo atliekų 21,9 tūkst. t (10,7 proc. daugiau nei 2019 m.), kitų pramonės ir komunalinių atliekų 33,9 tūkst. t (19,3 proc. daugiau). Laikotarpiu nuo 2016 iki 2020 m. *sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis*³⁸ Klaipėdos regione mažėjo nuo 22 proc. iki 4 proc., t. y. net 5 kartus. Šalyje šis rodiklis mažėjo 2 kartus – nuo 38 proc. iki 18 proc. Prie sąvartynuose šalinamų atliekų kiekio mažėjimo prisideda UAB „Gren Klaipėda“ įmonė, kuri naudojama išrūšiuotas, perdirbimui nebetinkančias, komunalines ir pramonines atliekas, iš jų gamina šilumą ir elektrą. Termofikacinė jėgainė Klaipėdoje veiklą vykdo nuo 2013 m.

³³ Lietuvos teritorinis teisingos pertvarkos planas. <https://2021.esinvesticijos.lt/dokumentai/lietuvos-teritorinis-teisingos-pertvarkos-planas>

³⁴ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros programos rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>

³⁵ Lietuvos Respublikos bendrasis planas, II dalis. Sektorinė analizė. 3.1. Urbanizacijos procesai.

³⁶ Lietuvos Respublikos Bendrojo plano tekstinės dalies 66.7 p.

³⁷ UAB „Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras“. <https://kratc.lt/lt/>; <https://kratc.lt/wp-content/uploads/2021/05/galutinis-pdf.pdf>

³⁸ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros programos rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>

Paruoštų pakartotinai naudoti ir perdirbtų komunalinių atliekų dalis Klaipėdos regione, laikotarpiu nuo 2018 iki 2020 m., didėjo nuo 23 proc. iki 27 proc., tačiau tai yra žemiausias rodiklis lyginant su kitais regionais. Šalyje minėtas rodiklis 2018 m. siekė 56 proc., 2020 m. – 45 proc. Tokia situacija susidarė dėl nepakankamo namų ūkių atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, nepakankamų antrinių žaliavų perdirbimo pajėgumų. KRATC 2015 metais pastatytas ir pradėtas eksploatuoti mechaninio rūšiavimo įrenginys (rūšiavimo gamykla) Dumpių regioniniame sąvartyne, tačiau būtina padidinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, išplečiant konteinerių aikštelių skaičių ir gerinant antrinių žaliavų surinkimo aikštelių estetinį vaizdą, gerinant šių aikštelių prieinamumą, kad atliekos būtų rūšiuojamos jų susidarymo vietoje. Klaipėdos regionas yra bene vienintelis regionas šalyje, kuris neturi mišrių atliekų biologinio apdorojimo įrenginių ir negamina stabilato, kas šiai dienai sudaro ganėtinai ženklus kiekius, vertinant perdirbamų komunalinių atliekų kiekį. Klaipėdos regiono mišrių komunalinių atliekų sraute esančios biologiškai skaidžios atliekos yra naudojamos žaliosios energijos gamybai Klaipėdos termofikacinėje jėgainėje. Nuo 2024 m. visose šalies savivaldybėse privalo būti įdiegtas biologinių atliekų atskiras surinkimas, todėl Klaipėdos regione perdirbamų atliekų kiekiai turėtų augti.

Klaipėdos regione veikia papildančios atliekų surinkimo sistemos, kurias įdiegė tokios įmonės, kaip asociacija EEPA, VŠĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“, Gamintojų ir importuotojų asociacija, UAB „Dėvėdra“. Šios sistemos tvarko elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių, pakuočių, alyvų, eksploatuoti netinkamos transporto priemonių, tekstilės atliekas, tačiau jų pajėgumai nėra pakankami.

Klaipėdos regione *geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą* vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja AB „Klaipėdos vanduo“, UAB „Kretingos vandenys“, UAB „Neringos vanduo“, UAB „Palangos vandenys“ ir UAB „Šilutės vandenys“. 2020 m. centralizuoto vandens tiekimo paslaugą Klaipėdos regione gavo 80,7 proc. regiono gyventojų³⁹ ir buvo stebimi aukšti šios paslaugos tiekimo netolygumai regiono viduje. Klaipėdos m., Palangos m. ir Neringos savivaldybėse centralizuotai vandenį gauna atitinkamai 98,1 proc., 98,7 proc. ir 98,2 proc. gyventojų; Kretingos r. ir Šilutės r. savivaldybėse – atitinkamai 71,9 proc. ir 71,4 proc. gyventojų. Tuo tarpu Klaipėdos r. sav. centralizuotai vandeniu aprūpinama tik 49,7 proc. gyventojų, Skuodo r. sav. – 56,9 proc. gyventojų. Centralizuotai buitinių nuotekų tvarkymo paslaugą gauna mažiau regiono gyventojų – 77,5 proc., iš jų Klaipėdos m. sav. ir Palangos m. sav. 98,1 proc., Neringos sav. 100 proc., Kretingos r. ir Šilutės r. savivaldybėse atitinkamai 65,1 proc. ir 60,4 proc. gyventojų, tuo tarpu Klaipėdos r. sav. – tik 45,1 proc., Skuodo r. sav. 42,6 proc. gyventojų.

Kaimiškųjų teritorijų gyventojams tiekiamo geriamojo vandens kokybė vandentvarkos įmonių publikuojamais duomenimis ne visuomet atitinka higienos normų reikalavimus pagal amonio, fluoridų, geležies, mangano ir boro kiekį vandenyje, taip pat dėl vandens spalvos ir drumstumo.

2021 m. Klaipėdos regione buvo *sunaudota* 93 025,3 tūkst. m³ vandens⁴⁰, iš jų 88,8 proc. sunaudota ūkio ir buities reikmėms, 0,3 proc. – energetikos, 5,7 proc. – pramonės, 0,2 proc. – žemės ūkio, 2,7 proc. – žuvininkystės reikmėms. Vidutiniu laikotarpiu 2017-2021 m. vandens sunaudojimas regione augo vidutiniškai 4,3 proc. kasmet. Regiono vandentvarkos įmonės stebimi dideli nuostoliai tinkluose. Vandens netektys tinkluose 2020 m. laikotarpiu „Klaipėdos vanduo“ duomenimis siekė 1,2 mln. m³ (arba 10,5 proc.), „Kretingos vandenys“ – 279,6 tūkst. m³ (arba 24,9 proc.), „Neringos vanduo“ – 13,1 tūkst. m³ (arba 6,1 proc.), „Skuodo vandenys“ – 233 tūkst. m³ (arba 41 proc.), „Šilutės vandenys“ 210,0 tūkst. m³ (arba 17,0 proc.). Pagrindinė įmonių nurodoma padidėjusių vandens netekčių priežastis – bloga vandentiekio tinklų techninė būklė.

2021 m. Klaipėdos regione *išleista* 98 298,7 tūkst. m³ nuotekų⁴¹, iš jų 26,1 proc. išvalytų iki normos, 0,2 proc. – nepakankamai išvalytų, 73,7 proc. – nuotekų, kurių nereikėjo valyti, 0,01 proc. – išleista užterštų (be valymo) nuotekų.

³⁹ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros programos rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>

⁴⁰ Valstybės duomenų agentūra. Aplinkosauga ir energetika. Vandens išteklių. Vandens sunaudojimas. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

⁴¹ Valstybės duomenų agentūra. Aplinkosauga ir energetika. Vandens išteklių. Ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimas. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

Siekdamos užtikrinti aukštą paslaugų kokybę vartotojams, didinti vietos gyventojų pasitenkinimą gyvenamąja aplinka, mažinti nuostolius tinkluose, įmonės pastaruosius kelerius metus investavo į vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų tinklų ir įrenginių infrastruktūrą, tačiau regione augant sunaudojamo vandens kiekiams reikės skirti daugiau išteklių plėtrai.

APIBENDRINIMAS

Didžiausia oro tarša yra stebima regiono centre esančiose savivaldybėse – Klaipėdos m. sav. ir Klaipėdos r. sav. Ilgalaikis kietųjų dalelių poveikis lemia priešlaikinių mirčių skaičių regiono savivaldybėse. Žaliosios infrastruktūros plėtra prisidėtų prie taršos kietosiomis dalelėmis pavojaus žmonių sveikatai sumažinimo.

Klaipėdos regiono sąvartyne šalinama santykinai nedidelis kiekis komunalinių atliekų, tačiau regione nesudarytos visos sąlygos biologinių atliekų rūšiuojamajam surinkimui ir tvarkymui, mišrių komunalinių atliekų rūšiavimui, atskiriant perdirbimui tinkamas antrines žaliavas.

Ne visiems regiono gyventojams yra sudaryta galimybė gauti saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir prisijungti prie centralizuotų nuotekų tvarkymo tinklų. Iki nustatytų reikalavimų neišvalytos nuotekos, tvarkomos tiek individualiai, tiek centralizuotai, daro didelę žalą vandens telkinių būklei.

V. ŠVIETIMAS, SVEIKATA IR SOCIALINĖS PASLAUGOS

V.1. ŠVIETIMAS

2021 m. Klaipėdos regione veikė 83 ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos, kurias lankė 15 597 mokiniai⁴².

VDA publikuojamas rodiklis *ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtinių skaičius* vidutiniu laikotarpiu 2017-2021 m. regione augo vidutiniškai 1,3 proc. kasmet. Tuo laikotarpiu ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokinių skaičius augo visoje šalyje, tačiau augimo tempas buvo lėtesnis, nei Klaipėdos regione, ir siekė 1,0 proc. Šiuo laikotarpiu mokinių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose skaičius labiausiai didėjo Klaipėdos m. (222 mokiniai arba 0,6 proc.), Klaipėdos r. (321 mokinys arba 4,1 proc.) ir Kretingos r. (156 mokiniai arba 2,8 proc.) savivaldybėse. Pastaraisiais 2020-2021 m. Skuodo r. ir Šilutės r. savivaldybėse buvo stebimas mokinių skaičiaus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose mažėjimas (atitinkamai -1,0 proc. ir -2,9 proc.).

VDA publikuojamas rodiklis *vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, lyginant su atitinkamo amžiaus vaikais* (1-6 m. amžiaus) Klaipėdos regione 2021 m. siekė 94,1 proc. ir tuo laikotarpiu viršijo šalies vidurkį (85,2 proc.). 2017-2021 m. laikotarpiu rodiklis didėjo Klaipėdos r. (vidutiniškai 8,5 proc. kasmet), Kretingos r. (1,2 proc.), Neringos (47,5 proc.), Skuodo r. (14,8 proc.) ir Šilutės r. (5,6 proc.) savivaldybėse, mažėjo Klaipėdos m. (vidutiniškai -7,6 proc. kasmet) ir Palangos m. (-4,7 proc.) savivaldybėse. Regiono savivaldybėse padėtis yra labai netolygi – 2021 m. duomenimis Neringoje pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas buvo ugdoma 103,1 proc. vaikų, Klaipėdos r. sav. 77,7 proc., Skuodo r. sav. 83,8 proc., Kretingos r. sav. 69,2 proc., Šilutės r. sav. 79,4 proc., Palangos m. sav. 73,5 proc. ir Klaipėdos m. sav. 55,7 proc. vaikų.

⁴² Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Švietimas ir gyventojų išsilavinimas. Ikimokyklinis ugdymas. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

3–5 metų vaikų, ugdomų švietimo įstaigose, dalis (proc.) 2022 m.⁴³ Klaipėdos m. sav. siekė 95,9 proc., Klaipėdos r. sav. 94,1 proc., Kretingos r. sav. 96,1 proc., Neringos sav. 95,9 proc., Palangos m. sav. 94,5 proc., Skuodo r. sav. 90,3 proc., Šilutės r. sav. 92,6 proc. Visose regiono savivaldybėse stebima šio rodiklio didėjimo tendencija.

2022-2023 m. m. Klaipėdos regione veikė 103 *bendrojo ugdymo mokyklos*, įskaitant savivaldybės, valstybines bei nevalstybines mokyklas ir jų skyrius. kuriose mokėsi 42 131 mokinys⁴⁴. Vykdamas mokyklų tinklo pertvarką 2018-2022 m. laikotarpiu bendrojo ugdymo mokyklų skaičius regione mažėjo nuo 113 iki 103 arba 8,9 proc., tačiau mokinių skaičius jose kasmet augo nuo 37 711 2018-2019 m. m. iki 42 131 2022-2023 m. m. arba vidutiniškai 2,8 proc. kasmet. Per šį laikotarpį šalyje buvo stebimos panašios tendencijos – bendrojo ugdymo įstaigų skaičius mažėjo, o moksleivių skaičius jose augo (atitinkamai -16,4 proc. ir 1,7 proc.). Analizuojamu laikotarpiu bendrojo ugdymo mokyklų skaičius mažėjo Klaipėdos r. (2 mokyklos arba -15,0 proc.), Kretingos r. (4 mokyklos arba -23,5 proc.), Palangos m. (1 mokykla arba -16,7 proc.), Skuodo r. (3 mokyklos arba -42,9 proc.) ir Šilutės r. (1 mokykla arba -5,6 proc.) savivaldybėse. Mokyklų skaičius didėjo tik Klaipėdos m. sav. (2 mokyklos arba 4,6 proc.). Mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose regione 2018-2022 m. laikotarpiu augo Klaipėdos m. sav. (vidutiniškai 4,2 proc. kasmet) ir žiedinėje Klaipėdos r. sav. (3,6 proc.), Neringos sav. (12,5 proc.) ir Palangos m. sav. (4,5 proc.). Tuo tarpu kaimiškose savivaldybėse mokinių skaičius mažėjo: Kretingos r. sav. vidutiniškai -0,1 proc. kasmet, Skuodo r. sav. -2,4 proc., Šilutės r. sav. -0,2 proc. kasmet.

Lyginant vidutinį mokyklos dydį pagal tipus 2020-2021 m. m., ŠVIS duomenimis⁴⁵ Klaipėdos regiono gimnazijos buvo 7,3 proc. mažesnės, pagrindinės mokyklos 1,1 proc. mažesnės, pradinės mokyklos 14,4 proc. mažesnės, o progimnazijos 2,9 proc. punkto didesnės, nei vidutiniškai atitinkamos mokyklos Lietuvoje.

2021-2022 m. m. Klaipėdos regione dirbo 4 069 *pedagogai*⁴⁶, dirbantys pagal visas programas. 2018-2022 m. laikotarpiu pedagogų skaičius Klaipėdos regione mažėjo vidutiniškai 0,8 proc. kasmet nuo 4 164 pedagogų 2018-2019 m. m. iki 4 069 pedagogų 2021-2022 m. m. Analizuojamu laikotarpiu pedagogų skaičius augo tik Klaipėdos m. sav. (60 pedagogų arba 0,9 proc. kasmet). Visose kitose regiono savivaldybėse pedagogų skaičius mažėjo: Klaipėdos r. mažėjo 46 pedagogais arba -2,7 proc. kasmet, Kretingos r. sav. 18 pedagogų arba -1,3 proc., Neringos sav. 2 pedagogais, Palangos m. 7 pedagogais arba 1,1 proc., Skuodo r. – 23 pedagogais arba -4,1 proc., Šilutės r. 59 pedagogais arba -3,7 proc.

Vienam pedagogui Klaipėdos regione 2021-2022 m. m. vidutiniškai teko 11,1 mokinio, iš jų kaime – 8,6 mokinio, mieste – 12,4 mokinio. Lyginant su šalies vidurkiu, vienam pedagogui tenkančių mokinių skaičius buvo šiek tiek mažesnis už šalies vidurkį (atitinkamai 12,4 proc., 8,7 proc. ir 12,9 proc.).

Vidutinis mokytojų amžius, kartu su priešmokyklinio ugdymo pedagogais, 2020-2021 m. m. Kretingos r. sav. siekė 50,4 m., Šilutės r. sav. 52,1 m. (tuo tarpu šalies vidurkis didžiosiose kaimiškose savivaldybėse buvo 51,8 m.). Neringos sav. vidutinis mokytojų amžius buvo 43,6 m., Skuodo r. sav. – 53,8 m. (tuo metu šalies vidurkis mažosiose savivaldybėse siekė 52,4 m.). Klaipėdos m. ir Palangos m. sav. vidutinis mokytojų amžius buvo atitinkamai 48,9 m. ir 53,0 m. (tuo metu šalies vidurkis miestų savivaldybėse buvo 49,4 m.). Žiedinėje Klaipėdos r. sav. vidutinis mokytojų amžius buvo 49,6 m. ir buvo šiek tiek mažesnis už šalies žiedinių savivaldybių vidurkį (50,4 m.).

⁴³ „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. Įtraukusis ugdymas. 2022“.

https://smsm.lrv.lt/uploads/smsm/documents/files/tyrimai_ir_analizes/2022/Svietimas_Lietuvoje_2022.pdf

⁴⁴ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Švietimas ir gyventojų išsilavinimas. Bendrasis mokyklinis ugdymas. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

⁴⁵ Švietimo valdymo informacinė sistema (ŠVIS). Statistinės lentelės pagal temas. Bendrasis ugdymas. Mokiniai. Vidutinis mokyklos dydis, bendras ir pagal mokyklų tipus (mokinių skaičius)

<http://www.svis.smm.lt/bendrasis-ugdymas-2/>

⁴⁶ Švietimo valdymo informacinė sistema (ŠVIS). Statistinės lentelės pagal temas. Pedagogai. Pedagoginių darbuotojų skaičius. <http://svis.emokykla.lt/pedagogai/>.

Pensinio amžiaus mokytojų dalis 2021-2022 m. m. Kretingos r. sav. siekė 8,0 proc., Šilutės r. sav. 7,8 proc. ir viršijo šalies vidurkį didžiosiose kaimiškose savivaldybėse (6,7 proc.). Neringos sav. pensinio amžiaus mokytojų nebuvo, Skuodo r. sav. jų dalis siekė 8,6 proc. ir iš esmės atitiko šalies vidurkį mažosiose savivaldybėse siekė (6,5 proc.). Klaipėdos m. ir Palangos m. sav. pensinio amžiaus mokytojų dalis buvo atitinkamai 8,0 proc. ir 7,7 proc. ir buvo mažesnė už šalies vidurkį miestų savivaldybėse (8,4 proc.). Žiedinėje Klaipėdos r. sav. pensinio amžiaus mokytojų dalis buvo 6,8 proc. ir tik nežymiai viršijo šalies žiedinių savivaldybių vidurkį (6,3 proc.).

Regiono savivaldybėse į pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo įstaigas 2020-2021 m. m. buvo vežiojami 8376 mokiniai, arba 21,7 proc. bendro mokinių skaičiaus⁴⁷. Iš jų didžiausia mokinių dalis nuo bendro mokinių skaičiaus savivaldybės ugdymo įstaigose buvo vežiojama į žiedinės Klaipėdos r. sav. ugdymo įstaigas – 2568 mokiniai arba 50,1 proc. bendro mokinių skaičiaus savivaldybės ugdymo įstaigose, ir periferinės Skuodo r. sav. ugdymo įstaigas – 87 mokiniai arba 48,2 proc. bendro mokinių skaičiaus savivaldybės ugdymo įstaigose. Į Šilutės r. sav. ugdymo įstaigas buvo vežiojama 1550 mokinių, arba 35,2 proc. bendro mokinių skaičiaus savivaldybės ugdymo įstaigose, Kretingos r. sav. – 1227 mokiniai (28,1 proc.). Į Neringos sav. ugdymo įstaigas buvo vežiojamas 61 mokinys arba 26,8 proc., Klaipėdos m. sav. – 2044 mokiniai arba 10,0 proc. ir Palangos m. sav. – 172 mokiniai arba 9,0 proc. bendro mokinių skaičiaus savivaldybės ugdymo įstaigose.

Visoje šalyje 2018-2022 m. laikotarpiu specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių skaičius bendrojo ugdymo bendrosiose klasėse augo vidutiniškai 2,8 proc. kasmet, tuo tarpu Klaipėdos regione šis rodiklis augo šiek tiek mažiau – vidutiniškai 2,2 proc. kasmet⁴⁸. Ypač sparčiai specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių skaičius regiono savivaldybėse paaugo 2021-2022 m. m. (7,4 proc.) ir 2022-2023 m. m. (5,6 proc.). 2021-2022 m. m. Klaipėdos mieste specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai (1697) sudarė 7,7 proc. bendro mokinių skaičiaus, Klaipėdos r. sav. (964) – 15,5 proc., Kretingos r. sav. (748) – 15,5 proc., Neringos sav. (20) – 23,3 proc., Palangos m. sav. (225) – 11,3 proc., Skuodo r. sav. (95) – 5,8 proc., Šilutės r. sav. (627) – 13,6 proc. Viso regiono bendrojo ugdymo įstaigose 2021-2022 mokslo metais buvo 4230 specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai.

2020 m. Klaipėdos regione buvo 1 101 vaikai, turintys negalią, iš jų 575 vaikai arba 52,3 proc. mokėsi įtraukiuoju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose⁴⁹. Lyginant su 2014 m., 2020 m. negalią turinčių mokinių, ugdomų įtraukiuoju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose, išaugo 0,6 proc. punkto (nuo 51,7 iki 52,3 proc.). Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas 3,3 proc. punkto viršijo šalies vidurkį (48,9 proc.) ir buvo 4-oje vietoje tarp šalies regionų. 2020 m. didžiausia dalis mokinių, turinčių negalią, įtraukiuoju būdu mokėsi Neringos sav. (100 proc.) ir Klaipėdos r. sav. (80,7 proc, mažiausia dalis – Palangos m. sav. (37,3 proc.) bendros paskirties švietimo įstaigose. Šilutės r. sav. bendros paskirties švietimo įstaigose įtraukiuoju būdu buvo ugdoma 62,9 proc., Kretingos r. sav. – 61,1 proc., Skuodo r. sav. – 59,6 proc., Klaipėdos m. sav. – 40,0 proc. negalią turinčių mokinių.

Regiono savivaldybės investuoja į bendrojo ugdymo įstaigų infrastruktūrą, siekdamas pritaikyti ją specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių ugdymui.

⁴⁷ Švietimo valdymo informacinė sistema (ŠVIS). Statistinės lentelės pagal temas. Bendrasis ugdymas. Mokiniai. Į mokyklą vežiojamų mokinių dalis savivaldybėje ir pagal ugdymo programas. <http://www.svis.smm.lt/bendrasis-ugdymas-2/>.

⁴⁸ Švietimo valdymo informacinė sistema (ŠVIS). Viešoji statistika. Bendrasis ugdymas. Oficialioji statistinė informacija. <https://rsvis3.emokykla.lt/cognos/bi/?perspective=classicviewer&id=i7C5A6A3E597F4E1BA8726D6AED40AA84&objRef=i7C5A6A3E597F4E1BA8726D6AED40AA84&action=run&formAt=HTML&cmPropStr=%7B%22id%22%3A%22i7C5A6A3E597F4E1BA8726D6AED40AA84%22%2C%22type%22%3A%22report%22%2C%22defaultName%22%3A%223.%20Speciali%C5%B3j%C5%B3%20ugdymosi%20poreiki%C5%B3%20turintys%20mokiniai%20bendrojo%20ugdymo%20mokykl%C5%B3%20bendrosiose%20klas%C4%97se%22%2C%22permissions%22%3A%5B%22execute%22%2C%22read%22%2C%22travel%22%2C%22%7D>

⁴⁹ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros planų rengimas. Regionų plėtros planams aktualūs rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295>

Bendrojo ugdymo įstaigų prieinamumas žmogui su negalia, judančiam neįgaliojo vežimėliu (ŽN)⁵⁰ *					
	Pritaikyta. ŽN gali savarankiškai judėti visame pastate ir teritorijoje	Iš dalies pritaikyta. ŽN gali judėti visame pastate ir teritorijoje su asistento pagalba	Iš dalies pritaikyta. Pastate ir teritorijoje aplinka iš esmės pritaikyta, bet yra nepritaikytų pastato (infrastruktūros) elementų	Iš dalies pritaikyta. ŽN gali naudotis tik pirmame aukšte esančiomis patalpomis	Nepritaisyta. ŽN į pastatą patekti negali
Klaipėdos m. sav.	2	2	1	21	10
Klaipėdos r. sav.	3	1	2	13	1
Kretingos r. sav.	1	3	1	8	2
Neringos sav.	0	0	1	1	0
Palangos sav.	3	0	0	3	0
Skuodo r. sav.	0	0	1	4	1
Šilutės r. sav.	2	3	1	11	3

* Lentelėje duomenys pateikiami tik apie savivaldybės mokyklų situaciją 2022-2023 m. m.

Klaipėdos regiono savivaldybių pavaldumo ugdymo įstaigų pastatai ir jų prieigos taip pat yra pritaikomi žmonėms su regėjimo negalia (pažymėtos durys, laiptų pakopos, yra išpėjamieji paviršiai ir kiti pažymėti statinio elementai). 2020-2021 m. m. duomenimis regione buvo:

	Pastatas pilnai pritaikytas – yra aklųjų vedimo sistema	Pastatas pritaikytas (pažymėtos durys, laiptų pakopos, yra išpėjamieji paviršiai ir kiti pažymėti statinio elementai)	Pastatas pritaikytas iš dalies (yra nepažymėtų ar nepritaikytų statinio elementų)	Nepritaisyta, asmeniui su regėjimo negalia orientuotis pastate neįmanoma
Klaipėdos m. sav.	-	5	18	13
Klaipėdos r. sav.	-	1	7	16
Kretingos r. sav.	-	-	7	8
Neringos sav.	-	-	1	1
Palangos sav.	-	1	2	3

⁵⁰ Švietimo valdymo informacinė sistema (ŠVIS). Mokyklų, pritaikytų neįgaliesiems anketos duomenys.

<https://rsvs3.emokykla.lt/cognos/bi/?perspective=classicviewer&id=iCF802028866640E389735DBC98DB7AE7&objRef=iCF802028866640E389735DBC98DB7AE7&action=run&format=HTML&cmPropStr=%7B%22id%22%3A%22iCF802028866640E389735DBC98DB7AE7%22%2C%22type%22%3A%22report%22%2C%22defaultName%22%3A%221%20-%203%20klausiai%22%2C%22permissions%22%3A%5B%22execute%22%2C%22read%22%2C%22traverse%22%5D%7D>

Skuodo r. sav.	-	2	2	3
Šilutės r. sav.	-	1	12	9

Klaipėdos regione yra investuojama į savivaldybių ugdymo įstaigų pritaikymą fizinę negalią turintiems mokiniams, tačiau praktikos pritaikant ugdymo įstaigas kitoms negalios rūšims, pvz., autizmo spektro sutrikimams, vieningos praktikos dar nėra ir ji turėtų būti pradėta formuoti.

2022–2023 m. m. regiono savivaldybių bendrojo ugdymo įstaigose veikia 166 pailgintos dienos grupės, iš jų 148 skirtos 1–4 kl. mokiniams. Pailgintos dienos grupės lanko 3 570 mokinių, iš jų 3 449 yra pradinių klasių mokiniai⁵¹. Daugiausia pailgintos dienos grupių veikia Klaipėdos m. sav. – 104, jas lanko 2 105 mokiniai arba 4,7 proc. visų savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigų mokinių, Klaipėdos r. sav. 44 pailgintos dienos grupės lanko 1 110 mokinių arba 10,0 proc. mokinių, Palangos m. sav. 18 grupių lanko 355 mokiniai arba 3,8 proc. mokinių. Tuo tarpu net keturiose regiono savivaldybėse (Kretingos r., Neringos, Skuodo r. ir Šilutės r.) nebuvo įsteigta nei vienos pailgintos dienos grupės. Tai, kad savivaldybių mokyklose, kuriose yra įsteigtos pailgintos grupės, jas lanko didelis skaičius mokinių, rodo šios paslaugos poreikį, tačiau dėl lėšų trūkumo regiono savivaldybėse nėra pritaikytų patalpų visos dienos mokyklų veikloms.

Vertinant mokinių pasiekimus ŠVIS duomenimis⁵² 3 ir daugiau VBE išlaikiusių abiturientų dalis 2021 m. Klaipėdos m. sav. siekė 62,5 proc. ir lyginant su 2020 m. (68,0 proc.) sumažėjo 5,6 proc. punktais. Lyginant su šalies vidurkiu (76,9 proc.) Klaipėdos m. sav. atsiliko 5,8 proc. punkto. 2021 m. Klaipėdos r. sav. 3 ir daugiau VBE išlaikiusių abiturientų dalis sudarė 77,9 proc. ir lyginant su 2020 m. (76,7 proc.) padidėjo 1,2 proc. punkto ir viršijo šalies vidurkį 1,1 proc. punkto. Kretingos r. sav. 3 ir daugiau VBE išlaikiusių abiturientų dalis 2021 m. sudarė 65,0 proc., lyginant su 2020 m. (60,0 proc.) rodiklis padidėjo 5,0 proc. punkto ir nuo šalies vidurkio atsiliko 11,9 proc. punkto. Neringos sav. 3 ir daugiau VBE išlaikiusių abiturientų dalis 2021 m. sudarė 88,9 proc. ir lyginant su 2020 m. išliko stabilus, šalies vidurkį viršijo 12,0 proc. punkto. Palangos m. sav. 3 ir daugiau VBE išlaikiusių abiturientų dalis 2021 m. sudarė 88,7 proc. ir lyginant su 2020 m. ir lyginant su 2020 m. (75,5 proc.) padidėjo 13,1 proc. punkto, šalies vidurkį viršijo 11,8 proc. punkto. Skuodo r. sav. 3 ir daugiau VBE išlaikiusių abiturientų dalis 2021 m. sudarė 75,4 proc., lyginant su 2020 m. (90,0 proc.) rodiklis sumažėjo 14,6 proc. punkto ir nuo šalies vidurkio atsiliko 1,5 proc. punkto. ir Šilutės r. sav. 3 ir daugiau VBE išlaikiusių abiturientų dalis 2021 m. sudarė 76,7 proc., lyginant su 2020 m. (80,9 proc.) rodiklis sumažėjo 4,1 proc. punkto ir nuo šalies vidurkio atsiliko 0,1 proc. punkto.

2022 m. Klaipėdos regione *neformaliojo švietimo* mokyklos⁵³ veikė Klaipėdos m. (13 mokyklų, 7 357 mokiniai), Klaipėdos r. (2 mokykla, 754 mokiniai), Kretingos r. sav. (3 mokyklos, 1 151 mokinys), Neringos sav. (2 mokyklos, 109 mokiniai), Palangos m. sav. (3 mokyklos, 1 044 mokiniai), Skuodo r. sav. (2 mokyklos, 425 mokiniai) ir Šilutės r. (2 mokyklos, 817 mokinių).

Neformaliojo švietimo galimybėmis mokykloje ir kitur besinaudojančių mokinių dalis Klaipėdos regione 2020 m. siekė 64,0 proc. viršijo vidutinį šalies rodiklį (61,7 proc.) 2,3 proc. Iš jų kaime neformaliojo švietimo galimybėmis mokykloje ir kitur besinaudojančių mokinių dalis 2020 m. siekė – 71,4 proc. (šalies vidurkis 66,5 proc.),

⁵¹ Švietimo valdymo informacinė sistema (ŠVIS). Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių duomenys (1-mokykla).

<https://rsvis3.emokykla.lt/cognos/bi/?perspective=classicviewer&id=i5D240E9DE5044BC49A5842B25429EA8B&objRef=i5D240E9DE5044BC49A5842B25429EA8B&action=run&format=HTML&cmPropStr=%7B%22id%22%3A%22i5D240E9DE5044BC49A5842B25429EA8B%22%2C%22type%22%3A%22report%22%2C%22defaultName%22%3A%226.%20Pailgintos%20dienes%20grup%C4%97s%22%2C%22permissions%22%3A%5B%22execute%22%2C%22read%22%2C%22traverse%22%5D%7D>

⁵² Švietimo valdymo informacinė sistema (ŠVIS). Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių duomenys.

https://rsvis3.emokykla.lt/cognos/bi/?perspective=authoring&pathRef=public_folders%2FAtaskaitos%2FLietuva.%2B%25C5%25A0vietimas%2B%25C5%25A1alyje%2Bir%2Bregionuose%2B2022%2FRodikliai%2BR&id=i64340ECF093843CE924CAEEFA9FCBB5E&objRef=i64340ECF093843CE924CAEEFA9FCBB5E&action=run&format=HTML&cmPropStr=%7B%22id%22%3A%22i64340ECF093843CE924CAEEFA9FCBB5E%22%2C%22type%22%3A%22report%22%2C%22defaultName%22%3A%22Rodikliai%20R%22%2C%22permissions%22%3A%5B%22execute%22%2C%22read%22%2C%22traverse%22%5D%7D

⁵³ „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2022”. https://smsm.lrv.lt/uploads/smsm/documents/files/tyrimai_ir_analizes/2022/Svietimas_Lietuvoje_2022.pdf

mieste – 63,5 proc. (šalies vidurkis 60,7 proc.) Vidutiniu laikotarpiu 2016-2020 m. šių mokinių dalis regione augo 3,3 proc. punkto (nuo 60,7 proc. iki 64,0 proc.), tuo tarpu šalyje augo 12,4 proc. punkto (nuo 49,3 proc. iki 61,7 proc.).

APIBENDRINIMAS

Ikimokyklinio ugdymo prieinamumo problema aktuali daugumoje Regiono savivaldybių. Vaikų dalyvavimas ikimokykliniame ugdyme kaimiškose savivaldybėse yra žemas, ne visi vaikai turi vienodas galimybes gauti kokybiškas ir įtraukias švietimo ir mokymo paslaugas, pradedant ikimokykliniu ugdymu. Šiuo metu savivaldybėse teikiamos visos dienos mokyklos paslaugos prieinamumams ir kokybė nėra pakankami.

VDA duomenys rodo, kad mokinių ir klasių skaičius regiono miestuose ir priemiesčiuose auga, o mažesnėse savivaldybėse mažėja. Tokios mokinių, klasių skaičiaus kaitos tendencijos kelia sunkumų ir vienoms, ir kitoms savivaldybėms: miestuose ir priemiestyje susiduriama su sunkumais dėl mokymosi vietų trūkumo, o kaimiškose savivaldybėse sunkiau užtikrinti paslaugoms reikalingos infrastruktūros efektyvų išnaudojimą.

Klaipėdos regiono savivaldybės siekia užtikrinti mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, integraciją į bendrojo ugdymo procesą, tačiau regione augant specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų skaičiui yra reikalingos papildomos pastangos paslaugos kokybei ir prieinamumui užtikrinti.

V.2. SOCIALINĖ APSAUGA

Klaipėdos regiono gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygoja šie veiksniai:

- *visuomenės senėjimas*; regione, kaip ir visoje šalyje bei kitose Europos Sąjungos šalyse, kasmet vis didesnę visuomenės dalį sudaro pagyvenę žmonės. VDA duomenimis⁵⁴ 2017-2021 m. laikotarpiu darbingo amžiaus nuolatinių gyventojų dalis regione nežymiai bet nuosekliai mažėjo nuo 65,5 proc. iki 64,6 proc., tuo tarpu pensinio amžiaus gyventojų dalis regione nuosekliai augo nuo 18,8 proc. iki 19,3 proc. Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas iš viso pagal amžių regione 2021 m. siekė 55 asmenis ir 1 vnt. viršijo šalies vidurkį (54 asmenys). Šis rodiklis regione padidėjo 2 vnt. 2017-2019 m. ir išliko stabilus 2019-2021 m. laikotarpiu. Išlaikomo amžiaus žmonių virš 65 m. amžiaus koeficientas 2021 m. buvo didžiausias Skuodo r. savivaldybėje (37 asmenys) ir Palangos m. savivaldybėje (38 asmenys), mažiausias – Neringos savivaldybėje (20 asmenų) ir Klaipėdos r. sav. (22 asmenys). 2017-2021 m. laikotarpiu šis rodiklis išliko stabilus Klaipėdos r., Kretingos r., Skuodo r. ir Šilutės r. savivaldybėse, augo Neringos (5 vnt.), Klaipėdos m. (3vnt.) ir Palangos m. (1 vnt.) savivaldybėse.

- *negalia*; Klaipėdos regione 2020 m. gyveno 18 091 darbingo amžiaus asmuo su negalia ir 1 788 vaikai su negalia. Darbingo amžiaus asmenys su negalia sudarė 6,2 proc. visų regiono gyventojų, tuo metu šalyje šis rodiklis siekė 5,5 proc. Didžiausias darbingo amžiaus asmenų su negalia skaičius buvo Klaipėdos m. sav. (7 365 asmenys arba 10,1 proc. nuo visų savivaldybės gyventojų), Šilutės r. sav. (4 103 asmenys arba 11,1 proc. nuo visų savivaldybės gyventojų), Klaipėdos r. sav. (2 778 asmenys arba 4,6 proc.) ir Skuodo r. sav. (1 488 asmenys arba 5,4 proc. nuo visų savivaldybės gyventojų). Iš jų Higienos instituto duomenimis 2020 m. Klaipėdos regione buvo užregistruota 1 971 asmenys su psichikos negalia ir 592 asmenys su intelekto negalia. Iš viso asmenų, turinčių psichikos ir (ar) intelekto negalią Klaipėdos regione registruota 2 563, tai sudarė 0,8 proc. regiono gyventojų.

- *alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų medžiagų vartojimas bei psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta*; šie veiksniai lemia vaikų, suaugusių asmenų ir šeimų priskyrimą socialinės rizikos grupei. Statistikos departamento duomenimis⁵⁵ 2018 m. pabaigoje Klaipėdos regione buvo 933 socialinės rizikos šeimos ir pagal šį rodiklį

⁵⁴ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Gyventojų skaičius ir sudėtis. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>

⁵⁵ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Socialinė apsauga. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>

Klaipėdos regionas buvo 5-oje vietoje tarp regionų. 2018 m. lyginant su 2017 m. socialinės rizikos šeimų skaičius regione sumažėjo 80 šeimų arba 7,9 proc., rodiklis taip pat mažėjo, tik šiek tiek lėčiau, visuose šalies regionuose (vidutiniškai 5,6 proc.). Vidutiniu laikotarpiu 2014-2018 m. socialinės rizikos šeimų skaičius Klaipėdos regione mažėjo vidutiniškai 1,2 proc. kasmet ir tai iš esmės atitiko rodiklio skaičiaus mažėjimo tendenciją šalyje (vidutiniškai 1,8 proc.). 2018 m. didžiausias socialinės rizikos šeimų skaičius buvo Klaipėdos m. (358 šeimos arba 38,4 proc. visų regiono soc. rizikos šeimų), Klaipėdos r. (133 šeimos arba 14,3 proc.) ir Šilutės r. (258 šeimos arba 27,7 proc.) savivaldybėse, mažiausias skaičius buvo Neringos savivaldybėje – tik 1 šeima. Vidutiniu laikotarpiu 2014-2018 m. socialinės rizikos šeimų skaičius augo Klaipėdos m. (vidutiniškai 0,5 proc. kasmet), Palangos m. (12,1 proc.) ir Šilutės r. (0,4 proc.) savivaldybėse. Rodiklis mažėjo Klaipėdos r. (vidutiniškai -3,4 proc. kasmet), Kretingos r. (-6,6 proc.) ir Skuodo r. (-7,6 proc.) savivaldybėse, o Neringos savivaldybėje šis rodiklis išliko stabilus.

- *nedarbas*; šis veiksnys sąlygoja asmens ir jo šeimos pajamų neturėjimą ir dėl to negalėjimą apsirūpinti būstu, pirmo būtinumo prekėmis, apmokėti paslaugas. Statistikos departamento duomenimis⁵⁶ Klaipėdos regione registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis 2017-2021 m. laikotarpiu išaugo beveik dvigubai – nuo 6,6 proc. iki 11,5 proc., tačiau augimo tempas išliko šiek tiek mažesnis, nei vidutiniškai šalyje (nuo 7,9 iki 13 proc.). 2021 m. didžiausias nedarbo lygis tarp regiono savivaldybių buvo Šilutės r. sav. (14,3 proc.), Klaipėdos m. sav. (12,9 proc.) ir Palangos m. sav. (12,6 proc.). Santykinai aukštas nedarbo lygis buvo Skuodo r. sav. (10,9 proc.) ir Kretingos r. sav. (10,1 proc.). Žemiausias nedarbo lygis regione buvo Klaipėdos r. sav. (7,7 proc.) ir Neringos sav. (6,5 proc.). Moterų nedarbo lygis (12,6 proc.) regione 2,2 proc. punkto viršijo vyrų nedarbo lygį (10,4 proc.). Klaipėdos regione gyventojų užimtumo lygis (15-64 m.)⁵⁷ 2020 m. siekė 72,2 proc. ir nuo 2014 m. rodiklio (68,5 proc.) padidėjo 3,7 proc. punktais. Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas viršijo šalies vidurkį (65,7 proc. 2014 m. ir 71,6 proc. 2020 m.).

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Klaipėdos regione 2021 m. siekė 1 473,3 Eur ir nuo šalies vidurkio (1 479,4 Eur) atsiliko 6,7 proc. Pažymėtina, kad nors vidutiniu laikotarpiu 2017-2021 m. darbo užmokestis regione augo 16,9 proc. kasmet, augimo tempas atsiliko nuo šalies vidurkio (vidutiniškai 17,8 proc. kasmet) ir mėnesinis bruto darbo užmokestis visą šį laikotarpį buvo mažesnis už vidutinį šalyje 5,1 proc. Moterų darbo užmokestis regione 2021 m. buvo 11,4 proc. mažesnis už vyrų ir tai atitiko šalies tendencijas (11,4 proc.). Aukščiausią darbo užmokestį gavo Klaipėdos m. ir arčiausiai regiono centro esančio Klaipėdos r. gyventojai, 2021 m. atitinkamai 1 592,7 Eur ir 1 366,5 Eur. Mažiausias darbo užmokestis buvo kaimiškose ir atokiausiai nuo centro esančiose Kretingos r. ir Skuodo r. savivaldybėse (atitinkamai 1 197,6 Eur ir 1 156,4 Eur). Atotrūkis tarp aukščiausio ir žemiausio darbo užmokesčio regiono viduje siekė net 27,4 proc.

*Klaipėdos regione asmenų, gyvenančių skurdo rizikoje ar socialinėje atskirtyje (dalis)*⁵⁸ 2019 m. siekė 23,5 proc., 2020 m. – 24,8 proc., t. y. padidėjo 1,3 proc. punkto. Šalyje šis rodiklis ir 2019 m. buvo didesnis sudarė 27,3 proc., 2020 m. buvo toks pat – 24,8 proc. Socialines paslaugas gaunančių tikslinės grupės asmenų dalis nuo bendro su skurdo rizika ar socialine atskirtimi susiduriančių gyventojų skaičiaus 2020 m. sudarė 11 proc. ir lyginant su 2019 m. (15 proc.) šis rodiklis sumažėjo 4 proc. punktais. Šalyje šis rodiklis 2020 m. siekė 16 proc. ir lyginant su 2019 m. (15 proc.) paaugo 1 proc. punktu.

2021 m. Klaipėdos regione veikė 5 *vaikų globos įstaigos*. Iš jų 3 veikė Klaipėdos m. savivaldybėje ir po vieną Kretingos r. ir Skuodo r. savivaldybėse. Klaipėdos m. sav. be tėvų likusius vaikus globojo BĮ Klaipėdos vaikų globos namai „Rytas“ (56 vietos, iš jų 2021 m. pabaigoje buvo užimta 48), BĮ Klaipėdos miesto šeimos ir vaiko gerovės centras likusiems be tėvų globos vaikams (4 vaikai) ir VšĮ „Vilniaus SOS vaikų kaimas“ (1 vaikas). Globos namams „Rytas“ 2021 m. lapkričio mėn. įteiktas EQUASS kokybės pažymėjimas. Šiuose globos namuose taip pat teikiamos palydimosios globos paslaugos vaikams, išeinantiems iš visų vaikų globos namų į savarankišką gyvenimą, vidutiniškai per mėnesį 30 jaunuolių. Klaipėdos miesto savivaldybės socialinių paslaugų 2022 metų plano duomenimis paslaugų likusiems be tėvų globos vaikams bendruomeniniuose vaikų globos namuose faktinis poreikis yra tenkinamas.

⁵⁶ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Registruotas nedarbas. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

⁵⁷ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros programos rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>

⁵⁸ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros programos rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>

Kretingos r. sav. globos centro funkcijas vykdo Kretingos socialinių paslaugų centras. Kretingos rajono savivaldybės 2021 metų Socialinių paslaugų plane yra nustatytas šių paslaugų trūkumas, todėl savivaldybė prie šio centro planuoja steigti bendruomeninius vaikų globos namus. Į naujuosius namus planuojama perkelti Vaikų globos tarnyboje šiuo metu gyvenančius 7 vaikus. Penki vaikai centre globojami nuolat, dviem vaikams nustatyta laikina centro globa, nes jų tėvams teisės apribotos laikinai. Į bendruomeninius vaikų globos namus vaikai bus perkelti tik tais atvejais, kai jiems, netekusiems savų tėvų, nebėra galimybės surasti nuolatinių globėjų, dažniausiai – artimų giminių, arba laikinų globotojų.

Skuodo raj. sav. veikia savivaldybės Barstyčių globos namai ir VšĮ Skuodo globos namų Bendruomeninių vaikų globos namų padalinys. Barstyčių globos namuose 2021 m. gyveno 18 vaikų, iš jų 11 – Skuodo raj. gyventojai ir 7 vaikai iš Kėdainių raj. sav. Barstyčių globos namai taip pat teikia intensyvią krizių įveikimo pagalbą ir palydėjimo paslaugas jaunuoliams. VšĮ Skuodo globos namų Bendruomeninių vaikų globos namų padalinys teikia socialinę globą 7 be tėvų likusiems vaikams. Globa organizuojama pagal šeimos modelį. Abiejose įstaigose vaikų gyvenamosios patalpos yra artimos šeimos namų aplinkai, aprūpintos visais reikalingais baldais ir inventoriumi.

Regiono *globos namuose* yra teikiamos trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia bei su sunkia negalia. 2021 m. pabaigoje Klaipėdos regione veikė 13 *globos įstaigų seniems žmonėms*. Iš jų po 3 veikė Klaipėdos m. sav. ir Klaipėdos r. sav., Palangos m. sav. – 1, Skuodo r. sav. – 2, Šilutės r. sav. – 4. Gyventojų skaičius globos įstaigose seniems žmonėms⁵⁹ 2021 m. pabaigoje Klaipėdos regione siekė 709 asmenis, tai sudarė 10,5 proc. visos šalies rodiklio ir Klaipėdos regionas buvo 3-ioje vietoje po Vilniaus ir Kauno. Daugiausia senyvo amžiaus gyventojų buvo Klaipėdos r. sav. globos įstaigose (252 asmenys), Šilutės r. sav. (167 asmenys). Klaipėdos m. sav. buvo globojama 140 asmenų, Skuodo r. sav. – 110 asmenų, Palangos m. sav. – 40 asmenų. Vietų skaičius globos įstaigose seniems žmonėms tuo metu buvo 734. Vidutiniu laikotarpiu 2016-2020 m. gyventojų skaičius globos įstaigose seniems žmonėms regione mažėjo vidutiniškai 0,5 proc. kasmet, šalyje tuo laikotarpiu rodiklis augo vidutiniškai 3,1 proc. kasmet, tačiau 2020-2021 m. laikotarpiu gyventojų skaičius globos įstaigose išaugo 19,4 proc. ir tikėtina, kad visuomenei toliau senėjant šis skaičius augs. Norinčių gauti ilgalaikę socialinę globą ir apsigyventi įstaigose visuomet yra daugiau, nei galimybė ją suteikti. Trūkstamas paslaugas savivaldybės perka iš viešųjų socialinės globos įstaigų ir įstaigų kituose regionuose (BĮ Stonaičių socialinės globos namai, BĮ Dūseiškių socialinės globos namai, BĮ Strėvininkų socialinės globos namai, BĮ Aknystos socialinės globos namai, BĮ Prūdiškių socialinės globos namai, BĮ Didvyžių socialinės globos namai, BĮ Suvalkijos socialinės globos namai ir kt.).

2021 m. pabaigoje Klaipėdos regione veikė 3 valstybinės *globos įstaigos suaugusiems neįgaliesiems*. Iš jų po 1 veikė Klaipėdos m., Kretingos r. ir Šilutės r. savivaldybėse. Vietų skaičius globos įstaigose suaugusiems neįgaliesiems tuo metu buvo 621. Vidutiniu laikotarpiu 2017-2021 m. gyventojų skaičius šiose globos įstaigose⁶⁰ regione mažėjo vidutiniškai 2,4 proc. kasmet, šalyje tuo laikotarpiu rodiklis mažėjo lėčiau – 0,4 proc. kasmet. Darbingo amžiaus asmenų su negalia skaičius valstybinėse globos įstaigose 2021 m. pabaigoje Klaipėdos regione siekė 560, iš jų Kretingos r. Padvarių socialinės globos namuose – 221 gyv., Šilutės r. Macikų socialinės globos namuose – 339 gyv. Tai sudarė 10,7 proc. visos šalies rodiklio ir Klaipėdos regionas buvo 5-oje vietoje tarp šalies regionų. Savivaldybėms priklausančiose globos įstaigose darbingo amžiaus asmenų su negalia skaičius siekė 126 gyv., iš jų Klaipėdos miesto globos namuose 13 gyv., Klaipėdos r. Viliaus Gaigalaičio globos namuose – 102 gyv. (iš jų 22 su proto ir psichikos negalia), Palangos globos namuose – 7 gyv. (iš jų 6 su proto ir psichikos negalia), Ylakių globos namuose – 4, (iš jų 1 su proto ir psichikos negalia).

⁵⁹ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Socialinė apsauga, <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

⁶⁰ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Socialinė apsauga, <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

Regiono savivaldybės nedalyvavo I-jame žmonių su negalia globos deinstitutionalizacijos etape (2014-2020 m. finansinis laikotarpis). Klaipėdos regiono savivaldybėse visiškai neteikiama apgyvendinimo apsaugotame būste paslauga (asmenims su negalia). 5 savivaldybėse (Klaipėdos m., Klaipėdos r., Neringos, Palangos m. ir Skuodo r.) nėra grupinių gyvenimo namų asmenims su negalia. Regione I-jame pertvarkos etape grupinio gyvenimo namų plėtra buvo įgyvendinama tik iš Valstybės investicijų programos lėšų. Macikų socialinės globos namai (Šilutės r.) ir Padvarių socialinės globos namai (Kretingos r.) įsteigė po 1 grupinio gyvenimo namus, kuriuose šiuo metu gyvena po 10 asmenų. 6 regiono savivaldybėse neteikiamos apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugos (suaugusių asmenų su negalia, be tėvų globos likusių vaikų ar sulaukusių pilnametystės asmenų (iki 21 m.) po institucinės vaiko socialinės globos). Apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslauga yra teikiama tik Šilutės socialinių paslaugų centre (2 vietos).

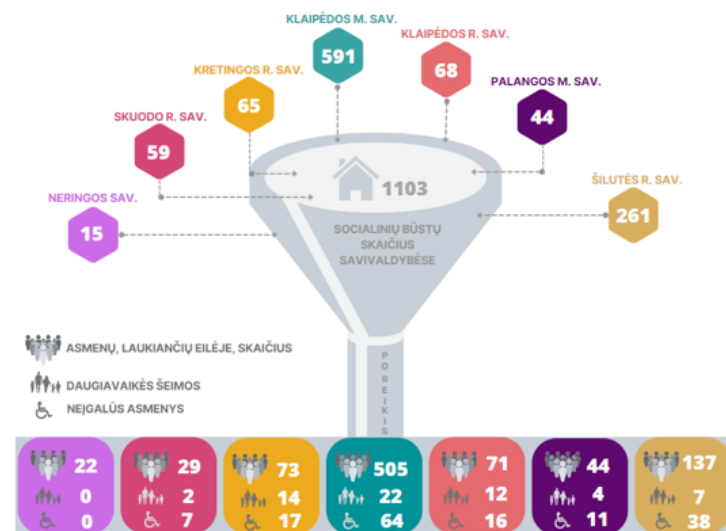
Rengdamosi II-jam žmonių su negalia globos deinstitutionalizacijos etapui regiono savivaldybės rengė Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų Klaipėdos regiono žemėlapi. Jame savivaldybės identifikavo bendruomenėse gyvenančių negalią turinčių asmenų ir jų artimųjų poreikius apgyvendinimo, dienos užimtumo ir laikino atokvėpio paslaugų srityse ir atsižvelgdamos į juos įvertino, kokios infrastruktūros savivaldybėse trūksta. Klaipėdos m. sav. nurodė poreikį įsigyti 10 grupinio gyvenimo namų jaunuoliams, išeinantiems iš socialinės globos institucijų ir suaugusiems asmenims su negalia, 3 savarankiško gyvenimo namus asmenims su psichine ir (ar) protine negalia ir 17 apsaugotų būstų asmenims su psichine ir (ar) protine negalia; dienos užimtumo paslauga reikalinga 4 asmenims. Klaipėdos r. sav. nurodė poreikį įsigyti 3 grupinio gyvenimo namams 7 apsaugotiems būstams; dienos užimtumo paslauga reikalinga 15 asmenų, laikino atokvėpio – 6 asmenims. Kretingos raj. sav. reikėtų 7 apsaugotų būstų ir 1 grupinių gyvenimo namų; dienos užimtumo paslauga reikalinga 10 asmenų, laikino atokvėpio – 13 asmenų. Neringos sav. reikia 1 apsaugoto būsto; dienos užimtumo paslauga reikalinga 11 asmenų, laikino atokvėpio – 3 asmenims. Palangos m. sav. nurodė poreikį įsigyti 4 apsaugotus būstus ir 1 grupinius gyvenimo namus; dienos užimtumo paslauga reikalinga 10 asmenims, laikino atokvėpio – 5 asmenims. Skuodo r. sav. nurodė poreikį įsigyti 2 apsaugotus būstus ir 1 grupinius gyvenimo namus; dienos užimtumo paslauga reikalinga 15 asmenų, laikino atokvėpio – 3 asmenims. Šilutės r. sav. yra poreikis įsigyti 2 apsaugotus būstus ir 3 grupinius gyvenimo namus, dienos užimtumo paslauga reikalinga 38 asmenims, laikino atokvėpio – 22 asmenims.

2020 m. Klaipėdos regione buvo 899 socialinio būsto nuomininkai (asmenys, šeimos) ir eilėje *socialinio būsto* nuomai laukė 1 015 asmenų (šeimų)⁶¹. Patenkintas socialinio būsto poreikis 2020 m. Klaipėdos regione siekė 47,0 proc. ir ženkliai atsiliko nuo šalies vidurkio (53,7 proc.). Socialinio būsto nuomos laukiančių asmenų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, Klaipėdos regione siekė 31,6 asmenis (šeimas), tuo tarpu socialinio būsto nuomos laukiančių asmenų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, Vidurio ir vakarų Lietuvos regione – 8,6 asmenys, Sostinės regione – 7,5 asmenys⁶².

Savivaldybių administracijų duomenimis 2021 m. regiono savivaldybėms priklausė 1104 socialiniai būstai. Tuo metu eilėje soc. būsto nuomai laukė 894 asmenys / šeimos, iš jų 65 buvo daugiavaikės šeimos ir 119 neįgalūs asmenys ar tokių asmenų turinčios šeimos. Eilėse soc. būsto prašantys asmenys regione laukia vidutiniškai 11 metų, tačiau yra laukiančių net nuo 2006 m. (pvz. Kretingos r. sav.). Asmenys (šeimos) laukia socialinio būsto nuo 3 iki 12 metų – socialinio būsto nuomos laukimo trukmė yra pernelyg ilga. Dalis savivaldybių turimo socialinio būsto fondo yra labai blogos techninės būklės. Nepatenkinama būklė neleidžia siūlyti šių butų nuomotis valstybės paramos laukiantiems asmenims (šeimoms) ir stabdo paramos teikimo procesą. Savivaldybėse socialinio būsto fondas kartkartėmis mažėja dėl infrastruktūros nusidėvėjimo, kai pastatai tampa avarinės būklės. Net ir sutvarkius avarinės būklės ar netinkamus būstus, soc. būsto poreikis lieka nepatenkintas.

2014-2020 planavimo laikotarpiu visos regiono savivaldybės dalyvavo 08.1.2-CPVA-R-408 priemonės „Socialinio būsto fondo plėtra“ įgyvendinime⁶³. Įgyvendinant šios priemonės projektus Klaipėdos m. sav. buvo įsigyta 36 butai (siekiami reikšmė – 76), Klaipėdos r. sav. – 16, Kretingos r. sav. – 15 (siekiami reikšmė – 16), Neringos sav. siektina reikšmė – 4, Palangos m. sav. – 7, Skuodo r. sav. – 13, Šilutės r. sav. – 26 (siekiami reikšmė – 38) butai. Nors regione jau įsigyta ar planuojama įsigyti 168 nauji būstai, jie tik nedidele dalimi padės patenkinti laukiančiųjų eilėse poreikius, todėl socialinio būsto trūkumo problema išlieka aktuali visose regiono savivaldybėse. Klaipėdos regione patenkintas socialinio būsto poreikis nuo tokią teisę turinčių asmenų (šeimų) skaičiaus⁶⁴ 2020 m. siekė 47 proc. ir buvo 6 procentiniais punktais mažesnis nei šalies vidurkis (53,7 proc.).

2021 m. pradžioje Klaipėdos regione gyveno 52,5 tūkst. 14-29 m. amžiaus jaunuolių⁶⁵, t. y. 17,2 proc. regiono gyventojų. Pagal jaunuolių skaičių/10 tūkst. gyventojų Klaipėdos regionas (1 630 jaunuoliai/10 tūkst. gyventojų) buvo 8-oje vietoje tarp šalies regionų ir nuo šalies vidurkio (1 666 jaunuoliai/10 tūkst. gyventojų) atsiliko 36 vnt. arba 2,2 proc.

8 pav. Socialiniai būstai / socialinių būstų pasiūla ir paklausa Klaipėdos regione 2021 m.

⁶¹ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros programos rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>

⁶² Strateginio valdymo metodikos 4 priedas. 2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sutelkties plėtros programos pagrindimas. <https://socmin.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/pletros-programos>

⁶³ https://www.esinvesticijos.lt/lt/finansavimas/paraiskos_ir_projektai?query=r-408-31&ff=1&elig_result=0&benefit_result=0

⁶⁴ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros programos rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>

⁶⁵ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Gyventojų skaičius ir sudėtis. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

Vadovaudamosi Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymu atvirus jaunimo centrus ir erdves yra įsteigusios visos Klaipėdos regiono savivaldybės: Klaipėdos karalienės Luizės jaunimo centras (518 unikalų lankytojų per 2021 m.), Gargždų atviras jaunimo centras (1578 unikalūs lankytojai), atviras jaunimo erdvės Kretingos rajono savivaldybės M. Valančiaus viešojoje bibliotekoje AJE „Savas kampas“ ir Kretingos rajono Švietimo centro AJE „Tavo erdvė Kretingoje“ (326 unikalūs lankytojai), Šilutės atviras jaunimo centras (277 unikalūs lankytojai). Klaipėdos raj. sav. ir Skuodo raj. sav., veikia mobiliojo darbo komandos, kurios vykdo veiklas gyvenamosiose teritorijose, kuriose nėra darbo su jaunimu infrastruktūros.

APIBENDRINIMAS

Teikdamos socialines paslaugas regiono savivaldybės siekia sumažinti neigiamas socialinių problemų pasekmes, tačiau neturi galimybių patenkinti viso socialinės priežiūros ir globos paslaugų poreikio.

Regione nepakankamai išvystyta institucinės globos pertvarkai reikiama infrastruktūra – trūksta bendruomeninių vaikų globos namų, savarankiško gyvenimo namų, apsaugoto būsto, grupinio gyvenimo namų.

Regione nėra tenkinamas socialinio būsto poreikis – ilgos laukiančiųjų eilės, asmenys eilėje laukia daugiau kaip 10 metų. Ypač atkreiptinas dėmesys į soc. būsto laukiančias daugiavaikes šeimas ir neįgalius asmenis.

Atviras jaunimo erdvės ir atviri jaunimo centrų prieinamumas yra geresnis miestų ir savivaldybių centrų jaunimui. Regione trūksta patrauklesnių ir įvairesnių jaunimui skirtų veiklų.

V.3. SVEIKATA

Klaipėdos regione *prevencinėmis priemonėmis išvengiamas mirtingumas*⁶⁶ 2019 m. siekė 4,7 proc. ir buvo mažesnis už šalies vidurkį (4,9 proc.). Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas buvo 2-oje vietoje tarp šalies regionų. Prevencinėmis priemonėmis išvengiamo mirtingumo atvejų skaičius 100 tūkst. gyv. 2016 m. siekė 301,16 atv./100 tūkst. gyv., 2019 m. – 290 atv./ 100 tūkst. gyv., t. y. sumažėjo 11,16 atvejais. Tuo tarpu šalyje šis rodiklis buvo gerokai aukštesnis – 2016 m. buvo 337,42 atv./100 tūkst. gyv., 2019 m. 309,47 atv./100 tūkst. gyv. Klaipėdos regiono savivaldybėse 2019 m. prevencinėmis priemonėmis išvengiamas mirtingumas buvo mažiausias Palangos m. sav. (2,8 proc.) ir Skuodo r. sav. (3,4 proc.), didžiausias – Neringos sav. (7,4 proc.) ir Klaipėdos r. sav. (6,1 proc.). Kretingos r. sav. šis rodiklis siekė 4,0 proc., Klaipėdos m. ir Šilutės r. savivaldybėse – 4,7 proc.

Klaipėdos regione *išvengiamas mirtingumas*⁶⁷ 2019 m. siekė 29,4 proc. ir buvo mažesnis už šalies vidurkį (31,7 proc.). Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas tarp šalies regionų buvo 1-oje vietoje. Klaipėdos regiono savivaldybėse 2019 m. išvengiamas mirtingumas buvo mažiausias Skuodo r. sav. (22,1 proc.), Neringos sav. (25,9 proc.) ir Palangos m. sav. (26,4 proc.) ir didžiausias Šilutės r. sav. (35,0) bei Klaipėdos r. sav. (33,1 proc.). Kretingos r. sav. šis rodiklis siekė 28,8 proc., Klaipėdos m. sav. – 28,1 proc.

⁶⁶ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros programos rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>

⁶⁷ LR Vidaus reikalų ministerija. Regionų plėtros programos rodikliai. <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>

2021 m. *mirtingumas dėl kraujotakos ligų*⁶⁸ Klaipėdos regione siekė 758,2 asmenis 100 tūkst. gyventojų ir buvo net 7,6 proc. mažesnis už vidutinį rodiklį šalyje (820,3 asmenų). Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas užėmė 8-ą vietą tarp šalies regionų. 2021 m. lyginant su 2020 m. mirtingumas dėl kraujotakos ligų Klaipėdos regione mažėjo 1,7 proc. ir šis mažėjimas buvo didesnis nei šalyje (0,1 proc.). 2021 m. lyginant su 2020 m. mirtingumas dėl kraujotakos ligų augo Neringos (10,1 proc.), Klaipėdos r. (4,6 proc.) ir Kretingos r. (0,3 proc.) savivaldybėse, mažėjo Klaipėdos m. (-3,0 proc.), Palangos m. (-4,4 proc.), Skuodo r. (-6,4 proc.) ir Šilutės r. (-4,2 proc.) savivaldybėse. 2017-2021 m. laikotarpiu mirtingumas dėl kraujotakos ligų Klaipėdos regione mažėjo vidutiniškai -0,7 proc. kasmet, šalyje šis rodiklis mažėjo lėčiau (-0,2 proc.).

2021 m. *mirtingumas dėl piktybinių navikų* Klaipėdos regione siekė 277,8 asmenis 100 000 gyventojų ir 1,9 asmenimis arba 0,7 proc. viršijo vidutinį rodiklį šalyje (275,9 asmenys). Pagal šį rodiklį Klaipėdos regionas užėmė 7-ą vietą tarp šalies regionų. 2021 m. lyginant su 2020 m. mirtingumas dėl piktybinių navikų Klaipėdos regione mažėjo 10,8 proc. ir šis mažėjimas buvo didesnis nei šalyje (6,7 proc.). 2021 m. lyginant su 2020 m. mirtingumas dėl piktybinių navikų labiausiai augo Klaipėdos m. (12,4 proc.) ir Skuodo r. (4,5 proc.) savivaldybėse, mažėjo – Klaipėdos m. (-17,5 proc.), Palangos m. (-12,3 proc.), Neringos (-47 proc.), Kretingos r. (-13,5 proc.) ir Šilutės r. (-8,9 proc.) savivaldybėse. 2017-2020 m. laikotarpiu nėra pastebima mirtingumo dėl piktybinių navikų rodiklio ryškių augimo ar mažėjimo tendencijų regione.

APIBENDRINIMAS

Preveninėmis priemonėmis ir gydymo priemonėmis išvengiama mirtingumo rodikliai Klaipėdos regione yra neblogi, lyginant su kitais šalies regionais, tai rodo, kad taikomos priemonės yra veiksmingos ir gydymo bei prevencijos įstaigos veikia gerai. Tačiau išvengiama mirtingumo atvejų skaičius vis dar yra didelis ir stebimi prevencinėmis priemonėmis išvengiama mirtingumo dideli netolygumai tarp regiono savivaldybių. Išvengiama mirtingumo atvejų skaičių gali padėti mažinti kokybiška visuomenės sveikatos biurų ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla.

1 lentelė. Regiono problemos ir jų giluminės priežastys, sąsajos su RPP nustatytais pagrindinėmis regioninės plėtos problemomis

Eil. Nr.	Regiono plėtos problemos	Regiono plėtos problemų giluminės priežastys	Regiono plėtos problemų ir jų priežasčių sąsaja su RPP nurodytais pagrindinėmis regioninės plėtos problemomis	
			Regioninės plėtos problemos	Regiono plėtos problemų ir jų giluminių priežasčių sąsajos su regioninėmis plėtos problemomis paaiškinimas
1	2	3	4	5

⁶⁸ Valstybės duomenų agentūra. Gyventojai ir socialinė statistika. Gyventojų skaičius ir sudėtis. Mirtingumas. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

1.	Regionas nepakankamai patrauklus aukštesnės pridėtinės vertės verslui	1.1. Nesudarytos patrauklios sąlygos aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimui į regioną; 1.2 Turizmo sektoriaus paslaugos regione kuria žemą pridėtinę vertę.	RPP 1 problema: Skirtingas regionų ekonominio augimo potencialas ir netolygi ekonomikos plėtra.	RPP nurodoma, kad Lietuvoje regionų ekonominiai skirtumai akivaizdūs ir didėja. Nors šalies ekonomika vystosi gana sparčiai, regioniniu lygmeniu ekonominis augimas yra netolygus. Didelė ekonominė nelygybė ir tolesnės plėtros kryptys sietinos su investicijų stoka. Nepaisant to, kad Klaipėdos regionui būdinga didelė gyventojų dalis tankiai gyvenamose teritorijose, geras teritorijos pasiekiamumas, didesnė ekonominių veiklų koncentracija ir įvairovė, būtina orientuotis į užimtumo kokybės augimą, t. y. esamų darbo vietų kaitą ir naujų, kuriančių aukštesnę pridėtinę vertę bei labiau prieinamų socialiai jautrioms grupėms darbo vietų kūrimą. Klaipėdos regione neišnaudojamas ir išskirtinis gamtinis, istorinis, kultūrinis ir rekreacinis potencialas, gerai išvystytas apgyvendinimo paslaugų tinklas, nesukuriamos sąlygos išlaikyti aktualių sričių specialistus, nenuosekliai vykdomos talentų išlaikymo iniciatyvos, kas stabdo aukštos pridėtinės vertės verslo plėtrą. RPP pastebima, kad Klaipėdos regiono ekonominiai rodikliai geresni už vidutinius šalyje tik regiono centre ir netoli jo esančiose teritorijose, o toliau nuo centro esančiose dalyse iš esmės identiški mažiau išvystytų regionų rodikliams.
2.	Integruotos ir gyventojų poreikius atitinkančios tvarios transporto sistemos neefektyvi veikla	2.1. Nepatraukli ir vartotojų poreikių neatitinkanti viešojo transporto sistema; 2.2. Nepakankamai išvystyta darnaus judumo infrastruktūra.	RPP 1 problema: Skirtingas regionų ekonominio augimo potencialas ir netolygi ekonomikos plėtra. RPP 2 problema: Atskiriems regionams būdinga didesnė skurdo rizika ir socialinė atskirtis	RPP nurodoma, kad didesnę gyventojų tankį turinčiuose Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos regionuose yra objektyviai geresnės galimybės užtikrinti bazines viešąsias paslaugas, tokias kaip viešasis transportas, ikimokyklinis ugdymas, centralizuotas vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas, išnaudoti masto ekonomijos efektą. Vis dėlto regionus sudarančios teritorijos pasižymi didele įvairove, ypač tai būdinga Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos regionams. Šiuose regionuose susiduriama ir su tankiai gyvenamomis urbanistinėmis aglomeracijomis, peržengiančiomis savivaldybės teritorijos ribas (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos miestų atveju) ir su labai retai gyvenamomis ir (ar) gamtinių kliūčių ribojamomis teritorijomis, kurortų, pakrančių, uostamiesčio specifika, skirtinga socialine ir kultūrine aplinka

				ir gyvenimo būdu, kurie, viena vertus, suteikia ne tik savitą vystymosi potencialą, bet ir savitas problemas. Atokiau nuo Klaipėdos regiono centro, kur gyventojų koncentracija ir teritorijų pasiekiamumas mažėja (pvz., nuo Klaipėdos regiono centro nutolusiose teritorijose viešojo transporto intensyvumas apie tris kartus mažesnis, negu centrinėse šių regionų dalyse), socialinė atskirtis didėja, tampa sunkiau užtikrinti paslaugų prieinamumą. Klaipėdos regiono susisiekimo sistema nėra integrali, taip pat pastebima, kad viešojo transporto sistema nepakankamai patraukli, neatitinkanti gyventojų ir regiono svečių poreikių, dviračių takų tinklas, nors ir didžiausio tankio šalyje, išvystytas netolygiai: didžiausias dviračių takų tinklo tankis stebimas Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Palangos miesto ir Neringos savivaldybėse, kai tuo tarpu kaimiškose savivaldybėse takų išvystymas mažesnis.
3.	Nepakankamas prisitaikymas prie klimato kaitos ir poveikio jai mažinimas	3.1. Nepakankamai išplėtos oro ir grunto taršos mažinimo, prevencijos ir stebėsenos priemonės; 3.2. Vandentvarkos ir atliekų tvarkymo paslaugų kokybės bei prieinamumo, gyventojų sąmoningumo stoka.	RPP 3 problema: Nepakankamai tvari aplinka, daranti neigiamą įtaką regionų patrauklumui	RPP nurodoma, kad klimato kaitos, urbanizacijos procesai, gyventojų elgsenos pokyčiai, ilgą laiką praeityje besikaupusios ir nespręstos aplinkos apsaugos problemos veikia gamtines šalies ekosistemas bei infrastruktūrą ir daugelį ūkio sektorių. Tai atsiliepia regionų ekonominės ir gyvenamosios aplinkos patrauklumui. Klaipėdos regione šalinamas santykinai nedidelis kiekis komunalinių atliekų, tačiau nesudarytos visos sąlygos biologinių atliekų rūšiuojamajam surinkimui ir tvarkymui, mišrių komunalinių atliekų rūšiavimui, atskiriant perdirbimui tinkamas antrines žaliavas. Ne visiems regiono gyventojams yra sudaryta galimybė gauti saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir prisijungti prie centralizuotų nuotekų tvarkymo tinklų. Iki nustatytų reikalavimų neišvalytos nuotekos, kurios tvarkomos tiek individualiai, tiek centralizuotai, daro didelę žalą vandens telkinių būklei.

4.	Nepakankamas švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų prieinamumas, kokybiškų paslaugų trūkumas	<p>4.1. Modernios ugdymo (švietimo) aplinkos, materialinės bazės trūkumas;</p> <p>4.2. Nepakankamas socialinių paslaugų spektras ir paslaugų prieinamumo trūkumas;</p> <p>4.3. Nepakankamas sveikatos paslaugų prieinamumas ir kokybė.</p>	RPP 2 problema: Atskiriems regionams būdinga didesnė skurdo rizika ir socialinė atskirtis	RPP akcentuojama, kad regionus, įskaitant Klaipėdos regioną, sudarančios teritorijos pasižymi didele įvairove – regionuose susiduriama ir su tankiai gyvenamomis urbanistinėmis aglomeracijomis, peržengiančiomis savivaldybės teritorijos ribas, ir su labai retai gyvenamomis ir (ar) gamtinių kliūčių ribojamomis teritorijomis. Atokiau nuo šių regionų centrų, kur gyventojų koncentracija ir teritorijų pasiekiamumas mažėja, socialinė atskirtis didėja, tampa sunkiau užtikrinti paslaugų prieinamumą.. Klaipėdos regione socialinių bei sveikatos paslaugų srityse stebimi netolygumai tarp regiono savivaldybių, o šiose ir švietimo srityje trūksta atitinkamos infrastruktūros kokybiškai veiklai vykdyti, paslaugoms teikti.
----	---	--	---	---

Funkcinės zonos, tikslinės teritorijos ir kitos integruoto vystymo teritorijos

Atlikus regiono esamos situacijos analizę aiškėja viešosios infrastruktūros ir viešųjų paslaugų tinklo trūkumai regione, kuriuos spręsti būtų tikslinga bendromis kelių savivaldybių pastangomis, suformuojant funkcinę zoną. Diskusijose dėl tokios funkcinės zonos formavimo dalyvauja visos 7 regiono savivaldybės: Klaipėdos m. sav., Klaipėdos r. sav., Kretingos r. sav., Neringos sav., Palangos m. sav., Skuodo r. sav. ir Šilutės r. sav. Planuojama formuoti funkcinę zoną, apimančią 4 veiksmus, kuriais bus siekiama didinti viešosios infrastruktūros ir viešųjų paslaugų tinklo efektyvumą viešojo susisiekimo, turizmo ir verslo sektoriuose.

Funkcinės zonos strategiją rengia regiono savivaldybių įsteigta asociacija „Klaipėdos regionas“.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija rengia 2022-2030 metų Klaipėdos miesto tvarios plėtros strategiją, kuria siekiama prisidėti prie regiono ekonominės ir socialinės plėtros. Klaipėdos miesto tvarios plėtros strategija rengiama miesto ir su juo besiribojančioms Klaipėdos rajono savivaldybės gyvenviečių (Mazūriškės, Klipšiai, Trušeliai, Klemiškės II, Slengiai) teritorijoms. Priemiesčio gyvenvietės pasirinktos atsižvelgiant į teritorijos vientisumo kriterijų: gyvenvietės ribojasi su miestu, joms būdinga didelis gyventojų ir užstatymo tankumas. Klaipėdos miesto gyventojams išsikeliant gyventi į priemiesčius, darbo vietoms, viešųjų paslaugų teikėjams (švietimo, sveikatos, kultūros ir pan.) liekiant mieste, miestas aptarnauja vis didesnę teritoriją. Kyla problemos dėl augančių transporto srautų, didėja neigiamas poveikis aplinkai, gyvenimo kokybei ir paslaugų prieinamumui. Strategija parengta, siekiant spręsti šias problemas, dalyvaujant ir bendradarbiaujant Klaipėdos miesto ir Klaipėdos rajono savivaldybėms.

Klaipėdos miesto tvarios plėtros strategijoje iškeltas tikslas: Užtikrinti darnią Klaipėdos miesto ir priemiesčio teritorijų plėtrą. Šiam tikslui pasiekti, užsibrėžti trys uždaviniai: 1) vykdyti miesto teritorijų konversiją, skatinant multifunkciškumą, didinant investicinių patrauklumą; šiam uždaviniui įgyvendinti numatytos viešųjų erdvių teritorijų sutvarkymo, pritaikymo verslui, gyventojams priemonės; 2) gerinti gyvenimo kokybę,

didinant viešųjų paslaugų prieinamumą; įgyvendinant šį uždavinį planuojama vykdyti priemones, užtikrinančias švietimo paslaugų kokybės didėjimą ir prieinamumą Klaipėdos miesto ir rajono gyventojams, pirminės sveikatos priežiūros paslaugų kokybės augimą. Taip pat Klaipėdos miesto tvarios plėtros strategijoje numatytos priemonės, užtikrinančios tvaraus judumo principų įgyvendinimą Klaipėdos mieste ir besiribojančiose gyvenvietėse (transporto srautų reguliavimą, viešojo transporto patrauklumo didinimą, dviračių infrastruktūros gerinimą).

Regiono stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizė

1 PROBLEMA: Regionas nepakankamai patrauklus aukštesnės pridėtinės vertės verslui.

Problemos priežastys:

- 1.1. Nesudarytos patrauklios sąlygos aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimui į regioną;
- 1.2. Turizmo sektoriaus paslaugos regione kuria žemą pridėtinę vertę.

Tikslai ir jų įgyvendinimo uždaviniai	
1.	Tikslas: Didinti regiono ekonominį ir turistinį patrauklumą
1.1.	Uždavinys: Paskatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimą į regioną
1.2.	Uždavinys: Paskatinti pridėtinę vertę kuriančių paslaugų plėtrą turizmo sektoriuje

1.1. Paskatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimą į regioną

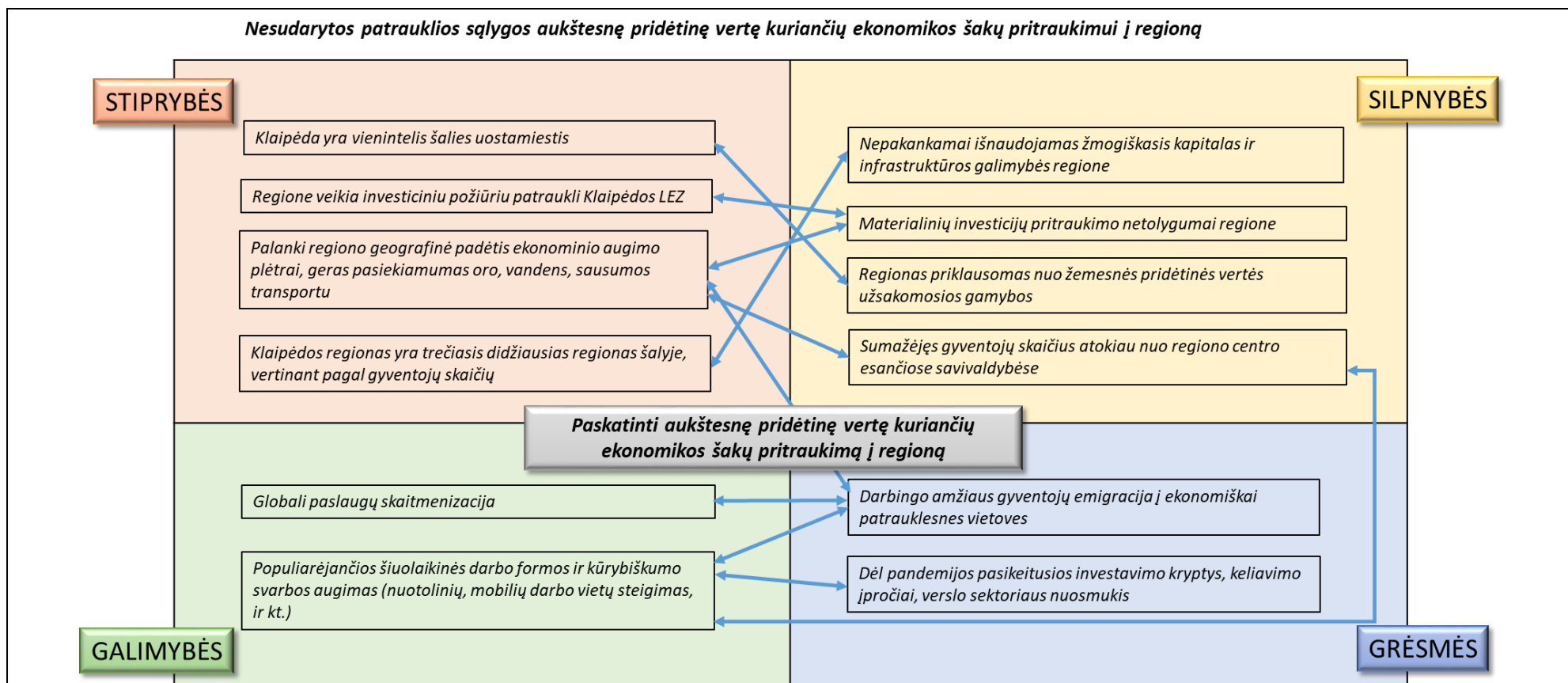
Klaipėdos regione nustatyta verslo srities problema – regionas nepatrauklus aukštesnės pridėtinės vertės verslui.

Siekiant spręsti šią problemą, bus pasinaudota išorės galimybėmis – palankia geografine padėtimi ekonominio augimo plėtrai, geru pasiekiamumu oro, vandens, sausumos transportu. Globali paslaugų skaitmenizacija, populiarėjančios šiuolaikinės darbo formos ir kūrybiškumo svarbos augimas (nuotolinių, mobilių darbo vietų steigimas, ir kt.) sudaro prielaidas perspektyvių, kvalifikuotų specialistų, jaunimo pritraukimui ir verslumo skatinimui.

Klaipėdos regionas yra trečiasis didžiausias regionas šalyje, vertinant pagal gyventojų skaičių, tačiau mažėja gyventojų skaičius atokiau nuo regiono centro esančiose savivaldybėse. Šią silpnybę gali padėti sumažinti paslaugų skaitmenizacija, populiarėjančios šiuolaikinės darbo formos. Pasinaudojus palankia geografine padėtimi ir geru pasiekiamumu visomis transporto rūšimis sudaromos palankios sąlygos ekonominio augimo plėtrai ir darbo vietų kūrimui. Šios galimybės taip pat gali padėti išvengti darbingo amžiaus gyventojų emigracijos į ekonomiškai patrauklesnes vietas ir sušvelninti pandemijos sukeltas neigiamas pasekmes verslo sektoriui.

Siekiant sumažinti silpnybes: nepakankamai išnaudojamą žmogiškąjį kapitalą ir infrastruktūros galimybes regione, materialinių investicijų pritraukimo netolygumus, regiono priklausomybę nuo žemesnės pridėtinės vertės užsakomosios gamybos, galima pasinaudoti sėkmingai regione veikiančios Klaipėdos LEZ patirtimi ir įdirbiu, taip pat palankia regiono geografine padėtimi ekonominio augimo plėtrai ir viešųjų paslaugų kokybės užtikrinimui.

Palanki geografinė padėtis ekonominio augimo plėtrai, geras pasiekiamumas oro, vandens, sausumos transportu, Klaipėdos, kaip vienintelio šalies pajūrio regiono pozicionavimas, globali paslaugų skaitmenizacija gali prisidėti prie materialinių investicijų pritraukimo, didelių vidinių netolygumų regione mažinimo.

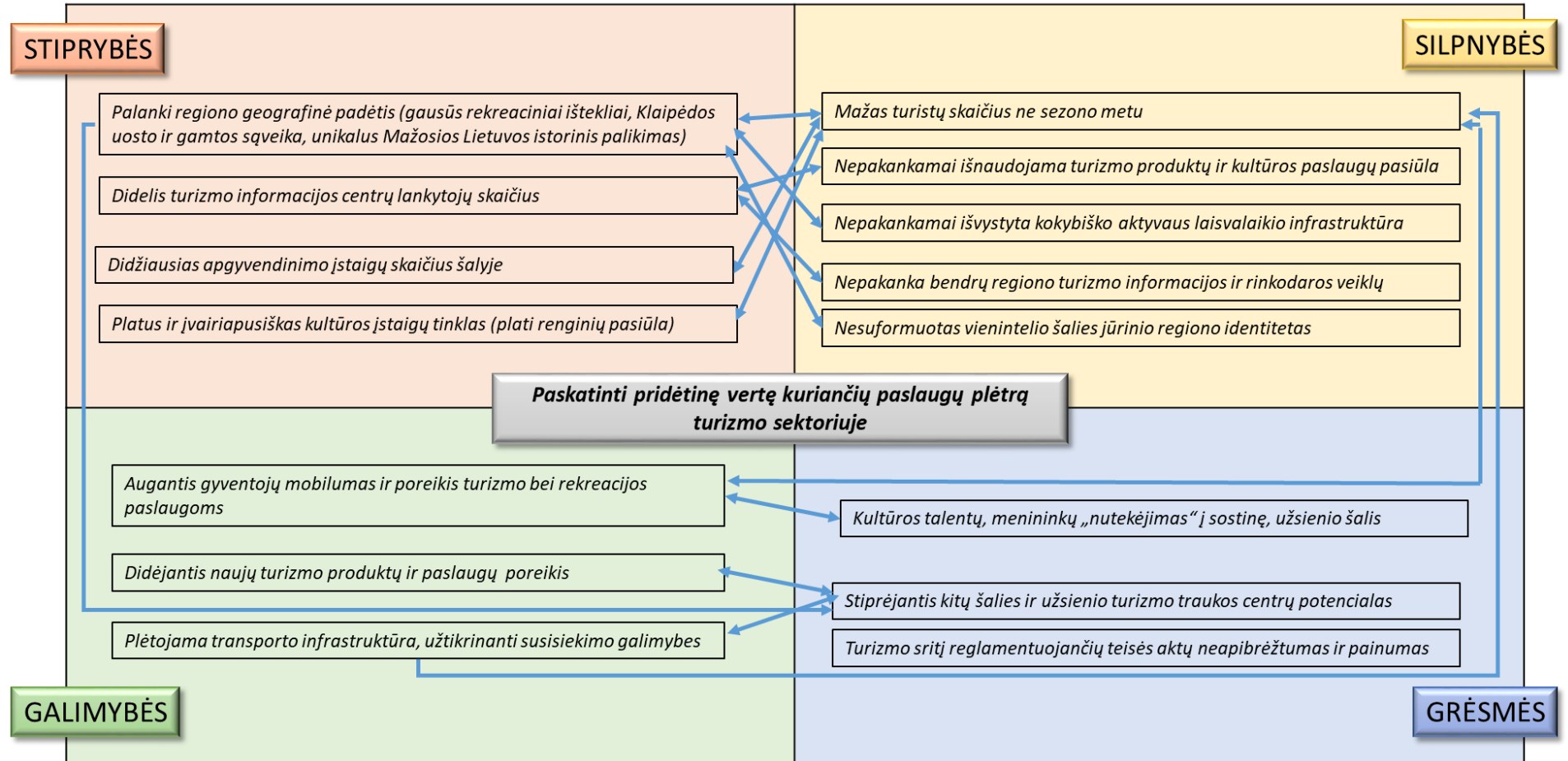
1.2. Paskatinti pridėtinę vertę kuriančių paslaugų plėtrą turizmo sektoriuje

Siekiant spręsti turizmo sektoriaus paslaugų regione kuriamos žemos pridėtinės vertės problemą, numatoma pasinaudoti išorės galimybėmis – didėjančiu gyventojų mobilumu ir poreikiu turizmo bei rekreacijos paslaugoms, naujų turizmo produktų ir paslaugų (pvz., ėjimo, bėgimo maratonų, vandens sporto ir pramogų bei kt.) poreikiu. Aiškiai formuojant vienintelio šalies pajūrio regiono identitetą ir kryptingai vykdant bendrą regiono rinkodarą numatoma pritraukti didesnius turistų srautus. Tinkamai išnaudoti rekreacinį, kultūrinį ir istorinį potencialą, užtikrinant kultūros paslaugų prieinamumą bus mažinamas sezoniškumo poveikis.

Galimos grėsmės, kurios gali sutrukdyti pasiekti numatytus tikslus: kultūros talentų, menininkų „nutekėjimas“ į sostinę ir didesnius miestus, užsienio šalis, stiprėjantis kitų šalis ir užsienio turizmo traukos centrų potencialas, mažinamos augančio gyventojų mobilumo ir poreikio naujoms turizmo bei rekreacijos paslaugoms. Stiprėjantį kitų šalis ir užsienio turizmo traukos centrų potencialą taip pat gali mažinti palanki regiono geografinė padėtis (gamtinių teritorijų rekreacinis potencialas bei turtingas

istorinis ir kultūrinis paveldas), plati kultūros įstaigų organizuojamų renginių pasiūla bei kryptinga, bendra regiono rinkodara. Teisės aktų neapibrėžtumas, painumas gali riboti galimybes vystyti veiklas saugomose teritorijose ir paveldo objektuose, tačiau tam galima pasinaudoti kitomis vietovėmis, infrastruktūrą plėtoti leistinose teritorijose, nes geografinė regiono padėtis – dėkinga.

Turizmo sektoriaus paslaugos regione kuria žemą pridėtinę vertę

2. PROBLEMA: Integruotos ir gyventojų poreikius atitinkančios tvarios transporto sistemos neefektyvi veikla.

Problemos priežastys:

- 2.1. Nepatraukli ir vartotojų poreikių neatitinkanti viešojo transporto sistema;
- 2.2. Nepakankamai išvystyta darnaus judumo infrastruktūra.

Tikslai ir jų įgyvendinimo uždaviniai	
2.	Tikslas: Plėtoti integruotą ir gyventojų poreikius atitinkančią tvarią transporto sistemą
2.1.	Uždavinys: Pagerinti viešojo transporto prieinamumą ir kokybę
2.2.	Uždavinys: Paskatinti darnaus judumo sistemos vystymą

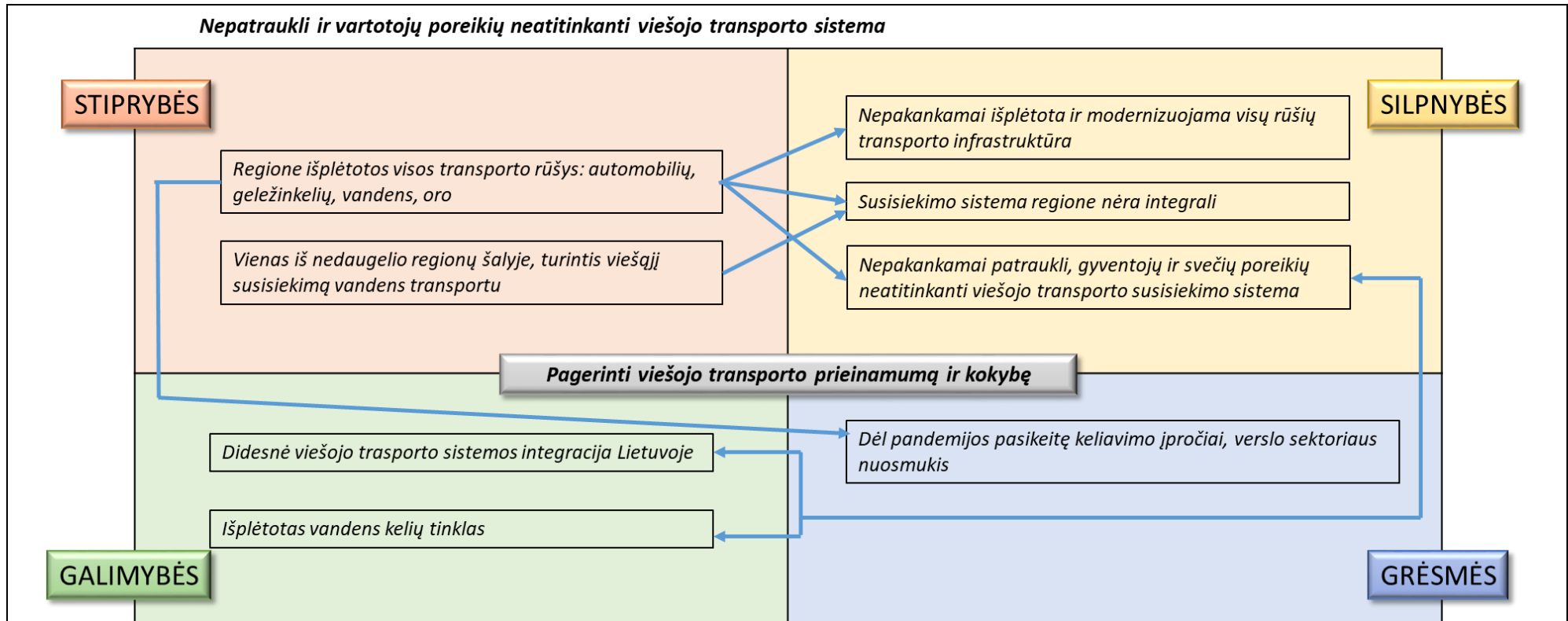
2.1. Pagerinti viešojo transporto prieinamumą ir kokybę

Klaipėdos regione nustatyta susisiekimo srities problema – integruotos ir gyventojų poreikius atitinkančios tvaraus transporto sistemos nebuvimas.

Regiono yra išplėtos visos transporto rūšys: automobilių, geležinkelių, vandens, oro. Tai yra vienas iš nedaugelio regionų šalyje, turintis viešąjį susisiekimą vandens transportu. Statistika rodo, kad regione gana didelė viešuoju transportu besinaudojančių gyventojų skaičius, lyginant su kitais šalies regionais. Vis dėlto transporto infrastruktūra, tiek sausumos, tiek vidaus vandens, regione nėra integrali, trūksta jungčių, bendro tinklo tarp savivaldybių.

Siekiant spęsti šią problemą, bus išnaudotas geras regiono pasiekiamumas oro, vandens, sausumos transportu, išvystant trūkstamas jungtis tarp skirtingų transporto rūšių ir teritorijų, gerinant bei modernizuojant esamą infrastruktūrą. Didžiausias Lietuvoje vidaus vandens kelių tinklas sudaro galimybes išplėtoti susisiekimą tarp savivaldybių vidaus vandens keliais.

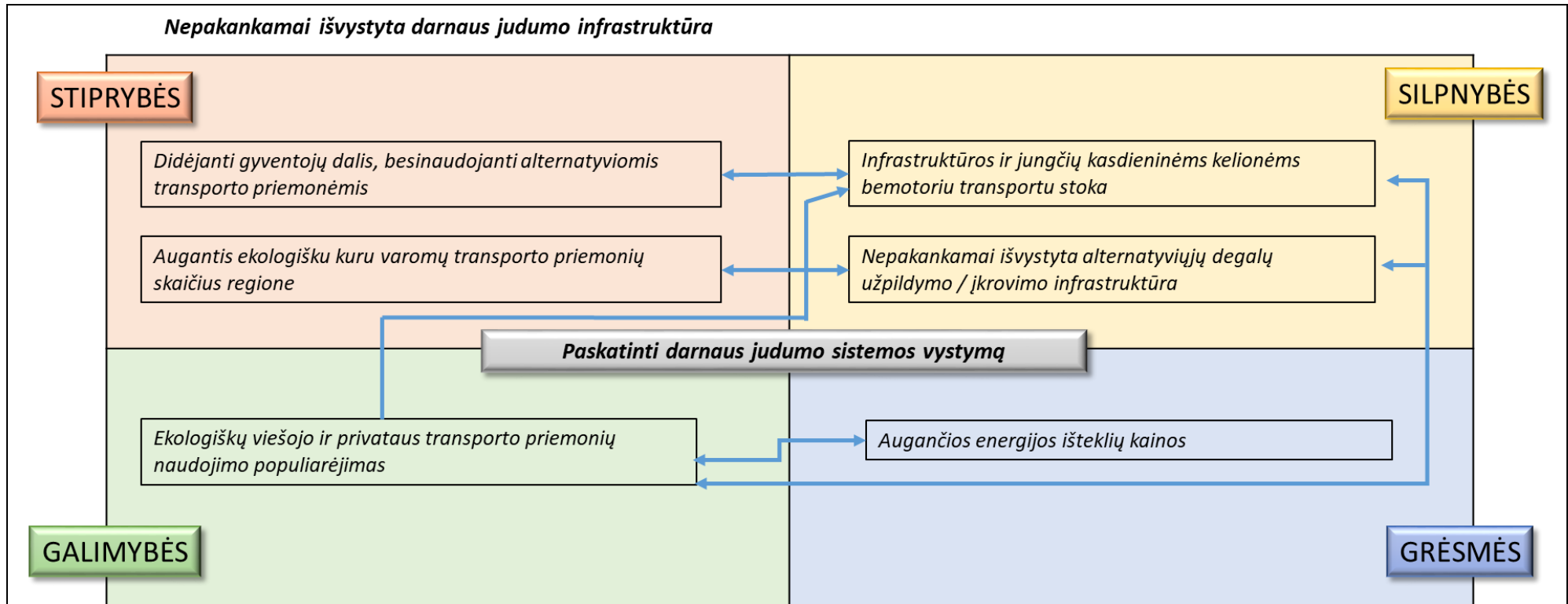
Galimos grėsmės, kurios gali sutrukdyti pasiekti numatytų tikslų – dėl pandemijos pasikeitę keliavimo įpročiai, verslo sektoriaus nuosmukis, dėl ko gali sumažėti keliaujančiųjų skaičius. Tinkamai sukurta, integrali visų transporto rūšių sistema paskatintų gyventojus naudotis viešuoju transportu.

2.3. Paskatinti darnaus judumo sistemos vystymą

Regionė yra stebima tendencija, kad vis didesnė dalis gyventojų ir regiono svečių naudojami alternatyviomis transporto priemonėmis (dviračiais, riedžiais, paspirtukais) savo kasdienėms kelionėms ir rekreacijai, taip pat auga ekologišku kuru varomų transporto priemonių skaičius. Ekologiškų viešojo ir privataus transporto priemonių naudojimo populiarėjimas sukuria prielaidas susijusios susisiekimo ir degalų užpildymo / įkrovimo infrastruktūros plėtrai.

Šiuo atveju kyla grėsmė dėl augančių energijos išteklių kainų, tačiau ekologiško viešojo ir privataus transporto priemonių naudojimo populiarėjimas, didėjanti gyventojų dalis, besinaudojanti alternatyviomis transporto priemonėmis, augantis ekologišku kuru varomų transporto priemonių skaičius regione, gali sumažinti grėsmės poveikį, taip pat skatinti infrastruktūros ir jungčių kasdieninėms kelionėms bemotoriu transportu, alternatyviųjų degalų užpildymo / įkrovimo infrastruktūros plėtrą.

3. PROBLEMA: Nepakankamas prisitaikymas prie klimato kaitos ir poveikio jai mažinimas.

Problemos priežastys:

- 2.4. Nepakankamai išplėtos oro ir grunto taršos mažinimo, prevencijos ir stebėsenos priemonės;
- 3.2. Vandentvarkos ir atliekų tvarkymo paslaugų kokybės bei prieinamumo, gyventojų sąmoningumo stoka.

Tikslai ir jų įgyvendinimo uždaviniai	
3.	Tikslas: Skatinti prisitaikymą prie klimato kaitos ir poveikio jai mažinimą
3.1.	Uždavinys: Paskatinti oro ir grunto taršos mažinimo, prevencijos ir stebėsenos priemonių plėtrą

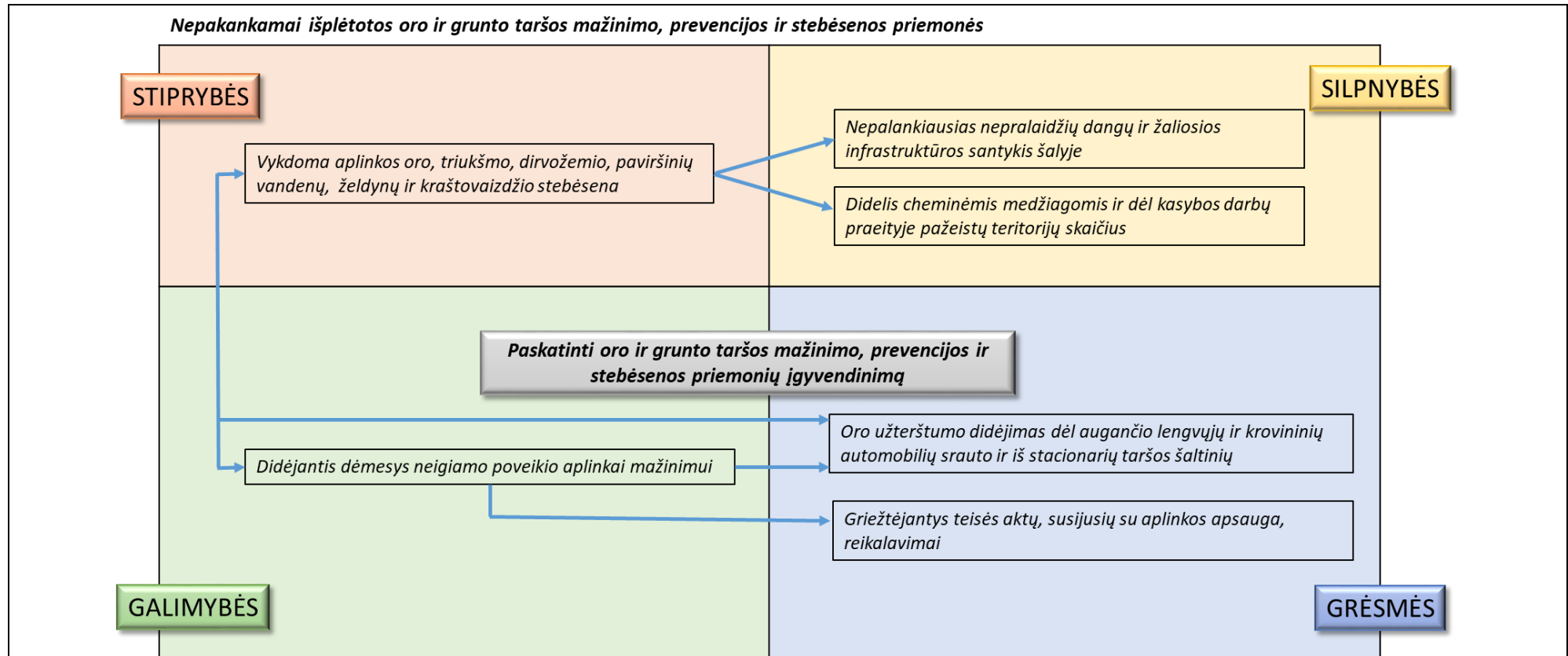
3.2.	Uždavinys: Pagerinti vandentvarkos ir atliekų tvarkymo paslaugų kokybę bei prieinamumą, gilinti gyventojų žinias ir ugdyti įgūdžius
------	---

3.1. Paskatinti oro ir grunto taršos mažinimo, prevencijos ir stebėsenos priemonių plėtrą

Klaipėdos regione nustatyta aplinkos apsaugos srities problema – nepakankamas prisitaikymas prie klimato kaitos ir poveikio jai mažinimas.

Didžiausia oro tarša regione stebima Klaipėdos m. sav. ir Klaipėdos r. sav., regiono miestuose trūksta žaliosios infrastruktūros, pastebimas didelis cheminėmis medžiagomis ir dėl kasybos darbų praeityje pažeistų teritorijų, darančių neigiamą įtaką aplinkai ir žmonių sveikatai, skaičius.

Grėsmės ir silpnybės gali švelninti didėjantis dėmesys neigiamo poveikio aplinkai mažinimo priemonėms, iniciatyvoms. Savivaldybių vykdoma aplinkos oro, triukšmo, dirvožemio, paviršinių vandenių, želdynų ir kraštovaizdžio stebėseną sukuria prielaidas priemonių problemų sprendimui nustatymui, įgyvendinimui.

3.2. Pagerinti vandentvarkos ir atliekų tvarkymo paslaugų kokybę bei prieinamumą, gilinti gyventojų žinias ir ugdyti įgūdžius

Nepaisant to, kad regione vykdomas vandens tiekimo, buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros modernizavimas ir plėtra bei veikia didžiųjų atliekų, antrinių žaliavų ir buityje susidariusių pavojingų atliekų surinkimo aikštelės, gerinamas prieinamumas gyventojams prie antrinių atliekų rūšiavimo konteinerių, šių veiklų nepakanka siekiant spręsti vandentvarkos ir atliekų tvarkymo paslaugų kokybės problemas. Didėjantis poreikis racionaliau naudoti vandens išteklius bei mažinti neigiamą poveikį aplinkai, iniciatyvų atliekų tvarkymo, jų kiekio mažinimo bei rūšiavimo srityse augimas suteikia galimybę sumažinti regione esančias silpnas ir galimas grėsmes.

Vandentvarkos ir atliekų tvarkymo paslaugų kokybės bei prieinamumo, gyventojų sąmoningumo stoka

STIPRYBĖS

Vykdomas vandens tiekimo, buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros modernizavimas ir plėtra

Veikiančios didžiųjų atliekų, antrinių žaliavų ir buityje susidariusių pavojingų atliekų surinkimo aikštelės, gerinamas prieinamumas gyventojams prie antrinių atliekų rūšiavimo konteinerių

SILPNYBĖS

Nepakankama vartotojams tiekiamo geriamojo vandens kokybė

Nesudarytos visos sąlygos biologinių atliekų rūšiuojamajam surinkimui ir tvarkymui, mišrių komunalinių atliekų rūšiavimui, atskiriant perdirbimui tinkamas antrines žaliavas

Gyventojų ir verslo aplinkosauginio sąmoningumo, švietimo stoka

Pagerinti vandentvarkos ir atliekų tvarkymo paslaugų kokybę bei prieinamumą, padidinti gyventojų sąmoningumą

Didėjantis poreikis racionaliau naudoti vandens išteklius bei mažinti neigiamą poveikį aplinkai

Daugėja iniciatyvų atliekų tvarkymo, jų kiekio mažinimo bei rūšiavimo srityse

Nemažėjantis ūkio subjektų pasyvumas, atsakomybės stoka ir dėl to didėjanti aplinkos tarša

Auganti gyventojų vartotojiška kultūra

GALIMYBĖS

GRĖSMĖS

4 PROBLEMA: Nepakankamas švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų prieinamumas, kokybiškų paslaugų trūkumas.

Problemos priežastys:

- 4.1. Modernios ugdymo (švietimo) aplinkos, materialinės bazės trūkumas;
- 4.2. Nepakankamas socialinių paslaugų spektras ir paslaugų prieinamumo trūkumas;
- 4.3. Nepakankamas sveikatos paslaugų prieinamumas ir kokybė.

Tikslai ir jų įgyvendinimo uždaviniai	
4.	Tikslas: Gerinti švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų prieinamumą, paslaugų įvairovę bei kokybę
4.1.	Uždavinys: Kurti modernią ugdymo (švietimo) aplinką ir pagerinti materialinę bazę
4.2.	Uždavinys: Plėsti socialinių paslaugų spektrą ir pagerinti paslaugų prieinamumą bei kokybę
4.3.	Uždavinys: Plėtoti ir efektyvinti visuomenės sveikatos prevencines veiklas, bei skatinti sveikos gyvensenos įgūdžių formavimą, skatinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą

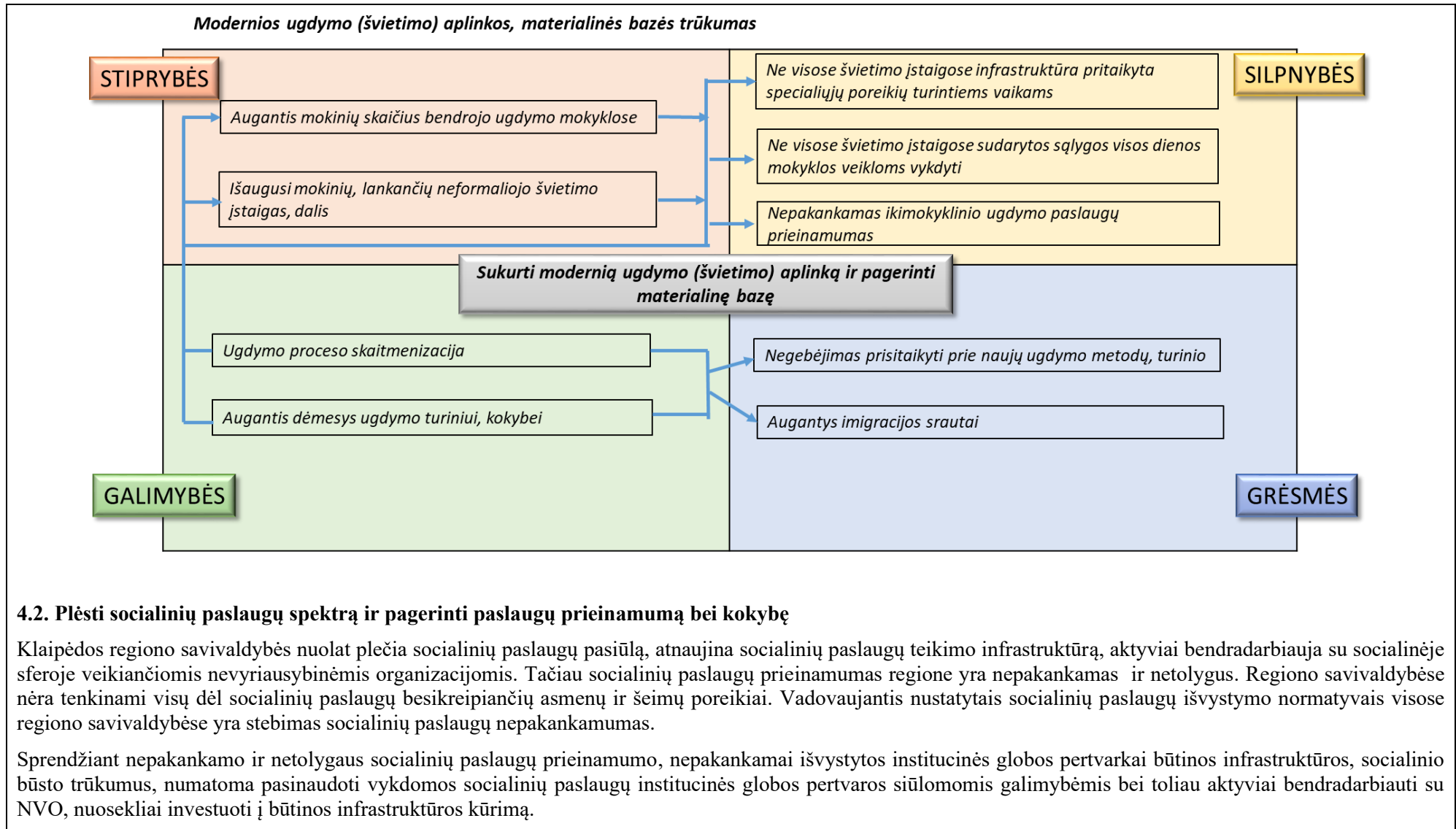
4.1. Kurti modernią ugdymo (švietimo) aplinką ir pagerinti materialinę bazę

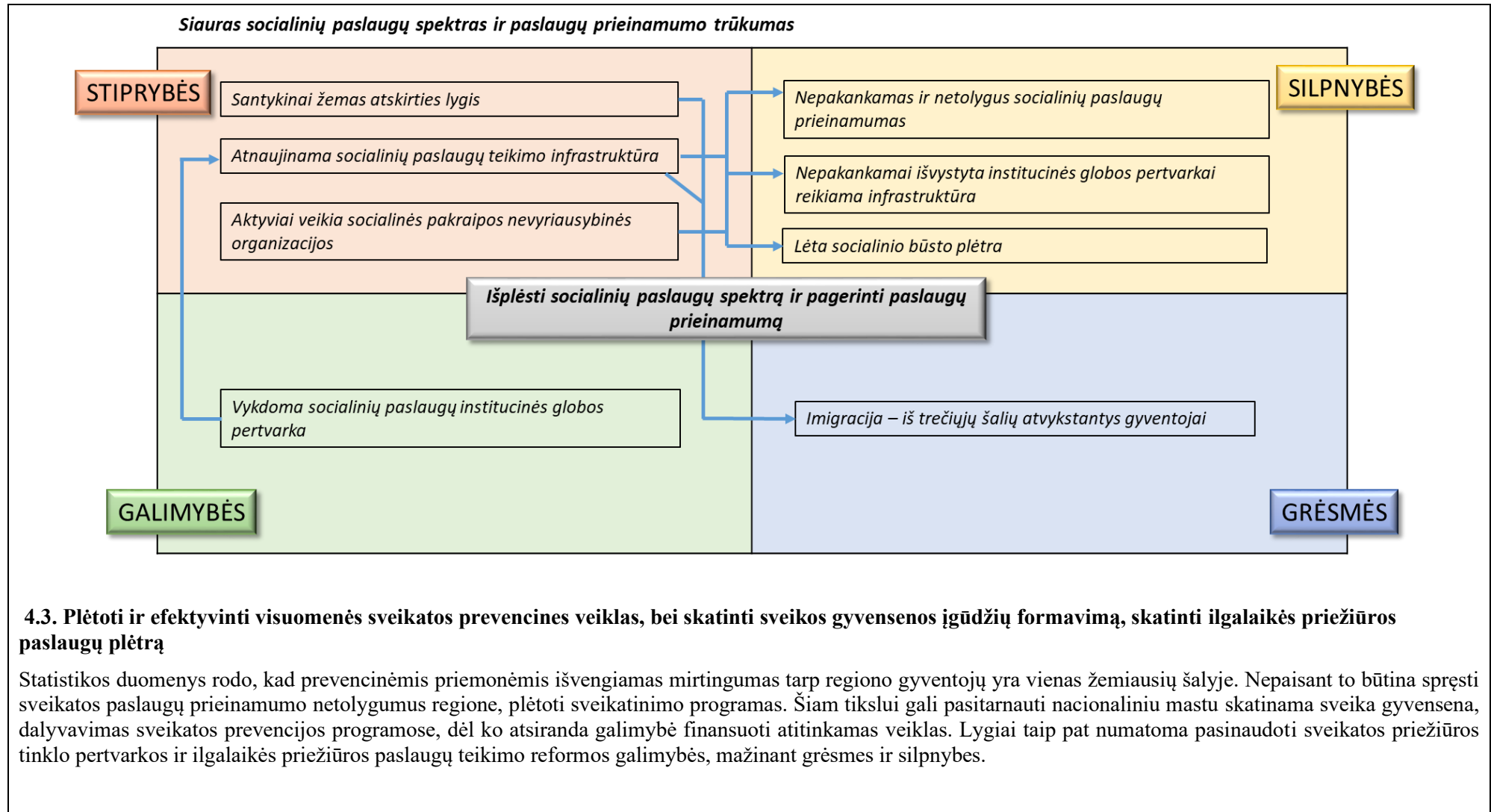
Klaipėdos regione nustatyta problema – nepakankamas švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų prieinamumas, kokybiškų paslaugų trūkumas.

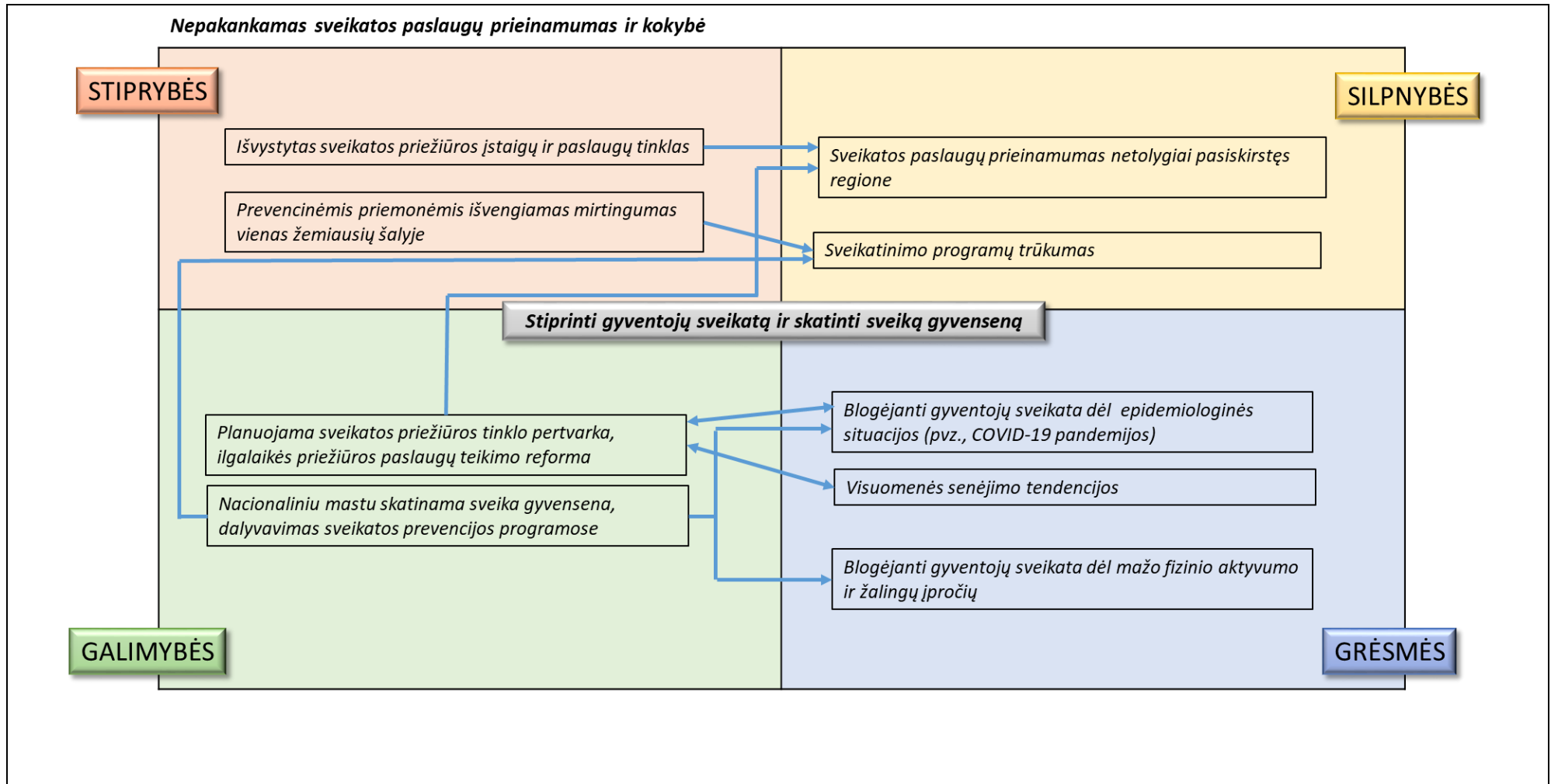
Klaipėdos regiono stiprybės švietimo sektoriuje – pastaraisiais metais augęs mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose, išaugusi mokinių, lankančių neformaliojo švietimo įstaigas, dalis, kuri buvo didesnė už Lietuvos vidurkį, ir meninės pakraipos neformaliojo vaikų švietimo paslaugų geras prieinamumas ir aukšta kokybė.

Tačiau ne visose švietimo įstaigose infrastruktūra pritaikyta specialiųjų poreikių turintiems vaikams, netaikomi universalus dizaino principai, dėl ko specialiųjų poreikių turinčių vaikų integracija į bendrojo ugdymo mokyklas išlieka nepakankama. Aktuali problema išlieka švietimo pagalbos ir kokybiškų visos dienos mokyklos paslaugų atskirtį patiriantiems vaikams trūkumas, ne visose švietimo įstaigose sudarytos sąlygos visos dienos mokyklos veikloms vykdyti.

Augantis dėmesys ugdymo turiniui, kokybei, ugdymo procesų skaitmenizacija bei auganti bendrojo ugdymo ir neformalaus vaikų švietimo paslaugų paklausa regione, pritraukia investicijas ugdymo įstaigų infrastruktūros, ugdymo procesų tobulinimo iniciatyvoms, kurios mažina silpnybių ir grėsmių poveikį.

II SKYRIUS REGIONO PLĖTROS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

2 lentelė. Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai*			Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos	
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (metai)			Galutinė siektina reikšmė (metai)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Didinti regiono ekonominį ir turistinį patrauklumą	LT023-01	Poveikio	Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų) Procento vidutiniai skirtumai tarp regiono savivaldybių (standartinis nuokrypis)	6,1 (2020)	6,1 (2025)	5,0 (2029)	LR teritorijos bendrojo plano privalomosios nuostatos (punktai): 20, 21, 23, 172-175, 192, 197, 198, 200-203, 204, 381, 394, 396-400	Patvirtintos teritorinės strategijos, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo,
			Poveikio	Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus tūkst. Eur	22,2 (2019)	26,4 (2025)	31,5 (2029)		

									Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (Bendrujų nuostatų reglamento), 29 straipsnio reikalavimus ir patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse yra numatytos veiklos šioms strategijoms įgyvendinti.
1.1.	Paskatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimą į regioną	LT023-01-01	Rezultato	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei veiklai ha	0 (2020)	-	5 (2029)		
			Rezultato	Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai hektarai	0 (2020)	-	5 (2029)		
			Rezultato	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai hektarai	0 (2020)	-	5 (2029)		

			Rezultato	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius vartotojai per metus (5.2)	0 (2020)	-	394.350 (2029)		
			Rezultato	Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius naudotojai per metus	0 (2020)	-	1.000 (2029)		
1.2.	Paskatinti pridėtinę vertę kuriančių paslaugų plėtrą turizmo sektoriuje	LT023-01-02	Rezultato	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai hektarai	0 (2020)	-	5 (2029)		
			Rezultato	Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius naudotojai per metus	0 (2020)	-	1.000 (2029)		
2.	Plėtoti integruotą ir gyventojų poreikius atitinkančią tvarią transporto sistemą	LT023-02	Poveikio	Transporto sektoriuje išmetamo ŠESD kiekio pokytis, palyginti su 2005 m. išmestu kiekiu procentai	36,2 (2016–2018)	-	30,0 (2029)	LR teritorijos bendrojo plano privalomosios nuostatos (punktai): 24, 210, 211, 213-216, 219-222, 224-229, 236, 277, 283-286, 294, 295, 296	1) Savivaldybės tarybos patvirtintas darnaus judumo mieste planas, kurio parengimas finansuotas 2014–2020 m. ES fondų lėšomis. 2) Pagal Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo nuostatas parengtas ir patvirtintas

									viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo priegų vietinės reikšmės keliuose planas iki 2030 m.
2.2.	Paskatinti darnaus judumo sistemos vystymą	LT023-02-02	Rezultato	Naujo arba modernizuoto viešojo transporto naudotojų skaičius per metus	0 (2020)	-	1.300.000 (2029)		
				Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	0 (2020)	-	1.000 (2029)		
				Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis tonos CO2 ekvivalentu per metus	2.245.77 4 (2020)	-	1.500.000 (2029)		
3.	Skatinti prisitaikymą prie klimato kaitos ir poveikio jai mažinimą	LT023-03	Poveikio	Nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros plotų santykis 1 500 gyv./km ² ir didesnio tankumo teritorijoje santykis, dešimtainė trupmena	2,17 (2021)	-	2,00 (2029)	LR teritorijos bendrojo plano privalomosios nuostatos (punktai): 25, 68-72, 306, 307, 309, 312-316, 323-331, 333-337, 344, 345, 347, 349, 352-363, 365,	1. Miestams, turintiems daugiau kaip 20 000 gyventojų, parengti ir patvirtinti žalinimo planai pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką žalinimo planams rengti. Kitoms urbanizuotoms

								366, 368-370, 372, 373	<p>vietovėms parengti ir patvirtinti žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapiai pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapių sudarymui.</p> <p>2. Projektai įgyvendinami urbanizuotose teritorijose, kurių gyventojų tankis yra 1500 gyventojų/km² arba didesnis ir kurių gamtinių ir antropogeninių plotų santykis yra mažesnis nei 1,5 (t. y. neatitinka optimalaus Lietuvos teritorijos žemės naudmenų plotų santykio, kuri sudaro 60 proc. natūralios naudmenos ir 40 proc. intensyvaus naudojimo antropogeninės naudmenos) taip,</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------------	--

									<p>kaip numatyta žalinimo planuose ar žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapiuose. Į mažesnio nei 1500/km² gyventojų tankumo teritoriją gali patekti ne daugiau kaip 20 proc. tvarkomos teritorijos.</p> <p>3. Projektai įgyvendinami urbanizuotose teritorijose, kurių gyventojų tankis didesnis kaip 300 gyventojų/km² ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km).</p> <p>Rekultivuota žemė naudojama želdynų ir želdinių įrengimui, socialiniams būstams, ūkinei, kultūrinei, sporto ar bendruomeninei veiklai.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			Poveikio	Sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis procentai	4,0 (2020)	-	3,7 (2029)		Veiklų atitiktis patvirtintiems regioniniams ir (ar) savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planams, parengtiems Valstybiniam atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planui įgyvendinti.
			Poveikio	Paruoštų pakartotinai naudoti ir perdirbtų komunalinių atliekų dalis procentai	27 (2020)	-	50 (2029)		Veiklų atitiktis patvirtintiems regioniniams ir (ar) savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planams, parengtiems Valstybiniam atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planui įgyvendinti.
			Poveikio	Gyventojų, aprūpinamų geriamojo vandens tiekimo paslaugomis, dalis, palyginti su visais gyventojais procentai	80,7 (2020)	-	82 (2029)		Projekto veiklų atitiktis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planui.
			Poveikio	Gyventojų, aprūpinamų centralizuotai teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis, dalis, palyginti su visais gyventojais procentai	77,5 (2020)	-	79 (2029)		Projekto veiklų atitiktis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo

									infrastruktūros plėtros planui.
3.1.	Paskatinti oro ir grunto taršos mažinimo, prevencijos ir stebėsenos priemonių įgyvendinimą	LT023-03-01	Rezultato	Teritorijos, kurioms taikomos oro taršos stebėsenos sistemos, Oro kokybės zonos	0 (2020)	-	1 (2029)		
			Rezultato	Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai hektarai	0 (2020)	-	5 (2029)		
			Rezultato	Gyventojai, galintys naudotis nauja ar atnaujinta žaliaja infrastruktūra	0 (2020)	-	50.000 (2029)		
3.2.	Pagerinti vandentvarkos ir atliekų tvarkymo paslaugų kokybę bei prieinamumą, gilinti gyventojų žinias ir ugdyti įgūdžius	LT023-03-02	Rezultato	Surinktos atskirai išrūšiuotos atliekos tonos per metus	0 (2020)	-	6.825 (2029)		

		LT023-03-02	Rezultato	Gyventojai, prisijungę prie patobulintų viešojo vandens tiekimo sistemų, asmenys	0 (2020)	-	3.000 (2029)		
		LT023-03-02	Rezultato	Gyventojai, prisijungę bent prie antrinių viešojo nuotekų valymo įrenginių, asmenys	0 (2020)	-	3.000 (2029)		
4.	Gerinti švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų prieinamumą, paslaugų įvairovę bei kokybę	LT023-04	Poveikio	Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį procentai	24,8 (2020)	23,1 (2025)	19,3 (2029)	LR teritorijos bendrojo plano privalomosios nuostatos (punktai): 22, 24, 142, 143, 147, 148, 149-152, 156, 157, 159-162, 164-171	Patvirtintos teritorinės strategijos, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo

								fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (Bendrijų nuostatų reglamento), 29 straipsnio reikalavimus ir patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse yra numatytos veiklos šioms strategijoms įgyvendinti.
			Poveikio	Patenkintas socialinio būsto poreikis nuo tokią teisę turinčių asmenų (šeimų) skaičiaus procentai	47 (2020)	-	50 (2029)	Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos socialinio būsto prieinamumui didinti, ir investicijomis užtikrinamas socialinio būsto prieinamumas neįgaliesiems bei gausioms šeimoms.
			Poveikio	Socialines paslaugas gaunančių tikslinės grupės asmenų dalis nuo bendro su skurdo rizika ar socialine atskirtimi susiduriančių gyventojų skaičiaus procentai	11 (2020)	-	15 (2029)	Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos,

									skirtos institucinės globos pertvarkai įgyvendinti, ir iki 2022 m. liepos 1 d. yra parengti ir suderinti su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija regioniniai socialinių paslaugų ir socialinių paslaugų infrastruktūros, reikalingos institucinės globos pertvarkai įgyvendinti, žemėlapiai.
			Poveikio	Prevenčinėmis priemonėmis išvengiamas mirtingumas (standartizuotas) mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų	290 (2020)	-	280 (2029)		Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos kokybiškų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumui didinti, yra pagrįstos mokslo įrodymais, pripažinta gerąja praktika ar tarptautiniais standartais, pagal Sveikatos apsaugos

								ministerijos pateiktas rekomendacijas (metodiką).
			Poveikio	Gydymo priemonėmis išvengiamas mirtingumas (mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų)	176 (2020)	-	170 (2029)	Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrai savivaldybėse, ir iki 2023 m. IV ketv. Su Sveikatos apsaugos ministerija suderinti regiono ilgalaikės priežiūros paslaugų savivaldybėse organizavimo ir infrastruktūros, reikalingos ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimui, modernizavimo žemėlapiai.
			Poveikio	Vaikų, dalyvaujančių ikimokyklinio ugdymo programose nuo 3 metų iki privalomo pradinio ugdymo amžiaus, dalis procentai	90 (2020)	-	95 (2029)	-

			Poveikio	Negalią turinčių mokinių, ugdomų įtraukiuoju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose (bendrosiose klasėse), dalis procentai	52,2 (2020-2021 m.)	-	60 (2029)		-
			Poveikio	Neformaliojo vaikų švietimo galimybės pasinaudojusių mokinių dalis (išskyrus ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančius vaikus) procentai	71 (2019)	-	75 (2029)		-
4.1.	Kurti modernią ugdymo (švietimo) aplinką ir pagerinti materialinę bazę	LT023-04-01	Rezultato	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	0 (2020)	-	456 (2027)		
			Rezultato	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	0 (2020)	-	9758 (2027)		
			Rezultato	Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų	10,4 (2020)	-	20,8 (2027)		
			Rezultato	Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai išgytomis transporto priemonėmis, per metus skaičius asmenys per metus	0 (2020)	13 (2025)	73 (2027)		

			Rezultato	Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius asmenys per metus	0 (2020)	-	862 (2027)		
4.2.	Plėsti socialinių paslaugų spektrą ir pagerinti paslaugų prieinamumą bei kokybę	LT023-04-02	Rezultato	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	0 (2020)	-	289 (2027)		
			Rezultato	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus asmenys per metus	0 (2020)	-	180 (2029)		
			Rezultato	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gyvenančių stacionariose socialinės globos įstaigose, mažėjimas asmenys	588 (2021)	-	400 (2029)		
			Rezultato	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus asmenys per metus	0 (2020)	-	150 (2029)		
4.3.	Plėtoti ir efektyvinti visuomenės sveikatos prevencines	LT023-04-03	Rezultato	Asmenų po dalyvavimo veiklose, pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis (procentai)	0 (2020)	-	80 (2029)		

veiklas, bei skatinti sveikos gyvensenos įgūdžių formavimą, skatinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą	Rezultato	Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis procentai	0 (2020)	-	80 (2029)		
	Rezultato	Naujos arba modernizuotos sveikatos priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	0 (2020)	-	1.000 (2029)		
	Rezultato	Ilgalaikės priežiūros paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis procentai	0 (2020)	-	80 (2029)		

* Stebėsenos rodikliai ir jų reikšmės yra preliminarūs ir bus tikslinami, atitinkamoms ministerijoms patvirtinus regioninių pažangos priemonių finansavimo gaires ir patvirtinus Stebėsenos rodiklių nustatymo ir skaičiavimo tvarką ir / ar rodiklių skaičiavimo aprašų suvestinę (išskyrus RPP Klaipėdos regionui nustatytas siektinas poveikio rodiklius „Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų)“, „Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansų įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus“ ir „Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį“).

III SKYRIUS REGIONO PLĖTROS PLANO PAŽANGOS PRIEMONĖS

3 lentelė. Pažangos priemonių suvestinė

Eil. Nr.	Pažangos priemonė		Pažangos priemone įgyvendinamas regiono plėtros uždavinys	Kiti regiono plėtros uždaviniai	Būtiniosios sąlygos	Prisidėjimas prie horizontalių principų (toliau – HP) įgyvendinimo	Koordinatorius	Preliminarus pažangos lėšų poreikis (Eur)		
	Pavadinimas	Kodas						Iš viso	Iš jų: ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	Iš jų: Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

1.	Pagerinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo prieinamumą	LT023-04-01-01	Kurti modernią ugdymo (švietimo) aplinką ir pagerinti materialinę bazę	-	-	1 HP – darnus vystymasis 3 HP – lygios galimybės visiems	Klaipėdos regiono plėtros taryba (toliau – KRPT)	25 762 001,40	21 897 500,00	-
2.	Pagerinti labiausiai pažeidžiamų grupių aprūpinimą socialiniu būstu	LT023-04-02-02	Plėsti socialinių paslaugų spektrą ir pagerinti paslaugų prieinamumą bei kokybę	-	-	3 HP – lygios galimybės visiems	KRPT	25 605 335,42	17 580 085,00	-
3.	Vystyti stacionarių ir nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūrą	LT023-04-02-03	Plėsti socialinių paslaugų spektrą ir pagerinti paslaugų prieinamumą bei kokybę	-	-	3 HP – lygios galimybės visiems	KRPT	28 901 258,82	24 566 070,00	-
4.	Plėtoti visuomenės sveikatos prevencines veiklas	LT023-04-03-04	Plėtoti ir efektyvinti visuomenės sveikatos prevencines veiklas, bei skatinti sveikos gyvensenos įgūdžių formavimą, skatinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą	-	-	3 HP – lygios galimybės visiems	KRPT	2 601 791,76	2 211 523,00	-
5.	Diegti darnaus judumo priemonės miestuose	LT023-02-02-05	Paskatinti darnaus judumo sistemos vystymą	-	-	1 HP – Darnus vystymasis 3 HP – lygios galimybės visiems	KRPT	39 495 801,18	33 571 431,00	-

6.	Vystyti aplinką tausojančią infrastruktūrą	LT023-03-02-06	Pagerinti vandentvarkos ir atliekų tvarkymo paslaugų kokybę bei prieinamumą, gilinti gyventojų žinias ir ugdyti įgūdžius	-	-	1 HP – darnus vystymasis	KRPT	14 863 095,29	12 633 631,00	-
7.	Plėtoti oro ir grunto taršos mažinimo ir prevencijos priemones	LT023-03-01-07	Paskatinti oro ir grunto taršos mažinimo, prevencijos ir stebėsenos priemonių įgyvendinimą	-	-	1 HP – darnus vystymasis	KRPT	2 241 176,47	1 905 000,00	-
8.	Įgyvendinti 2022-2030 metų Klaipėdos miesto tvarios plėtros strategiją	LT023-01-01-08	Paskatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimą į regioną	-	-	1 HP – darnus vystymasis 3 HP – lygios galimybės visiems	KRPT	48 792 644,71	41 473 748,00	-
9.	Įgyvendinti Klaipėdos regiono funkcinės zonos strategiją	LT023-01-01-09	Paskatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimą į regioną	LT023-02-01 Pagerinti viešojo transporto prieinamumą ir kokybę LT023-01-02 Paskatinti pridėtinę vertę kuriančių paslaugų plėtrą turizmo sektoriuje	-	1 HP – darnus vystymasis 3 HP – lygios galimybės visiems	KRPT	48 180 685,88	40 953 583,00	-

10.	Pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą	LT023-04-03-10	Plėtoti ir efektyvinti visuomenės sveikatos prevencines veiklas, bei skatinti sveikos gyvensenos įgūdžių formavimą, skatinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą	-	-	3 HP – lygios galimybės visiems	KRPT	3 147 563,53	2 675 429,00	-
Iš viso								239 591 354,46	199 468 000,00	-

**IV SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONIŲ APRAŠAS**

I SKIRSNIS

LT023-04-01-01 PAGERINTI IKIMOKYKLINIO, PRIEŠMOKYKLINIO IR BENDROJO UGDYMO PRIEINAMUMĄ

4 lentelė. Pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (metai)	Siektinos rodiklio reikšmės	
				Tarpinė siektina reikšmė (metai)	Siektina galutinė reikšmė (metai)
1	2	3	4	5	6
1.	R.B.2070	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	0 (2020)	-	456 (2029)
2.	R.B.2071	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	0 (2020)	-	9758 (2029)
3.	R.S.2026	Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant	10,4 (2022)	-	20,8 (2029)

		asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų procentas			
4.	R.S.2030	Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai išgytoms transporto priemonėmis, skaičius per metus asmenys per metus	0 (2020)	13 (2025)	73 (2029)
5.	R.S.2027	Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius asmenys per metus	0 (2020)	-	862 (2029)

5 lentelė. Pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurais
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	
1.1.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	
1.2.1. 1.2.2.8.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų bendrojo finansavimo lėšos	1 551 740,19
1.3. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	
1.3.1. 1.3.2.8.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos	21 897 500,00
1.4. Pajamų įmokos ir kitos pajamos	
1.4.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
2. Kitos lėšos:	
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	2 312 761,21
2.2. Privačios lėšos	
2.3. Kitos viešosios lėšos	
IŠ VISO	25 762 001,40

6 lentelė. Pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Tiesiogiai prisidedama prie HP	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai				Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)	
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai			Siekstina rodiklio reikšmė (metai)
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Plėtoti ir modernizuoti ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigų infrastruktūrą	I	Regiono savivaldybių administracijos	Savivaldybės ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigos	Planavimo	Taip	Dotacija	25 762 001,40	-	1 551 740,19	21 897 500,00	2 312 761,21	R.B.2070 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	456 (2027)	2023 m. II ketv.	2027 m. IV ketv.
												P.B.2066 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas asmenys	456 (2027)		
												P.S.2024 Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius skaičius	380 (2027)		
												R.B.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	9758 (2027)		

												naudotojai per metus			
												P.B.2067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas asmenys	15168 (2027)		
												R.S.2026 Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalios dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų procentas	20,8 (2027)		
												P.S.2025 Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalios dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią skaičius	11 (2027)		
												R.S.2030 Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis	73 (2027)		

												naujai įsigytomis transporto priemonėmis, skaičius per metus asmenys per metus			
												P.S.2029 Tikslinės transporto priemonės skaičius	5 (2027)		
												R.S.2027 Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius asmenys per metus	862 (2027)		
1.1. Iškimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra Klaipėdos rajono savivaldybėje	-	Klaipėdos rajono savivaldybės administracija	-	-	Taip	-	14 616 472,0	-	595 403,02	12 424 000,0	1 597 068,98	R.B.2070 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	330 (2027)	2023 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.
												P.B.2066 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas asmenys	330 (2027)		

												P.S.2024 Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius skaičius	330 (2027)		
1.2. Plėtoti ir modernizuoti ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigų infrastruktūrą Kretingos rajono savivaldybėje	-	Kretingos rajono savivaldybės administracija	1. Kretingos Jurgio Pabrėžos universitetinė gimnazija. 2. Kretingos l/d „Pasaka“. 3. Kretingos r. Salantų gimnazija. 4. Kretingos r. Darbėnų gimnazija. 5. Kretingos r. Vydmantų gimnazija. 6. Kretingos r. Jokūbavo Aleksandro Stulginskio mokykla-daufunkcis centras. 7. Kretingos r. Kartenos mokykla-daufunkcis centras. 8. Kretingos r. Kūlupėnų Motiejaus Valančiaus pagrindinė mokykla. 9. Kretingos Marijos Tiškevičiūtės mokykla. 10. Kretingos Marijono Daujoto progimnazija.	-	Taip	-	2 705 882,35	-	236 640,50	2 300 00 0,00	169 241,85	R.B.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	3270 (2026)	2023 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv
												R.S.2026 Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų procentas	6,3 (2026)		
												P.B.2067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas asmenys	3270 (2026)		
												P.S.2025 Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir	1 (2026)		

			11. Kretingos Simono Daukanto progimnazija.								kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią skaičius			
											R.B.2070 Naujos arba modernizuoto s vaikų priežiūros infrastruktūro s naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	116 (2026)		
											P.B.2066 Naujos arba modernizuoto s vaikų priežiūros infrastruktūro s mokymo klasių talpumas asmenys	116 (2026)		
											P.S.2024 Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius skaičius	40 (2026)		
											R.S.3027 Mokinių, kurie naudojasi sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius asmenys per metus	400 (2026)		

1.3. Palangos pradinės mokyklos erdvių pritaikymas neįgaliesiems	-	Palangos miesto savivaldybės administracija	-	-	Taip	-	2 411 764,70	-	192 664,79	2 050 000,00	169 099,91	R.B.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	94 (2026)	2024 m. III ketv.	2026 m. III ketv.
												R.S.2026 Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų procentas	80,0 (2026)		
												P.B.2067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas asmenys	94 (2026)		
												P.S.2025 Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims,	1 (2026)		

												turintiems negalią skaičius			
1.4. Naujų vietų plėtra l/d Ažuoliukas	-	Palangos miesto savivaldybės administracija	-	-	Taip	-	529 411,76	-	42 292,22	450 000,00	37 119,54	P.B.2066 Naujos arba modernizuoto s vaikų prižiūros infrastruktūro s mokymo klasių talpumas asmenys	10 (2027)	2025 m. I ketv.	2027 m. I ketv.
												R.B.2070 Naujos arba modernizuoto s vaikų prižiūros infrastruktūro s naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	10 (2027)		
												P.S.2024 Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius skaičius	10 (2027)		
1.5. Baltijos pagrindinės mokyklos erdvių sukūrimas, visos dienos mokyklos veikloms įgyvendinti	-	Palangos miesto savivaldybės administracija	-	-	Taip	-	176 470,59	-	14 097,42	150 000,00	12 373,17	R.B.2071 Naujos arba modernizuoto s švietimo infrastruktūro s naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	664 (2024)	2023 m. IV ketv.	2024 m. IV ketv.
												R.S.2026 Mokyklų, kuriuose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės	80,0 (2024)		

												priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų procentas			
												P.B.2067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas asmenys	664 (2024)		
												P.S.2025 Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią skaičius	1 (2024)		
												R.S.2027 Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius	112 (2024)		
1.6. Skuodo rajono bendrojo ugdymo mokyklų aplinkos	-	Skuodo rajono savivaldybės administracija	-	Planavimo	Taip	-	1 412 000,00	-	197 691,00	1 200 000,00	14 309,00	R.B.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų	930 (2025)	2023 m. II ketv.	2025 m. II ketv.

pritaikymas įtraukiamam ugdymui (neįgaliesiems)											skaičius per metus naudotojai per metus			
											R.S.2026 Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų procentas	50,0 (2025)		
											P.B.2067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas asmenys	2770 (2025)		
											P.S.2025 Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią skaičius	3 (2025)		
											R.S.2030 Vaikų, pasinaudojusi	13 (2025)		

												ų pavėžėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis, skaičius per metus asmenys per metus			
												P.S.2029 Tikslinės transporto priemonės skaičius	1 (2025)		
1.7. Šilutės rajono bendrojo ugdymo mokyklų aplinkos pritaikymas įtaikijam ugdymui (neįgaliesiems)	-	Šilutės rajono savivaldybės administracija	-	-	Taip	-	2 750 000,00	-	191 973,38	2 337 500,00	220 526,62	R.B.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	2300 (2027)	2023 m. III ketv.	2027 m. IV ketv.
												R.S.2026 Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų procentas	31,0 (2027)		
												P.B.2067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo	2600 (2027)		

												klasių talpumas asmenys			
												P.S.2025 Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią skaičius	5 (2027)		
												R.S.2030 Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis, skaičius per metus asmenys per metus	60 (2027)		
												P.S.2029 Tikslinės transporto priemonės skaičius	4 (2027)		
1.8. Visos dienos mokyklos paslaugų sukūrimas ir užtikrinimas (12 ugdymo įstaigų)	-	Šilutės rajono savivaldybės administracija	-	-	Taip	-	1 160 000,00	-	80 977,86	986 000,00	93 022,14	P.B.2067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas asmenys	5770 (2027)	2023 m. III ketv.	2027 m. IV ketv.

												R.B.2071 Naujos arba modernizuoto s švietimo infrastruktūro s naudotojų skaičius per metus naudotojai per metus	2500 (2027)		
												R.S.2027 Mokinių, kurie naudojasi sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius asmenys per metus	350 (2027)		
Iš viso pažangos priemonės veikloms:							25 762 001,40		1 551 740,19	21 897 500,00	2 312 761,21				

7 lentelė. Pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
-	-	-	-

8 lentelė. Pažangos priemonės prioritetiniai projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetinis projektų atrankos kriterijus	Pažangos priemonės veikla (-os).	Atitikties prioritetiniam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
-	-	-	-

9 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
-	-	-

10 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
-	

II SKIRSNIS

LT023-04-02 PAGERINTI LABIAUSIAI PAŽEIDŽIAMŲ GRUPIŲ APRŪPINIMĄ SOCIALINIŲ BŪSTŲ

4 lentelė. Pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (metai)	Siektinos rodiklio reikšmės	
				Tarpinė siektina reikšmė (metai)	Siektina galutinė reikšmė (metai)
1	2	3	4	5	6
1.	R.B.2.2067	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus	0 (2020)	-	289 (2027)

5 lentelė. Pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurais
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	
1.1.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	
1.2.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
1.3. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	
1.3.1. 1.3.2.8.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos	17 580 085,00
1.4. Pajamų įmokos ir kitos pajamos	
1.4.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	

...	
2. Kitos lėšos:	
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	8 025 250,42
2.2. Privачios lėšos	
2.3. Kitos viešosios lėšos	
IŠ VISO	25 605 335,42

6 lentelė. Pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Tiesiogiai prisidedama prie HP	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Įgyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siektina rodiklio reikšmė (metai)		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Plėtoti savivaldybių socialinio būsto fondą	I	Regiono savivaldybių administracijos	-	Planavimo	Taip	Dotacija	25 605 335,42	-	-	17 580 085,00	8 025 250,42	P.B.2.0065 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų talpumas	309	2023 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.
												R.B.2.2067 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus	289	2023 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.
1.1.Socialinio būsto plėtra Klaipėdos	-	Klaipėdos miesto	-	-	Taip	-	14 770 000,00			8 370 085,00	6 399 915,00	P.B.2.0065 Naujų arba modernizuotų	60 (2026)	2024 m. I ketv.	2026 m. IV ketv.

miesto savivaldybėje		savivaldybės administracija										socialinių būstų talpumas			
												R.B.2.2067 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus	40 (2026)	2024 m. I ketv.	2026 m. IV ketv.
1.2. Socialinio būsto plėtra Klaipėdos rajono savivaldybėje	-	Klaipėdos rajono savivaldybės administracija	-	-	Taip	-	3 529 411,77	-	-	3 000 000,0	529 411,77	P.B.2.0065 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų talpumas	98 (2027)	2024 m. III ketv.	2027 m. IV ketv.
												R.B.2.2067 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus	98 (2027)		
1.3. Socialinio būsto plėtra Kretingos rajono savivaldybėje	-	Kretingos rajono savivaldybės administracija	-	-	Taip	-	5 294 117,65	-	-	4 500 000,00	794 117,65	P.B.2.0065 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų talpumas	44	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.B.2.2067 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus	44		
1.4. Socialinių būstų, skirtų neįgaliems asmenims ir daugiavaikėms šeimoms,	-	Skuodo rajono savivaldybės administracija	-	Planavimo	Taip	-	247 100	-	-	210 000,00	37 100,00	P.B.2.0065 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų talpumas	12	2023 m. IV ketvirtis	2026 m. IV ketvirtis

Skuodo rajone pirkimas												R.B.2.2067 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus	12		
1.5. Socialinio būsto plėtra Šilutės rajono savivaldybėje	-	Šilutės rajono savivaldybės administracija	-	-	Taip	-	1 764 706,00			1 500 000,00	264 706,00	P.B.2.0065 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų talpumas	95	2023 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.
												R.B.2.2067 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus	95		
Iš viso pažangos priemonės veikloms:							25 605 335,42	-	-	17 580 085,00	8 025 250,42				

7 lentelė. Pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
-	-	-	-

8 lentelė. Pažangos priemonės prioritetiniai projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetinis projektų atrankos kriterijus	Pažangos priemonės veikla (-os).	Atitikties prioritetiniam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
-	-	-	-

9 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
-	-	-

10 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
	-